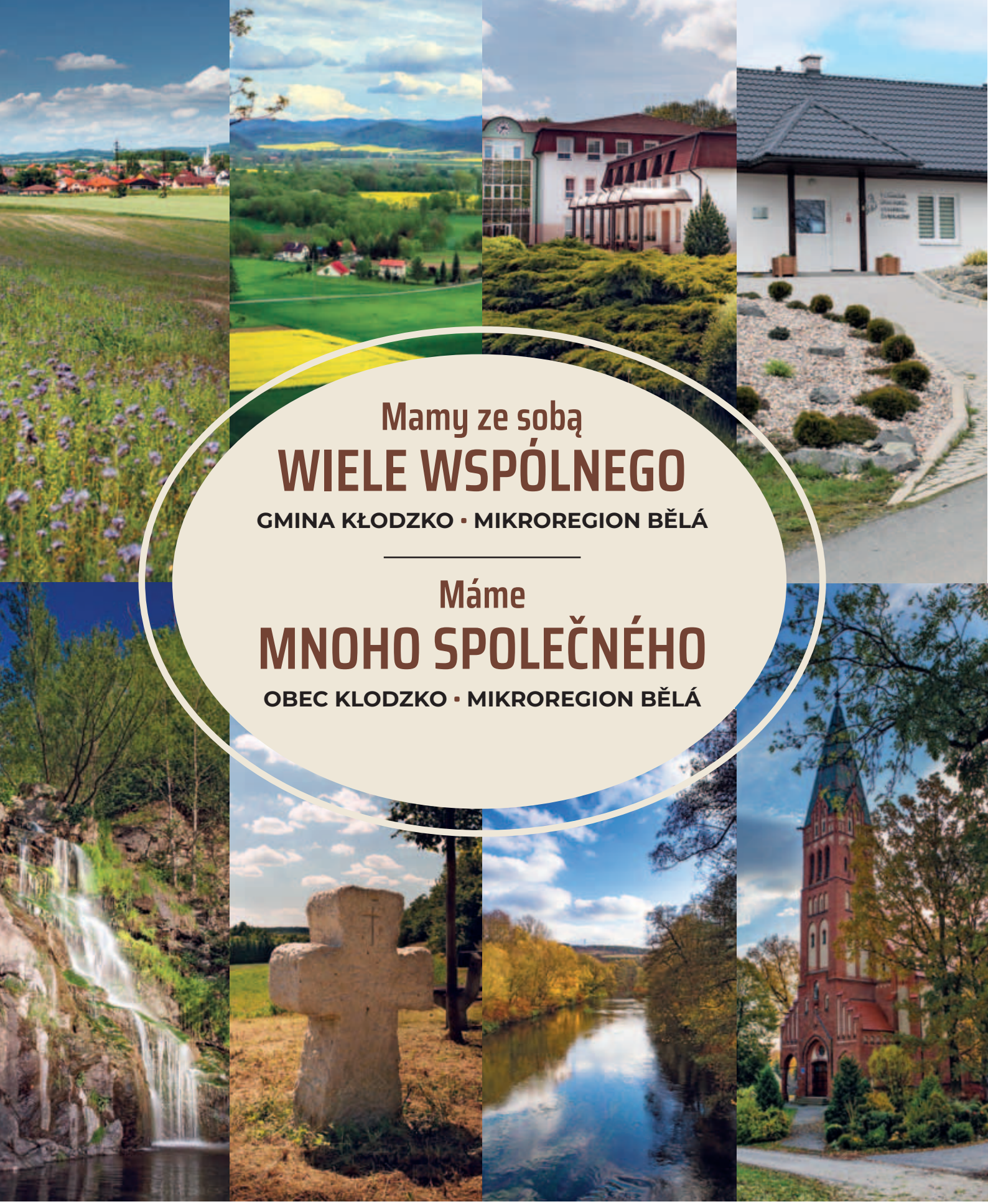

Mamy ze sobą

WIELE WSPÓLNEGO

GMINA KŁODZKO · MIKROREGION BĚLÁ

Máme

MNOHO SPOLEČNÉHO

OBEC KLODZKO · MIKROREGION BĚLÁ

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt pn. „Mamy ze sobą wiele wspólnego" (nr CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_008/0003274) jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Glacensis

Mamy ze sobą

WIELE WSPÓLNEGO

GMINA KŁODZKO ▪ MIKROREGION BĚLÁ

Máme

MNOHO SPOLEČNÉHO

OBEC KLODZKO ▪ MIKROREGION BĚLÁ

Mamy ze sobą

WIELE WSPÓLNEGO

GMINA KŁODZKO ▪ MIKROREGION BĚLÁ

Máme

MNOHO SPOLEČNÉHO

OBEC KLODZKO ▪ MIKROREGION BĚLÁ

WYDAWCA / VYDAVATEL

Gmina Kłodzko
ul. Okrzei 8a · 57-300 Kłodzko
www.gmina.klodzko.pl

PRZYGOTOWANIE TEKSTÓW / PŘÍPRAVA TEXTŮ

Małgorzata Matusz · Stanislava Klengelová

TŁUMACZENIE / PŘEKLAD

Tadeusz Kuchejda

ZDJĘCIA / FOTKY

Archiwum Gminy Kłodzko · Archiwum Mikroregionu Bělá
Justyna Bytnar · Małgorzata Matusz · Piotr Morawski · Tomasz Pućkowski · Joanna Wolańska

SKŁAD, ŁAMANIE TEKSTU, OPRACOWANIE GRAFICZNE, DRUK
SAZBA, ÚPRAVA TEXTU, GRAFICKÉ ZPRACOVÁNÍ, TISK

Wydawnictwo / Vydavatelství Alia-Media
609 547 182 · aliamedia.wydawnictwo@gmail.com
www.aliamedia.pl

ISBN 978-83-917289-3-2

PARTNERZY PROJEKTU / PARTNEŘI PROJEKTU

Gmina Kłodzko · Mikroregion Bělá

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Publikacja została przygotowana i wydana w ramach projektu pn. „Mamy ze sobą wiele wspólnego”
(nr CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_008/0003274), który jest współfinansowany przez Unię Europejską
ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Glacensis
w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska na lata 2014-2020 „Przekraczamy granice”

SPIS TREŚCI

Wstęp ▪ 7

GMINA KŁODZKO / OBEC KLODZKO ▪ 9

Realizujemy projekty z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis / Realizujeme projekty z fondu Mikroprojektů V Rámci Euroregionu Glacensis ▪ 10

Bierkowice ▪ 16

Boguszyn ▪ 19

Droszków ▪ 22

Gorzuchów ▪ 27

Gołogłowy ▪ 30

Jaszkowa Dolna ▪ 32

Jaszkowa Górna ▪ 39

Jaszkówka ▪ 45

Kamieniec ▪ 47

Krosnowice ▪ 51

Korytów ▪ 59

Ławica ▪ 61

Łączna ▪ 65

Marcinów ▪ 68

Młynów ▪ 71

Mikowice ▪ 74

Morzyszów ▪ 76

Ołdrzychowice Kłodzkie ▪ 78

Piszkowice ▪ 86
Podtynie ▪ 89
Podzamek ▪ 92
Rogówek ▪ 95
Romanowo ▪ 97
Roszyce ▪ 99
Ruszowice ▪ 102
Szalejów Dolny ▪ 105
Szalejów Górny ▪ 112
Starków ▪ 117
Stary Wielisław ▪ 120
Ścinawica ▪ 126
Święcko ▪ 128
Wilcza ▪ 131
Wojbórz ▪ 133
Wojciechowice ▪ 139
Żelazno ▪ 143

MIKROREGION BĚLÁ ▪ 149

Fotorelacja z projektów realizowanych przez Mikroregion Bělá
Fotoreportáž z projektů realizovaných Mikroregionem Bělá ▪ 150
Bílý Újezd ▪ 158
Kvasiny ▪ 166
Osečnice ▪ 174
Skuhrov nad Bělou ▪ 179
Solnice ▪ 186

Położenie na mapie / Umístění na mapě ▪ 197
Źródła ▪ 200

Szanowni Państwo,

To pierwsza taka publikacja u nas i o nas – Gminie Kłodzko. Przygotowaliśmy ją w partnerstwie z Mikroregionem Bělá, gdzie również stanowi pierwszą taką prezentację. Naszym zamiarem było pokazać, co mamy interesującego, pięknego, jak wygląda życie społeczne, nakreślić trochę historii. Umożliwił to projekt, realizowany z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis. Jego nazwa, a zarazem tytuł książki, jest adaptacją intencji, czyli wzajemnego przedstawienia się partnerów, pokazania, co mamy sobie do zaoferowania, a jednocześnie przypomnienie swoim mieszkańcom, co posiadają, w myśl zasady: cudze chwalicie, swego nie znacie.

Razem tworzymy dużą i atrakcyjną strefę na polsko-czeskim pograniczu – wiejski zróżnicowany obszar z jednym miasteczkiem. Naprawdę „Mamy ze sobą wiele wspólnego" do umacniania wzajemnego partnerstwa i rozwijania współpracy transgranicznej.

Z wyrazami szacunku

Vážené dámy a vážení pánové,

Jedná se o první podobnou publikaci u nás a o nás – o obci Kladsko. Připravili jsme ji ve spolupráci s Mikroregionem Bělá, pro který je to také první podobná prezentace. Naší snahou je ukázat, co máme zajímavého, krásného, přiblížit společenský život i trochu historie. To vše bylo možné díky projektu realizovanému z Fondu mikroprojektů v Euroregionu Glacensis. Jeho název a zároveň i název této publikace vyjadřuje snahu představit partnery navzájem, ukázat, co můžeme nabídnout, a zároveň si uvědomit hodnoty kulturní i historické, aby tomu nebylo jak podle polského rčení: „Cizí chválíte – vlastní neznáte".

Společně tvoříme velkou a atraktivní oblast česko-polského příhraničí – pestrou venkovskou krajinu se zajímavým městem. Máme toho opravdu „hodně společného", abychom mohli posílit vzájemné partnerství a rozvíjet přeshraniční spolupráci.

Zdraví

Wójt Gminy Kłodzko
starosta obce Kladsko

Zbigniew Tur

Piotr Morawski

Gmina

KŁODZKO

Obec

KLODZKO

Realizujemy projekty
Z FUNDUSZU MIKROPROJEKTÓW W EUROREGIONIE GLACENSIS

Realizujeme projekty
Z FONDU MIKROPROJEKTŮ V RÁMCI EUROREGIONU GLACENSIS

PROGRAM OPERACYJNY WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ REPUBLIKA CZESKA – RZECZPOSPOLITA POLSKA 2007-2013

- *Dożynkowy festiwal kultury polskiej i czeskiej w rytmie polki* (2008-2009) – szereg imprez kulturalnych;
- *Dobre praktyki, bo u przyjaciół jak w domu* (2009) – imprezy kultywujące tradycje ludowe „Festiwal małych form ludowych", jarmark produktów lokalnych;
- *Lepszy świat młodzieńczych lat* (2009) – wyrównywanie szans edukacyjno-kulturowych na terenach przygranicznych, stworzenie bezpiecznych, atrakcyjnych i alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież;
- *Bieg bez granic* (2010) – duża impreza sportowa w Jaszkowej Dolnej;
- *Społecznie i razem* (2010-2011) – kilka różnych eventów po stronie polskiej i czeskiej;
- *Bieg do bezpiecznego życia* (2011) – duża impreza sportowo-rekreacyjna w Jaszkowej Dolnej;
- *Polsko-czeskie zawody ratownicze strażaków* (2012-2013) – szkolenia dla dzieci i dorosłych oraz zawody strażackie w Ołdrzychowicach Kł.;
- *Promocja gospodarcza na pograniczu polsko-czeskim* (2013-2014) – przygotowanie promocji gospodarczej gminy Kłodzko;
- *Promocja turystyczna na pograniczu polsko-czeskim* (2015) – rozpowszechnienie i promocja gry terenowej geocaching.

Wszystkie te działania były realizowane z Dobrowolnym Związkiem Miejscowości Mikroregionu Rychnovsko.

OPERAČNÍ PROGRAM PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE ČESKÁ REPUBLIKA– POLSKO 2007–2013

- *Dożynkowy festiwal kultury polskiej i czeskiej w rytmie polki* (2008–2009) – řada kulturních akcí;
- *Dobre praktyki, bo u przyjaciół jak w domu* (2009) – akce kultivující lidové tradice, Festival malých lidových forem, jarmark regionálních výrobků;
- *Lepszy świat młodzieńczych lat* (2009) – vyrovnávání vzdělávacích a kulturních šancí v příhraničních oblastech vytvářením bezpečných, atraktivních a alternativních způsobů trávení volného času dětí a mládeže;
- *Bieg bez granic* (2010) – velká sportovní akce v Jaszkowé Dolné;
- *Społecznie i razem* (2010–2011) – několik různých akcí na polské a české straně;
- *Bieg do bezpiecznego życia* (2011) – velká sportovní a volnočasová akce v Jaszkowé Dolné;
- *Polsko-czeskie zawody ratownicze strażaków* (2012–2013) – workshopy pro děti a dospělé, hasičské závody v Ołdrzychowicích Kłodzkých;
- *Promocja gospodarcza na pograniczu polsko-czeskim* (2013–2014) – příprava hospodářské propagace obce Kladsko;
- *Promocja turystyczna na pograniczu polsko-czeskim* (2015) – popularizace a zvýšení povědomí o terénním geocachingu.

Všechny výše uvedené aktivity byly realizovány ve spolupráci s Dobrovolným svazkem obcí Mikroregion Rychnovsko.

INTERREG V-A REPUBLIKA CZESKA-POLSKA 2014-2020

- *Polsko-czeska olimpiada różnorodności* (2014-2015) – warsztaty kulinarne dotyczące tradycyjnych potraw w Polsce i Czechach oraz wymiana doświadczeń i wypracowanie *polsko-czeskiego produktu promującego pogranicze;*
- *Wszyscy jesteśmy częścią natury i społeczności* (2016-2017) – kongresy dobrych praktyk, wyjazdy studyjne i ekokonkursy plastyczne, imprezy ukazujące polskie i czeskie tradycje regionów z udziałem społeczności lokalnych z obu stron granicy, wydana została m.in. polsko-czeska wirtualna mapa interakcyjna;
- *Ruch to zdrowie – rusz się po sąsiada. Współpraca seniorów z Polski i Czech* (2022) – aktywizacja seniorów na polsko-czeskim pograniczu poprzez warsztaty dietetyczne i nordic walking, zawody sportowe oraz organizacja dużej międzypokoleniowej imprezy sportowej;
- *Poznajemy się przez sport* (2023) – duża impreza sportowa z udziałem dzieci i seniorów z Polski i Czech;
- *Mamy ze sobą wiele wspólnego* (2023) – wzajemne poznawanie się społeczności po obu stronach granicy poprzez wydanie książki „Mamy ze sobą wiele wspólnego";

Partnerem Gminy Kłodzko w powyższych czterech projektach był i jest DSO Mikroregion Bělá.

PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE GMINY KŁODZKO

BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY KŁODZKO

- *Bajeczne animacje kulturalne* (2012) – zajęcia edukacyjne i kulturalne dla dzieci oraz utworzenie bajecznych kącików w sieci bibliotecznej po obu stronach granicy;
- *Euroregionalne spotkania obywatelskie* (2013-2014) – aktywizacja i integracja seniorów i ich wnuków;

INTERREG V-A ČESKÁ REPUBLIKA-POLSKO 2014–2020

- *Polsko-czeska olimpiada różnorodności* (2014–2015) – gastronomické workshopy o tradičních polských a českých pokrmech, výměna zkušeností a vývoj polsko-českého produktu k propagaci příhraničního regionu;
- *Wszyscy jesteśmy częścią natury i społeczności* (2016–2017) – kongresy dobré praxe, studijní cesty a umělecké eko-soutěže, akce představující polské a české regionální tradice za účasti místních komunit z obou stran hranice, vydání polsko-české virtuální interaktivní mapy;
- *Ruch to zdrowie – rusz się po sąsiada. Współpraca seniorów z Polski i Czech* (2022) – aktivizace seniorů v česko-polském příhraničí formou výživových workshopů, nordic walking, sportovních soutěží a pořádáním mezigeneračních sportovních akcí;
- *Poznajemy się przez sport* (2023) – velká sportovní akce s účastí dětí a seniorů z Polska a Česka;
- *Mamy ze sobą wiele wspólnego* (2023) – vzájemné poznávání komunit na obou stranách hranice prostřednictvím vydání knihy Máme mnoho společnéh.

Partnerem obce Kladsko v rámci výše uvedených projektů byl a je Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Bělá.

PROJEKTY REALIZOVANÉ ORGANIZAČNÍMI SLOŽKAMI OBCE KLADSKO

VEŘEJNÁ KNIHOVNA OBCE KLADSKO

- *Bajeczne animacje kulturalne* (2012) – vzdělávací a kulturní aktivity pro děti, vytváření bájných dětských koutků v knihovnách na obou stranách hranice;
- *Euroregionalne spotkania obywatelskie* (2013–2014) – aktivizace a integrace seniorů a jejich vnoučat;
- *Festiwal książką malowany* (2014–2015) – odbourávání jazykových bariér prostřednictvím integrace mezi dětmi s využitím uměleckých forem a literatury;

- *Festiwal książką malowany* (2014-2015) – przełamywanie barier językowych poprzez integrację między dziećmi przy użyciu artystycznych form wyrazu i wykorzystaniu literatury;
- *Przystanek kultury z książką* – rozwijanie transgranicznej współpracy pomiędzy społecznościami lokalnymi.

Wymienione projekty Biblioteka Publiczna zrealizowała w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Rozwoju Rychnov nad Kněžnou.

OŚRODEK KULTURY SPORTU I REKREACJI GMINY KŁODZKO

- *Wspólny mianownik, czyli polsko-czeski rok muzyki, kultury i sztuki* (2017-2018), partner: Středisko volného času Déčko, Nachod – poznanie obszaru tradycji kulturowych pogranicza (muzyka, sztuka), remont pomieszczeń warsztatowych w OKSiR;
- *Poznajmy się od kuchni* (2020), partner: Gmina Bila Voda – imprezy kulinarne, przygotowanie bazy noclegowej;
- *Polsko-czeska wioska zabawy* (2022) – dwudniowa impreza dla dzieci: zwiedzanie Ołdrzychowic Kł., wioska dziecięca z licznymi warsztatami (plastyczne, dietetyczne, wspinaczkowe i in.);
- *Spotkanie kultur pogranicza polsko-czeskiego* (2022) – organizacja warsztatów i imprez w celu nawiązania trwałej współpracy kulturalnej między społecznościami po obu stronach granicy;
- *Z jajkiem i zającem. Polsko-czeskie spotkanie wielkanocne* (2023) – warsztaty dotyczące tradycji wielkanocnych;
- *Sąsiedzka majówka, taniec, muzyka i śpiew* (2023) – dwudniowa impreza z warsztatami wokalno-tanecznymi, paradą – zderzenie kultur, grillowaniem.

Partnerem OKSiR w czterech powyższych projektach było i jest Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego i Współpracy Czesko-Polskiej w Rychnov nad Kněžnou.

- *Przystanek kultury z książką* – řešení přeshraniční spolupráce mezi místními občanskými společnostmi.

Veřejná knihovna obce Kladsko realizovala uvedené projekty v partnerství se Sdružením pro rozvoj regionu Rychnov nad Kněžnou.

STŘEDISKO KULTURY, SPORTU A REKREACE OBCE KLADSKO

- *Wspólny mianownik, czyli polsko-czeski rok muzyki, kultury i sztuki* (2017–2018), partner: Středisko volného času Déčko, Náchod – poznání oblasti kulturních tradic příhraničí (hudba, umění), oprava prostor pro workshopy ve Středisku kultury, sportu a rekreace obce Kladsko (OKSiR);
- *Poznajmy się od kuchni* (2020), partner: obec Bílá Voda – gastronomické akce, zřízení ubytovacích kapacit;
- *Polsko-czeska wioska zabawy* (2022) – dvoudenní akce pro děti, prohlídka Ołdrzychowic Kłodzkých, dětská vesnička s četnými workshopy (výtvarnými, stravovací, šplhání a další);
- *Spotkanie kultur pogranicza polsko-czeskiego* (2022) – pořádání seminářů a akcí s cílem navázat trvalou kulturní spolupráci mezi komunitami na obou stranách hranice;
- *Z jajkiem i zającem. Polsko-czeskie spotkanie wielkanocne* (2023) – workshopy zaměřené na velikonoční tradice;
- *Sąsiedzka majówka, taniec, muzyka i śpiew (2023)* – dvoudenní akce s pěveckými a tanečními workshopy, průvod – střet kultur, grilování.

Partnerem Střediska kultury, sportu a rekreace obce Kladsko (OKSiR) ve čtyřech výše vyjmenovaných projektech bylo a je Sdružení pro regionální rozvoj a česko-polskou spolupráci v Rychnově nad Kněžnou.

Gmina Kłodzko to 35 malowniczo położonych wsi, wianuszkiem okalających stolicę powiatu – Kłodzko. Serce Kotliny Kłodzkiej – jak z dumą mawiają mieszkańcy. Zajmując powierzchnię 252,25 km² z 16.518 mieszkańcami (stan na 31.12.2022 r.) pozostaje jedną z największych gmin wiejskich na Dolnym Śląsku.

Niegdyś ten teren utożsamiany był głównie z rolnictwem oraz kilkoma dużymi zakładami przemysłowymi. Dziś gospodarka rolna także stanowi siłę, co więcej – znakiem ostatnich trzech dziesięcioleci jest powstanie dużych gospodarstw 100-200-hektarowych oraz ekologicznych, a Dożynki Gminy Kłodzko (zawsze w ostatnią niedzielę sierpnia) są jednymi z największych w województwie. Jednakże widać zmiany. Sferę przemysłową wypełniają małe i średnie, dobrze zorganizowane firmy, jak również funkcjonuje podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park", w której na chwilę obecną działają dwa duże zakłady: jeden w branży AGD, drugi – motoryzacyjnej i są miejsca dla kolejnych podmiotów gospodarczych. Z kolei w oparciu o położenie, krajobraz i zabytkową architekturę rozwija się turystyka. Natomiast całość łączy sfera publiczna z lokalnym samorządem na czele, który rok w rok dokłada wszelkich starań, aby sprostać szerokiemu wachlarzowi potrzeb mieszkańców.

Cała baza oświatowa to dziś nowe bądź gruntowanie zmodernizowane obiekty szkolne, przedszkolne i żłobki, wyposażone zgodnie z najnowszymi standardami. To samo dotyczy obiektów sportowych. Z kolei sukcesywne inwestycje w gospodarkę wodno-ściekową zaprocentowały wysokim stopniem zwodociągowania gminy (91 proc.)

Obec Kladsko se skládá z 35 malebně situovaných místních částí, které lemují okresní sídelní město Kladsko. S rozlohou 252,25 km² a 16 518 obyvateli (k 31. 12. 2022) zůstává jednou z největších venkovských obcí v Dolním Slezsku.

Dříve byla oblast ztotožňována především se zemědělstvím a několika velkými průmyslovými podniky. I dnes si zemědělství udrželo silnou pozici, čehož výrazem je vznik velkých 100–200 hektarových tradičních a ekologických zemědělských farem v posledních třech desetiletích, díky čemuž Kladské dožínky (konají se vždy poslední neděli v srpnu) patří k největším v celém Dolnoslezském vojvodství. Změny jsou však patrné. Průmyslová sféra je doplněna malými a středními firmami, dobře organizovanými závody a je zde Invest-Park, spadající do zvláštní průmyslové zóny Valbřich, kde v současné době působí dva velké závody: jeden v odvětví bílé elektroniky a druhý v odvětví automobilového průmyslu, a je zde prostor pro další zájemce. Díky poloze, krajině a historické architektuře se rozvíjí také cestovní ruch. Celou oblast rozvíjí a propojuje veřejná sféra, zejména místní samospráva, která se z roku na rok snaží uspokojovat široké potřeby obyvatel.

Vzdělávací základna se dnes skládá z nových nebo rozsáhle modernizovaných škol, školek a jeslí, které jsou vybaveny podle nejnovějších standardů. Totéž platí pro sportovní zařízení. Dlouhodobé investice do vodního a kanalizačního hospodářství zajišťují vysokou úroveň zásobování vodou v obci (91 %) a naopak odvádění odpadních vod skupinovými kanalizacemi ve větších místních částech. Tato opatření doplňují probíhající výstavba

i powstaniem zbiorczej sieci kanalizacyjnej w większych wsiach. Tym działaniom nie ustępują budowa i modernizacja dróg i mostów, budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego oraz przedsięwzięcia, które w możliwie najmniejszym stopniu obciążają środowisko naturalne. Przykładem tego są inwestycje w energię odnawialną: fotowoltaikę, pompy ciepła oraz termomodernizację obiektów użyteczności publicznej i inne.

Takich i wielu innych inwestycji oraz realizacji projektów w dziedzinach społeczno-kulturalnej czy sportowej nie byłoby, gdyby nie środki z programów krajowych i Unii Europejskiej. W zakresie ich pozyskiwania Gmina Kłodzko zawsze była aktywna, korzystając ze wszelkich dostępnych źródeł, zwłaszcza z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego w każdym okresie programowania. Wielokrotnie sięgała po środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego 2014-2020 – Interreg V-A Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2014-2020 oraz w latach wcześniejszych – Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007 -2013. Korzystała z Mechanizmu Finansowego EOG. Z sukcesem składa wnioski o dofinansowanie z Rządowego Funduszu „Polski Ład" Programu Inwestycji Strategicznych i Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Na zadania związane z ochroną środowiska naturalnego wielokrotnie otrzymywała środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Nakłady Gminy Kłodzko nie omijają sfery społeczno-kulturalnej. Wspiera działalność klubów sportowych, kół gospodyń wiejskich i zespołów ludowych, buduje i modernizuje świetlice wiejskie i inne miejsca spotkań. Zważywszy na bezpieczeństwo mieszkańców, priorytetowo traktowane

a modernizace silnic a mostů, výstavba a modernizace pouličního osvětlení a projekty, které co nejméně zatěžují životní prostředí. Příkladem jsou investice do obnovitelných zdrojů energie, např. fotovoltaiky a zateplování veřejných budov.

Tyto a mnohé další investice a projekty v sociální, kulturní a sportovní oblasti by nebyly možné bez financování z národních programů a programů Evropské unie. Z hlediska jejich získávání byla obec Kladsko vždy aktivní a v každém programovacím období využívala všechny dostupné zdroje, zejména Program rozvoje venkova a Regionální operační program pro Dolnoslezské vojvodství. Obec opakovaně žádala o finanční prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj 2014–2020 – Interreg V-A Česká republika – Polsko 2014–2020 a v dřívějších letech z Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko 2007–2013. Využívala Finanční mechanismus EHP. Úspěšně se ucházela o finanční prostředky z vládního fondu Polski Ład – Programu strategických investic a Vládního fondu pro místní investice. Na úkoly spojené s ochranou životního prostředí opakovaně získala finanční prostředky z Vojvodského fondu ochrany životního prostředí a vodního hospodářství.

Výdaje obce Kladsko se nevyhýbají ani sociálně-kulturní oblasti. Obec podporuje činnost sportovních klubů, občanských spolků a folklorních souborů, buduje a modernizuje venkovské společenské místnosti a další místa setkávání. S ohledem na bezpečnost obyvatel jsou prioritně podporovány sbory dobrovolných hasičů, z nichž tři jsou zařazeny do celostátního hasičského a záchranného systému. Nejmladší i nejstarší obyvatelé mají své slovo a místo v místní samosprávě v orgánech typu Rada mládeže obce a Rada seniorů obce Kladsko.

są jednostki ochotniczych straży pożarnych, z których trzy należą do Krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Swój głos i miejsce w samorządzie lokalnym mają zarówno najmłodsi, jak i najstarsi mieszkańcy w postaci takich gremiów jak Młodzieżowa Rada Gminy i Rada Seniorów Gminy Kłodzko.

Instytucją, która spaja działalność kulturalną, sportową i rekreacyjną, jest – jak sama nazwa wskazuje – Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji z siedzibą w Ołdrzychowicach Kłodzkich z obiektami niemal w każdej wsi. Są to świetlice, boiska i inne. Placówki w terenie posiada również Biblioteka Publiczna – 9 filii. Największą doroczną imprezą są Dożynki Gminy Kłodzko, które każdego roku odbywają się w innej wsi. To przede wszystkim święto tradycji ludowej kłodzkiej wsi i jednocześnie duże przedsięwzięcie rekreacyjne z koncertami na zakończenie wakacji.

Od lipca do września, a czasami do późnej jesieni, odbywają się koncerty muzyki kameralnej z udziałem znakomitych wykonawców z kraju i zagranicy. Ich miejscem są kościoły i pałace, a całe wydarzenie ujęte jest w Dolnośląski Festiwal Muzyczny.

Mając na uwadze szeroko rozumiany rozwój kontaktów społecznych, Gmina Kłodzko nawiązała i rozwija współpracę z samorządami lokalnymi zarówno w kraju, jak i za granicą. Wśród jej partnerów są: Miasto Zbąszyń (Wielkopolska) i Gmina Rytro (Małopolska), Miasto Georgsmarienhütte (Niemcy), Rejon Oleksandriwskiego Obwodu Kirowogradzkiego Ukrainy i Rejon Iwie (Białoruś). Przykładając wagę do pogranicza polsko-czeskiego w celu rozwoju współpracy transgranicznej, 10 sierpnia 2005 r. podpisała Umowę o współpracy partnerskiej z Dobrowolnym Związkiem Miejscowości Mikroregionu Rychnovsko. Natomiast teraz rozwija partnerstwo również z Dobrowolnym Związkiem Gmin Mikroregion Bělá.

Institucí, která sdružuje kulturní, sportovní a rekreační aktivity je – jak už název napovídá – Centrum kultury, sportu a rekreace se sídlem v Ołdrzychowicích Kłodzských a zařízeními téměř v každé místní části obce. Patří k nim kulturní domy, sportoviště a další objekty. Je zde také veřejná knihovna s devíti pobočkami. Největší každoroční akcí jsou Dožínky obce Kladsko, které každoročně hostí jiná místní část obce. Jedná se především o oslavu lidových tradic, ale také o významnou volnočasovou společenskou akci s koncerty na konci letních prázdnin.

Od července do září, někdy až do pozdního podzimu, se konají koncerty komorní hudby za účasti vynikajících interpretů z Polska i zahraničí. Konají se v kostelech a zámcích a celá akce je součástí Dolnoslezského hudebního festivalu.

Ve snaze rozvíjet společenské kontakty obec Kladsko navázala a rozvíjí spolupráci s místními úřady doma i v zahraničí. Partnery obce jsou město Zbąszyń (Velkopolsko) a obec Rytro (Malopolsko), město Georgsmarienhütte (Německo), Oleksandrivský okres na Ukrajině a Ivošský okres (Bělorusko). Se záměrem oživit polsko-české příhraničí a rozvíjet přeshraniční spolupráci obec podepsala 10. srpna 2005 dohodu o partnerství s Dobrovolným svazkem obcí Mikroregionu Rychnovsko. A nyní směřuje k partnerství s DSO Mikroregionem Bělá.

Widok ogólny na Bierkowice / Bierkowice - celkový pohled

BIERKOWICE

Udając się drogą wojewódzką bądź koleją Kłodzko-Wałbrzych miniemy Bierkowice. Dziś, podobnie jak wieki temu, jest to średniej wielkości wieś w gminie (472 mieszkańców – stan na 31.12.2022 r.).

Dzieje wsi sięgają początków XIV w. Na przestrzeni wieków przez osoby właścicieli związana była z sąsiednimi Piszkowicami bądź innymi miejscowościami. Nie oparła się pożogom wojennym; w 1428 r. Bierkowice ucierpiały podczas najazdu husytów, mimo że część mieszkańców stanowiła ludność pochodzenia czeskiego, a w 1646 r. splądrowały je wojska szwedzkie.

Cestou po vojvodské silnici nebo po železnici na trati Kladsko-Valbřich míjíme Bierkowice. Dnes, stejně jako před staletími, je to středně velká vesnice (472 obyvatel k 31.12.2022).

Historie obce sahá až do počátku 14. století. V průběhu staletí ji majitelé spojovali se sousedními Piszkowicemi nebo jinými obcemi. Neodolala válečným požárům v roce 1428 při husitském vpádu, přestože část obyvatel byla českého původu; v roce 1646 byla vypleněna švédskými vojsky.

Na přelomu 19. a 20. století se obec s železniční stanicí na úpatí Bardských vrchů stala oblíbeným cílem výletů do Piszkowic. Za druhé

Późnoklasycystyczny pałac hrabiny Charlotty von Zedlitz-Neukirch - dziś Gminne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi
Pozdněklasicistní palác hraběnky Charlotty von Zedlitz-Neukirch - dnes Komunální mateřská škola s integračními odděleními

Na przełomie XIX i XX w. miejscowość u stóp Gór Bardzkich, ze stacją kolejową, stała się popularnym miejscem, z którego wyruszały wycieczki do Piszkowic. W czasie II wojny światowej mieścił się tu obóz dla polskich robotników przymusowych, którzy pracowali przy pracach polowych.

W Bierkowicach jest Przedszkole Gminne z Oddziałami Integracyjnymi, filia Biblioteki Publicznej Gminy Kłodzko, a także świetlica wiejska – miejsce spotkań, zajęć i warsztatów dla dzieci i dorosłych.

Lokalnemu życiu społecznemu ton nadaje Koło Gospodyń Wiejskich, będące siłą sprawczą warsztatów tematycznych i lokalnych imprez. Wokół KGW skupione są dwa zespoły: „Słowianki" (śpiewaczy) i „Roksanki" (taneczny), które swoimi występami uświetniają wiele przedsięwzięć nie tylko w gminie.

světové války byl zde tábor pro polské nuceně nasazené dělníky, kteří pracovali na polích.

V Bierkowicích se nachází integrovaná obecní mateřská škola, pobočka kladské veřejné knihovny a společenský sál – místo setkávání, aktivit a workshopů dětí i dospělých.

Ráz zdejšímu společenskému životu udává Kruh hospodyněk, který je hybnou silou tematických seminářů a místních akcí. Díky němu ze působí dvě umělecké soubory – Słowianki (pěvecký) a Roksanki (taneční), které pravidelně vystupují na společenských akcí nejen v obci.

V roce 2021 Bierkowice hostily Kladské obecní dožínky. Každoročně v březnu jsou dámy zvány na Den žen, v září se koná akce nazvaná Zelná slavnost a v prosinci přijíždí za dětmi Mikuláš s dárky.

Bierkowice. Wielofunkcyjne boisko, które dopełniło boisko piłkarskie
Víceúčelové hřiště, které doplnilo fotbalové hřiště

W 2021 r. Bierkowice były gospodarzem Dożynek Gminy Kłodzko. Każdego roku w marcu panie zapraszane są na Dzień Kobiet, we wrześniu odbywa się tu impreza pn. „Święto kapusty", a w grudniu do dzieci przyjeżdża mikołaj z prezentami. Od wiosny do jesieni ożywa miejscowe boisko, na którym rozgrywane są ligowe mecze piłki nożnej. Działa też Ludowy Klub Sportowy „Bierkowice".

Rolniczy charakter wieś zachowuje w małym stopniu, natomiast od lat funkcjonuje kopalnia żwiru i zakład produkcji betonu, są małe firmy handlowo-usługowe, a część mieszkańców pracuje w innych miejscowościach.

We wsi zachowały się przykłady sudeckiego budownictwa ludowego. Dawne dziedzictwo kulturowe odnajdziemy także w krzyżach przydrożnych, kapliczkach fasadowych.

Od jara do podzimu ožívá také místní sportovní hřiště ligovými fotbalovými zápasy. Aktivní je také Lidový sportovní klub Bierkowice.

Zemědělský charakter obce je dnes zachován již jen v omezené míře, v místní části dlouhá léta funguje štěrkovna a betonárna, jsou zde malé firmy zaměřené na obchod a služby, část obyvatel dojíždí za prací.

Ve vsi se dochovaly ukázky sudetské lidové architektury. Kulturními památkami jsou také časté kříže u cest a výklenky se soškami světců na fasádách budov.

BOGUSZYN

Z uwagi na historycznie strategiczne położenie, przy drodze z Czech na Śląsk, Boguszyn nie raz był świadkiem wydarzeń tragicznych, ale i podniosłych chwil. W 1. poł. XV w. osada została doszczętnie zniszczona przez husytów, z czego podniosła się dopiero pod koniec stulecia, natomiast w 1471 r. doszło tu do powitania Władysława Jagiellończyka, udającego się na koronację do Pragi w 1471 r., przez ks. Henryka Podiebradowicza.

Na przestrzeni stuleci we wsi zmieniały się stosunki własnościowe, funkcjonowały folwarki. W XIX w. działały: cegielnia, karczma i królewski urząd celny.

Wieś, która dziś liczy 489 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.), w niewielkim stopniu zachowała rolniczy charakter. Funkcjonują tu firmy handlowo-usługowe, a wśród nich usługi w zakresie rekreacji i turystyki (stawy rybne, smażalnie). Natomiast z uwagi na podmiejską lokalizację, od lat postrzegana jest jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania bądź budowy domów sezonowych. Rozwojowi w tym kierunku wtóruje duża gminna inwestycja, tj. rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej.

Jednocześnie przed miejscowością stoi jeszcze inna perspektywa: budowa lądowiska z pasem startowym oraz budowa węzła nowej drogi krajowej. Obie potencjalne inwestycje zmienią oblicze dzisiejszych wrót do Kotliny Kłodzkiej, jak nazywany jest Boguszyn.

A tymczasem w miejscowości działają Koło Gospodyń Wiejskich oraz Klub Seniora. Miejscem spotkań, warsztatów i imprez społeczno-kulturalnych jest świetlica wiejska. Inna aktywność przenosi się na boisko sportowe.

W zakresie dziedzictwa kulturowego uwagę zwracają obiekty małej architektury sakralnej o unikatowych walorach, jak figura św. Jana Nepomucena czy figura umęczonego Chrystusa „Ecce Homo" – jedna z dwóch tego typu na terenie gminy. Natomiast na Wzgórzu Kalwaryjnym, z którego roztacza się widok na Kotlinę Kłodzką i otaczające ją góry, od 1732 r. króluje barokowa kaplica pw. św. Krzyża, nakryta kopułą z latarnią. Według lokalnej tradycji, w miejscu tym miał się znajdować średniowieczny gród, strzegący wejścia do Kotliny Kłodzkiej.

To tutaj miałoby powstać lądowisko
Zde možná vznikne letiště

Boisko sportowe / Sportovní hřiště

Świetlica wiejska
Vesnický sál

Widok na Boguszyn – Wzgórze Kalwaryjne i kaplica pw. św. Krzyża
Pohled na Boguszyn – vrch Kalvárie a kaple sv. Kříže

Díky své strategické poloze na cestě z Čech do Slezska byl Boguszyn nejednou svědkem tragických událostí, ale i slavnostních okamžiků. V první polovině 15. století byla osada zcela zničena husity, z čehož se vzpamatovala až koncem století, naproti tomu v roce 1471 zde kníže Jindřich z Poděbrad přivítal Vladislava Jagellonského, který se v roce 1471 putoval do Prahy na svou korunovaci.

V průběhu staletí se v obci měnily vlastnické vztahy. Byly zde selské dvory; v 19. století zde byla cihelna, hostinec a královská celnice.

Místní část, která má dnes 489 obyvatel (k 31.12.2022), si v malé míře zachovala svůj zemědělský charakter. Působí zde firmy zaměřené na obchod a služby, včetně služeb zaměřených na volný čas a cestovní ruch (chovné rybníky s rybářskými restauracemi). Vzhledem ke příměstské poloze je tato místní část již léta vnímána jako atraktivní místo pro bydlení nebo výstavbu. Rozvoj v tomto směru byl doprovázen významnou obecní investicí, tj. rozšířením vodovodní a kanalizační sítě.

Současně se před Boguszynem rýsuje další perspektiva – výstavba přistávací plochy s ranvejí a křížení nové státní silnice. Obě investice jistě změní tvář dnešní brány do Kladské kotliny, jak je dnes Boguszyn nazýván.

V obci působí Kroužek vesnických hospodyněk a Klub seniorů. Ve zdejším společenském sále se konají setkání, semináře a společenské a kulturní akce. Další aktivity se přesouvají na sportovní hřiště.

Z kulturního dědictví zaujmou cenné objekty drobné sakrální architektury, jako je socha svatého Jana Nepomuckého nebo socha umučeného Krista „Ecce Homo“ – jedna ze dvou svého druhu v obci. Na vrchu Kalvárie s výhledem na Kladskou kotlinu a okolní hory stojí od roku 1732 barokní kaple svatého Kříže, krytá kopulí s lucernou. Podle místní tradice se zde měla nacházet středověká tvrz, která střežila vstup do Kladské kotliny.

Widok ogólny na Droszków / Droszków - celkový pohled

DROSZKÓW

To jedna z najmniejszych wsi w gminie i jednocześnie najwyżej położonych (440-500 m n.p.m.). Lokalizacja na granicy Wzgórz Rogówki i Gór Złotych oraz wybitne walory krajobrazowe do tej pory nie zaowocowały jednak rozwojem turystyki, mimo że już sto lat temu wiódł tędy popularny szlak na Ptasznik, a obecnie prowadzi czarny szlak turystyczny im. J. Szczypińskiego ze Złotego Stoku do Bystrzycy Kłodzkiej. Widać, że wiosce pisany był inny kierunek rozwoju.

Jedná se o jednu z nejmenších místních částí obce Kladsko a zároveň jednu z nejvýše položených (440–500 m n. m.). Atraktivní poloha na rozhraní Rogowských vrchů a Rychlebských hor s výjimečnými krajinnými hodnotami zatím nevedly k rozvoji turistického ruchu, ačkoli před sto lety tudy vedla oblíbená trasa na vrch Ptasznik a v současnosti tudy vede černá turistická stezka J. Szczypińského ze Złotého Stoku do

Droszków jest jedną z najstarszych wsi na ziemi kłodzkiej. Na przestrzeni wieków stanowił własność przedstawicieli znanych rodów rycerskich, w XVI w. na krótko stał się własnością króla czeskiego. Od początku była to niewielka osada, którą w szczytowym okresie (1934 r.) zamieszkiwało niespełna 300 osób. Działał tu młyn wodny, tartak, niewielki wapiennik, gorzelnia (karczma), a nawet szkoła.

Obecnie wieś liczy zaledwie 53 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.) i pozostaje oazą ciszy i spokoju, ale nie śpi. W 2021 r. otwarta została „Twórcza świetlica leśna". Zawołanie ma nieprzypadkowe. Droszków położony jest wśród lasów, a zatem miejsce to obok podstawowej funkcji, czyli spotkań i integracji, prowadzi działania ekologiczne i przyrodnicze z wykorzystaniem potencjału, jakim są dary lasu oraz historia leśnictwa. Lokalna społeczność aktywizuje się także wokół

Kladské Bystřice. Této vesnici je zřejmě předurčeno jiné směřování.

Droszków je jednou z nejstarších vesnic v Kladské kotlině. V průběhu staletí ji vlastnili zástupci známých rytířských rodů a v 16. století se nakrátko stala majetkem českého krále. Od počátku se jednalo o malou osadu, v níž v době jejího největšího rozkvětu (1934) žilo necelých 300 obyvatel. Byl zde vodní mlýn, pila, malá vápenka, lihovar (krčma) a dokonce i škola.

V současné době má obec pouze 53 obyvatel (k 31. 12. 2022) a zůstává oázou klidu a pohody, ale nespí na vavřínech. V roce 2021 byla otevřena Kreativní lesnická klubovna. Název není náhodný. Droszków se nachází uprostřed lesů, takže klubovna kromě své primární funkce určené k setkávání dává prostor ekologickým a přírodovědným aktivitám zaměřeným na les a historii obhospodařování lesů. Místní občanská společnost je aktivní při získávání finančních

Widok na część wsi / Pohled na část obce

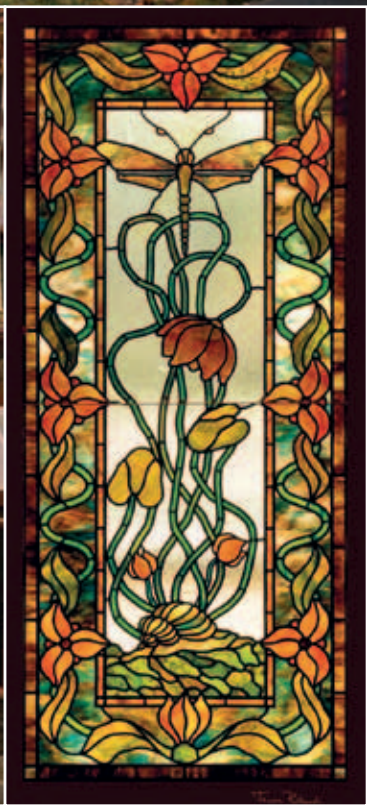

Droszków - filialny Kościół pw. św. Barbary z barokowym wyposażeniem / Filiální kostel svaté Barbory s barokním vybavením
Witraż autorstwa Tomasza Pućkowskiego / Vitráž z dílny Tomasze Pućkowského

Kaplica na Przełęczy Droszkowskiej / Kaple na Droszkowském sedle

gromadzenia środków na remont swojego kościoła. Na przykład w 2022 r. odbył się tu jeden z koncertów w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Muzycznego, połączony z małym festynem i zbiórką środków na rzecz świątyni.

Od dwóch lat działa Koło Gospodyń Wiejskich „Koło Gospodyń i Gospodarzy w Droszkowie", aktywność społeczno-kulturalną prowadzi także Towarzystwo Przyjaciół Droszkowa w Górach Złotych.

Wspomniany filialny kościół pw. św. Barbary – wybudowany w XV w. – jest tu największym zabytkiem. Do naszych czasów dotrwał po przebudowach w XVII i XVIII w. z barokowym wyposażeniem. Nie mniej warte uwagi są murowana kapliczka domkowa na skarpie (Przełęcz Droszkowska), z ołtarzem i obrazami z końca XVII w., oraz kolumna Maryjna z 1699 r. – jedna z najstarszych na ziemi kłodzkiej.

prostředků na obnovu zdejšího kostela. V roce 2022 se zde konal například jeden z koncertů Dolnoslezského hudebního festivalu, spojený s malou letní slavností a sbírkou na kostel.

Již dva roky zde působí Spolek hospodyň a hospodářů v Droszkowě a společensko-kulturní aktivity vyvíjí také Společnost přátel Droszkowa.

Výše zmíněný filiální kostel svaté Barbory, postavený v 15. století, je zdejší největší památkou. Po přestavbách v 17. a 18. století se dochoval do dnešních dnů s barokním vybavením. Neméně pozoruhodná je i zděná kaple ve stráni (Przełęcz Droszkowska) s obětním stolem a obrazy z konce 17. století a mariánský sloup z roku 1699 – jeden z nejstarších v celém Kladsku.

Droszków zimą / Droszków v zimě

Droszków .Twórcza świetlica leśna / Kreativní lesnická klubovna

GORZUCHÓW

Położona w dolinie rz. Ścinawki, w sąsiedztwie dróg o znaczeniu wojewódzkim i przy linii kolejowej Kłodzko-Wałbrzych miejscowość jest jedną z mniejszych w gminie – obecnie liczy 181 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). W przeszłości też nie była dużo większa.

Gorzuchów należy do najstarszych wsi na ziemi kłodzkiej. Powstał w XIII w. jako tzw. wielodrożnica i taki układ przestrzenny zachowuje do dziś. Na przestrzeni wieków zmieniali się jego właściciele. W XIX w. był tu folwark, działały młyny wodne i gorzelnia. Do ożywienia wsi przyczynił się rozwój kolei i wybudowanie w 2. poł. XIX w. stacji. Wówczas stała się popularnym punktem startu do ówczesnych znanych atrakcji turystycznych w okolicy, m.in. sztucznie stworzonych ruin imitujących zamek na Grodziszczu. Dziś prowadzi do nich zielony szlak turystyczny.

Gorzuchów ma dobre warunki klimatyczno-glebowe, niemniej rolniczy charakter utrzymuje w niewielkim stopniu. Są tu dwa większe gospodarstwa i – co ciekawe – utrzymała się uprawa warzyw system polowym.

Jednocześnie Gorzuchów rozwija się w innych kierunkach. Przed laty działała tu żwirownia, a dziś, na bazie powstałego wyrobiska, jest ośrodek wypoczynkowy: kąpielisko, piaszczysta plaża, domki kampingowe. To jedyne takie miejsce w gminie.

Místní část nacházející se v údolí říčky Ścinawky, v blízkosti vojvodských silnic a na železniční trati Kladsko–Valbřich, patří k těm menším v obci. V současné době má 181 obyvatel (k 31.12.2022). Ani v minulosti nebyla o mnoho větší.

Gorzuchów je jedním z nejstarších sídel v Kladském výběžku. Ves vznikla ve 13. století podél cest a toto prostorové uspořádání si zachovává dodnes. V průběhu staletí se měnili její majitelé. V 19. století byl zde zemědělský statek, vodní mlýny a lihovar. K oživení obce přispěl rozvoj železnice a výstavba nádraží ve druhé polovině 19. století. Místo se pak stalo oblíbeným výchozím bodem k tehdejším turistickým atrakcím v okolí, například uměle vytvořené zřícenině napodobující hrad Grodziszcze. Dnes k ni vede zelená turistická stezka.

Gorzuchów má dobré klimatické a půdní podmínky, ale jen v malé míře si zachovává původní zemědělský charakter. Jsou zde dvě větší farmy a zajímavé je, že se zde zachovalo pěstování zeleniny polním systémem.

Gorzuchów se rozvíjel i v dalších směrech. Před lety zde působila štěrkovna a dnes na jejím základě vzniklo rekreační středisko s koupalištěm, písečnou pláží, rekreačními chatkami. Je to jediné místo tohoto druhu v obci.

Díky rodinné farmě Miodowa Pasieka od Pokoleń (Medová včelnice po generace) se Gorzuchów

Twórcza świetlica miodowa w Gorzuchowie / Kreativní medová společenská místnost

Miodowa pasieka od pokoleń / Medová včelnice po generace

Ukrzyżowanie z motywem gorejącego serca i wizerunkiem przebitych rąk i stóp Chrystusa – unikatowy w skali regionu detal architektoniczny (XIX w.)

Ukřižování Krista s motivem srdce a probodených rukou a nohou – regionální architektonický unikát (19. století)

Gorzuchów – widok na ośrodek wypoczynkowy / Gorzuchów – pohled na rekreační středisko

Z kolei rodzinne gospodarstwo „Miodowa Pasieka od Pokoleń" uczyniło z Gorzuchowa miejsce, które chętnie odwiedzają inni pszczelarze, również z Republiki Czeskiej, korzystając z doświadczenia właścicieli i ich wiedzy na temat pszczół. Tutaj też swoją siłę ma Zrzeszenie Pszczelarzy Ziemi Kłodzkiej im. W. Kumko. Co więcej, mieszkańcy mają do dyspozycji nowo wybudowaną świetlicę otwartą w 2021 r., w której także „przewodzą" pszczoły. „Twórcza świetlica miodowa" jest miejscem okolicznościowych spotkań, warsztatów i prelekcji tematycznych, wiejskich dożynek.

W Gorzuchowie nie ma większych i cennych budowli historycznych. Niemniej odnajdziemy tu ciekawe przykłady małej architektury sakralnej – krzyże i kapliczki przydrożne, wiele kapliczek fasadowych, przykłady budownictwa z cechami architektonicznej sztuki ludowej.

stal místem, které ochotně navštěvují další včelaři, včetně těch z České republiky, aby sdíleli své zkušeností a znalostí s majiteli včelnice. Aktivně zde působí Spolek včelařů W. Kumka Kladské oblasti. Zdejší občané mají k dispozici nově vybudovanou společenskou místnost, otevřenou v roce 2021, nazvanou Kreativní medová společenská místnost. Je místem příležitostných setkání, tematických workshopů a přednášek, venkovských dožínek.

V Gorzuchově se nenachází žádné významné a cenné historické budovy. Najdou se však zajímavé příklady drobné sakrální architektury – kříže, boží muka u cest, sošky ve výklencích fasád, stavby s prvky lidového umění.

GOŁOGŁOWY

To jedna z mniejszych wsi w gminie – 234 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). Teren na skraju Gór Bardzkich, przy głównej drodze Kłodzko-Wałbrzych, nad rz. Ścinawką zasiedlony został przed 1347 r. – pod tą datą Gołogłowy są po raz pierwszy wzmiankowane w źródłach. Znaczną grupę mieszkańców stanowiła ludność pochodzenia czeskiego, co uchroniło wieś przed zniszczeniem przez husytów. Natomiast ciekawostką jest to, iż w ciągu 20 lat XIV\XV w. w Pradze wyświęcono aż 8 kleryków pochodzących z Gołogłów. W XV w. powstało tu wolne sędziostwo oraz młyn wodny.

Dziś wieś w niewielkim stopniu zachowuje rolniczy charakter, są dwa sklepy, a mieszkańcy pracują głównie poza Gołogłowami. W wolnym czasie mogą korzystać ze świetlicy oraz znajdującego się przy niej placu rekreacyjnego.

W starych zabudowaniach gospodarczych z bramami zdobionymi rzeźbami prowadzącymi na podwórza, krzyżach przydrożnych czy kapliczkach fasadowych odnajdziemy dziedzictwo minionych wieków. O pobożności dawnych mieszkańców świadczy późnobarokowa (XVIII w.) kaplica mszalna pw. św. Antoniego.

Patří k menším místním částem v obci – 234 obyvatel (k 31.12.2022). Území na okraji Bardských hor, podél hlavní silnice z Kladska do Valbřichu, u řeky Ścinawky, bylo osídleno před rokem 1347. S tímto letopočtem se Gołogłowy poprvé objevují v pramenech. Významná skupina obyvatel byla českého původu, což obec zachránilo před zničením husity. Zajímavé však je, že během dvaceti let na přelomu 14. a 15. století bylo v Praze vysvěceno až 8 kleriků z Gołogłów. V 15. století zde působil soudní stolec a pracoval vodní mlýn.

Dnes si osada zachovala jen málo ze svého zemědělského charakteru, jsou zde dva obchody a obyvatelé za prací převážně dojíždějí. Ve volném čase mohou využívat kulturní dům a rekreační hřiště vedle něj.

Minulá staletí připomínají staré hospodářské budovy s branami vedoucími na nádvoří, zdobená sochami, kříže u cest nebo kapličky ve štítech domů. O zbožnosti někdejších obyvatel svědčí pozdně barokní kaple sv. Antonína z 18. století.

Widok ogólny na Gołogłowy / Gołogłowy - celkový pohled
Późnobarokowa kaplica mszalna pw. św. Antoniego / Pozdně barokní kaple sv. Antonína
Ukrzyżowanie – figura z XVIII/XIX w. / Ukřižování – socha z 18./19. století

JASZKOWA DOLNA

W 2022 r. kolejny raz z rzędu zwyciężyła w konkursie „Piękna i aktywna wieś Gminy Kłodzko", w styczniu 2023 r. odebrała doroczną Nagrodę Starosty „Róża Kłodzka 2022" w kategorii: sołectwo.

Jaszkowa Dolna to jedna z największych wsi w gminie – 1446 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.), legitymująca się rolniczym, starym rodowodem. W źródłach po raz pierwszy wzmiankowana jest pod datą 1369 r. za sprawą kościoła, ale powstała wcześniej – już w XIII w. Od początku dzieliła się na własność: kościelną, rycerską i wolne sędziostwo (sołtys).

Czytając historię uwagę zwraca okres przymusowej rekatolicyzacji hrabstwa kłodzkiego (XVII w.), której ciężar w postaci kontrybucji spoczął na chłopach. Mieszkańcy ówczesnej Jaszkowej Dolnej i kilku innych wsi zbuntowali się i w efekcie doszło do kilkakrotnego starcia z armią cesarską. Strategiczne położenie (blisko Przełęczy Kłodzkiej) dało o sobie znać także w okresie wojen napoleońskich; w 1807 r. w sąsiedztwie wsi doszło do kilku potyczek wojsk pruskich i francuskich.

Mimo to wieś cały czas się rozwijała, a mieszkańców przybywało.

V roce 2022 podruhé za sebou zvítězila v soutěži Krásná a aktivní část obce Kladsko, v lednu 2023 získala v této kategorii výroční cenu starosty Kladská růže 2022 v kategorii Místní část.

Jaszkowa Dolna je jednou z největších místních části v obci s 1446 obyvateli (k 31.12.2022) s doloženým starým, zemědělským původem. V pramenech je díky kostelu poprvé zmiňována s datem 1369, ale vznikla již dříve, ve 13. století. Od počátku byla rozdělena na církevní, rytířskou a svobodnou šoltéskou část v držení různých majitelů.

Při čtení historie narazíme na období násilné rekatolizace Kladského hrabství (17. století), jejíž břemeno v podobě kontribucí tížilo místní rolníky. Obyvatelé tehdejší Jaszkowé Dolné a několika dalších místních částí se vzbouřili a několikrát se střetli s císařským vojskem. Strategická poloha (v blízkosti Kladského průsmyku) se projevila i během napoleonských válek. V roce 1807 se v okolí obce odehrálo několik potyček mezi pruskými a napoleonskými vojsky.

Přesto se obec dále rozvíjela a počet obyvatel se zvyšoval. V 19. století zde byly statky, tři

Szkoła Podstawowa im. Stanisława Mikołajczyka / Základní škola Stanisław Mikołajczyk

Jaszkowa Dolna - fragmenty wsi / Jaszkowa Dolna - fragmenty obce

Boisko sportowe / Sportovní hřiště

Remiza strażacka / Hasičská zbrojnice

W XIX w. funkcjonowały tu: folwarki, trzy młyny wodne, z czasem powstała szkoła, cegielnia. Przez stulecia głównym zajęciem ludności było rolnictwo i taki charakter zachowała również po 1945 r. W oparciu o zabudowania folwarczne założono państwowe gospodarstwo rolne.

Dziś Jaszkowa Dolna to także wieś w wysokim stopniu rolnicza. Miejsce PGR-u zajęły duże gospodarstwa rolne – prywatne, nastawione głównie na uprawę zbóż, rzepaku i innych, w tym produkcję towarową. Ponadto jest tu tartak, zakład piekarsko-cukierniczy – jeden z większych w branży na ziemi kłodzkiej, kilka firm usługowo-handlowych. W granicach administracyjnych miejscowości znajduje się również podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park".

Podkłodzka wieś ma dobrze zorganizowaną sferę społeczną. Duża Szkoła Podstawowa im. Stanisława Mikołajczyka stanowi obwód szkolny dla dzieci miejscowych oraz z sąsiednich wsi, funkcjonuje Zespół Żłobków GK i Przedszkole Gminne. Duże boisko sportowe to zaplecze działalności Ludowego Klubu Sportowego „Iskra" Jaszkowa, rozgrywek piłkarskich, a także imprez

vodní mlýny, škola a cihelna. Po staletí bylo hlavním zaměstnáním obyvatel Jaszkowé Dolné zemědělství a tento charakter si místní část zachovala i po roce 1945. Zemědělská stavební pak využíval nově zřízený státní statek.

I dnes má Jaszkowa Dolna převážně zemědělský charakter. Místo státního statku zaujaly velké soukromé farmy, zaměřené především na pěstování obilovin, řepky olejné a dalších plodin. Kromě toho je zde pila, pekárna a cukrárna – jedna z největších v Kladském výběžku – a několik podniků služeb a obchodu. Do katastru místní části zasahuje valbřišská zvláštní ekonomická zóna Invest-Park.

Tato místní část obce má dobře organizované sociální služby. Základní škola Stanislava Mikolajczyka je spádovou školou pro zdejší děti i děti z okolních místních částí. Je zde mateřská škola a jesle. Velké sportovní hřiště poskytuje zázemí pro činnost Ludového sportovního klubu Iskra Jaszkowa, fotbalové zápasy a sportovní a rekreační akce. Pro setkávání místní komunity slouží Lidový dům ve zrekonstruované budově z 19. století, která má svou historii – býval zde hostinec a místní pivovar. Je zde také kuželna a sídlí zde Klub seniorů.

Dom ludowy w Jaszkowej Dolnej / Lidový dům v Jaszkowé Dolné

sportowych i rekreacyjnych. Na potrzeby spotkań lokalnej społeczności jest Dom Ludowy w odrestaurowanym XIX-wiecznym budynku z historią – dawniej były tu gospoda i lokalny browar. Tutaj znajduje się również kręgielnia, swoją siedzibę ma Klub Seniora. Natomiast jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej jest jedną z trzech w gminie, która należy do Krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Wśród mieszkańców są pszczelarze, od pokoleń mieszkają też hodowcy gołębi, o czym świadczą stare gołębniki – jedne z niewielu zachowanych tego typu obiektów w regionie.

Mieszkańcy Jaszkowej Dolnej to ludzie z pomysłem. Od dwóch lat na początku grudnia, z inicjatywy sołtysa i rady sołeckiej, otwierana jest „Świąteczna wioska" Jaszkowa Dolna – magiczne miejsce, które spotyka się z wielkim zainteresowaniem nie tylko wśród dzieci, wyróżniona Grand Prix w gminnym konkursie „Świąteczne centrum wsi 2021". Z kolei realizacja ze środków Powiatu Kłodzkiego projektu pn. „Uwolnij książkę! Biblioteka dla każdego, dla dużego i małego" pozwoliła na powstanie ogólnodostępnych miejsc z książkami. Każdego roku odbywają się tu również dożynki

Sbor dobrovolných hasičů je jedním ze tří sborů v obci a je součástí celostátního hasičského a záchranného systému. Mezi obyvateli jsou včelaři a po generace se zde také chovali holubi, o čemž svědčí staré holubníky – jedny z mála dochovaných staveb tohoto typu v regionu.

Obyvatelé Jaszkowé Dolné jsou lidmi s nápady a iniciativami. Již dva roky se na začátku prosince z iniciativy fojta a zastupitelstva otevírá „vánoční vesnička" – kouzelné místo, které se setkalo s velkým zájmem zejména dětí a získalo hlavní cenu v obecní soutěži Vánoční centrum místní části 2021. Naopak realizace projektu s názvem Vysvoboďte knihy! Knihovna pro všechny, pro malé i velké umožnila vytvořit veřejně přístupná místa s knihami. Každoročně se zde také konají vesnické dožínky. Nápaditost lze spatřovat i u soukromých osob, které oceňují turistické a rekreační kvality obce a snaží se je využít otevřením volnočasových zařízení.

Dominantou obce je kostel svatého Jana Křtitele z roku 1905 v novogotickém stylu. Na hlavním oltáři je umístěna socha Pražského Jezulátka. Jedná se o kopii sochy Pražského Jezulátka,

Rekreacyjny teren dla dzieci i dorosłych / Rekreační areál pro děti a dospělé
Wypoczynek w jurtach mongolskich / Odpočinek v mongolských jurtách
„Świąteczna wioska" / Vánoční vesnička

Podstrefa WSSE „Invest-Park" / Speciální podzóna WSSE „Invest-Park".

sołeckie. Pomysłowość widać także u osób prywatnych, które doceniają walory turystyczno-rekreacyjne wsi i starają się je wykorzystać otwierając obiekty wypoczynkowe.

Wśród zabytków wsi dominuje kościół pw. św. Jana Chrzciciela z 1905 r. w stylu neogotyckim. W ołtarzu głównym jest przechowywana figurka Małego Jezuska Praskiego. To kopia wzorowana na figurce praskiego Dzieciątka Jezus, podarowana parafii przez biskupa praskiego. Praski akcent odnajdziemy również w przydrożnej kapliczce domkowej w postaci zrzucenia ciała św. Jana Nepomucena z Mostu Karola do Wełtawy – oryginalny relief na cokole.

kterou farnosti daroval pražský biskup. Pražský motiv najdeme také v kapli u silnice s vyobrazením Jana Nepomuckého svrženého z Karlova mostu do Vltavy – původní reliéf na podstavci.

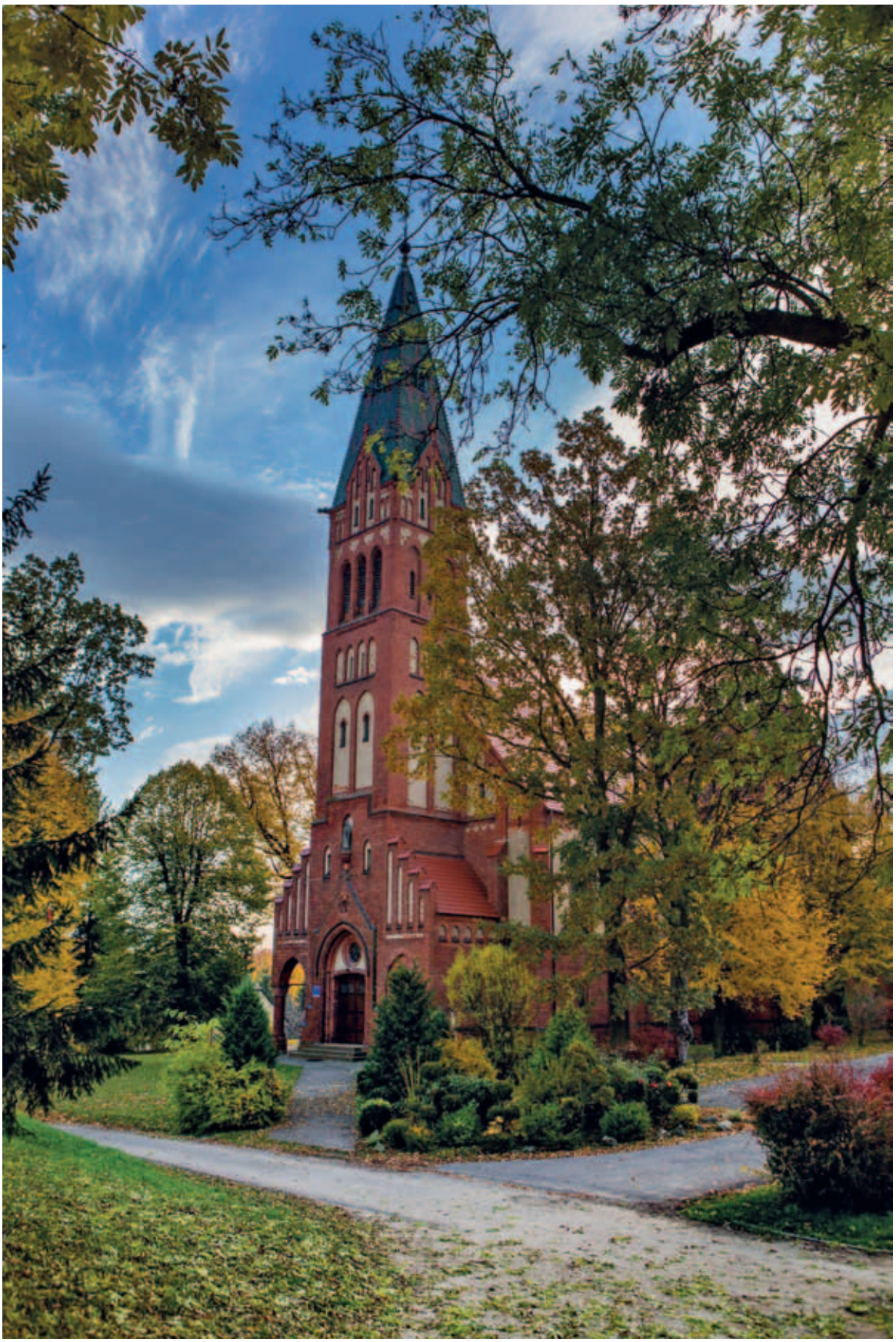

Jaszkowa Dolna. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela / Kostel sv. Jana Křtitele

Jaszkowa Górna - widok ogólny / Jaszkowa Górna – celkový pohled

JASZKOWA GÓRNA

Długa, łańcuchowa wieś malowniczo położona w dolinie Jaszkówki, na granicy Kotliny Kłodzkiej i Gór Złotych. Znana była już w XIV w. Z uwagi na swoją rozległość znajdowała się w rękach kilku właścicieli, z których każdy miał swoją część. Na przestrzeni wieków mieszkańcy odczuli i wojny husyckie (XV w.), kiedy spalony został drewniany kościół, i wojny napoleońskie – w 1807 r., gdy w pobliżu doszło do kilku potyczek wojsk francuskich i pruskich.

Jednocześnie wieś cały czas się rozwijała. W XIX w. działały tu: szkoła katolicka, 4 młyny wodne, olejarnia, wapiennik, było blisko 40 rzemieślników, mieszkańcy zajmujący się handlem.

Protáhlá místní část obce, malebně situovaná v údolí říčky Jaszkówky na rozhraní Kladské kotliny a Rychlebských hor. Byla známa již ve 14. století. Vzhledem ke své rozloze byla v rukou několika majitelů, z nichž každý měl svůj díl. V průběhu staletí obyvatelé zažili jak husitské války (15. století), kdy byl vypálen dřevěný kostel, tak napoleonské války (v roce 1807), kdy se v blízkosti odehrálo několik potyček mezi francouzskou a pruskou armádou.

Přesto se vesnice neustále rozvíjela. V 19. století zde byla katolická škola, 4 vodní mlýny, lisovna oleje, vápenka, působilo zde téměř 40 řemeslníků a obyvatel zabývajících se obchodem.

Rolnicza wieś, blisko dzikiej przyrody / Zemědělská vesnice, v blízkosti divoké přírody

Jaszkowa Górna wraz z przysiółkami, w tym obecną Kolonią Gaj, zawsze była wsią rolniczą i taką pozostała, gdy po II wojnie światowej rozpoczęło się polskie osadnictwo. Decydowały o tym korzystne warunki klimatyczne, jak również tradycje i zasoby materialne w postaci choćby dużych zabudowań gospodarczych. Nie oznacza to jednak, że wszyscy mieszkańcy utrzymują się z pracy na roli.

Znakiem nowych czasów są gospodarstwa wielohektarowe, w tym specjalizujące się np. w uprawie i przetwórstwie gryki. Widoczna jest także działalność okołorolnicza w postaci agroturystyki – z uwagi na walory krajoznawcze czy produkcji pieczywa na bazie naturalnych składników. Są pszczelarze i drobni wytwórcy innych lokalnych produktów.

Jaszkowa Górna z 848 mieszkańcami (stan na 31.12.2022 r.) jest obecnie jedną z większych wsi w gminie, z dobrze zorganizowanym życiem społecznym.

Jaszkowa Górna se všemi osadami a samotami, včetně dnešní kolonie Gaj, byla vždy zemědělskou místní částí a zůstala jí i po zahájení polského osídlení po druhé světové válce. Bylo to dáno příznivými klimatickými podmínkami a také tradicemi a zázemím v podobě například velkých hospodářských stavení. To však neznamená, že se všichni obyvatelé živí zemědělstvím.

Mnohahektarové farmy, včetně těch, které se specializují například na pohanku, jsou znakem nové doby. Kolem zemědělství jsou také viditelné aktivity v podobě agroturistiky nebo výroby chleba na bázi přírodních, místních surovin. Existují včelaři a drobní výrobci ostatních místních produktů.

S 848 obyvateli (k 31. 12. 2022) je Jaszkowa Górna v současnosti jednou z větších místních částí v obci s dobře organizovaným společenským životem.

V obci působí Sbor dobrovolných hasičů pojmenovaný po Józefu Juraszkovi, jehož počátky

Funkcjonuje tu jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej im. druha Józefa Juraszka, której początki sięgają 1947 r. Działa Koło Gospodyń Wiejskich „Górnianki", będące kontynuatorem aktywności społeczno-kulturalnej miejscowych kobiet zapoczątkowanej w latach 50. XX wieku. Swoją siedzibę ma ono w Domu ludowym – starym, zabytkowym obiekcie, który już przed wojną pełnił funkcje publiczne – była tu gospoda, sala widowiskowa. Tutaj swoje miejsce ma również Stowarzyszenie Kulturalno-Społeczne „Pro Bono". Nowe wielofunkcyjne boisko sportowe zaspokaja z kolei potrzeby kultury fizycznej dzieci i dorosłych.

Odzwierciedleniem społecznej aktywności mieszkańców jest tytuł

sahají do roku 1947. V obci funguje Sdružení venkovských hospodyněk Górnianki, které navazuje na činnost místního ženského spolku započatou v 50. letech 20. století. Sídlí v Lidovém domě – staré historické budově, která již před válkou plnila veřejné funkce – byl zde hostinec a společenský sál. Své sídlo zde má také Kulturní a společenské sdružení Pro Bono. Potřeby obyvatel v oblasti pohybových aktivit uspokojuje nové multifunkční sportovní hřiště.

O společenské aktivitě obyvatel svědčí i titul Nejkrásnější místní část Dolního Slezska, z roku 2010, získaný v soutěži vyhlášené Maršalkovským úřadem. O šest let později se zde konaly dožínky obce Kladsko.

Boisko wielofuncyjne / Sportovní hřiště

Remiza strażacka / Hasičská zbrojnice
Strażacy podczas zawodów/ Hasiči během soutěže

„Najpiękniejszej wsi na Dolnym Śląsku", który zdobyła w 2010 r., w konkursie przeprowadzonym przez Urząd Marszałkowski. Natomiast sześć lat później była gospodarzem Dożynek Gminy Kłodzko.

Jaszkowa Górna jest także siedzibą gminnych placówek – filii Biblioteki Publicznej, a od kilku lat Domu Dziennego „Aktywny Senior" dla mieszkańców z całej gminy, prowadzonego przez Ośrodek Pomocy Społecznej GK. To znak czasów i nowej jakości polityki senioralnej państwa, w której Gmina Kłodzko od razu się odnalazła.

Siedemsetletnia Jaszkowa Górna to także miejsce z bogatym dziedzictwem kulturowym. Licznie spotykane są tu krzyże i kapliczki przydrożne, z których najstarsze

Jaszkowa Górna je také sídlem zařízení občanské vybavenosti – pobočky obecní knihovny a již několik let stacionáře Aktivní senior, určeného pro obyvatele z celé obce, které provozuje Centrum sociální péče. Je to znamení doby a nové kvality státní politiky vůči seniorům, do které se obec Kladsko okamžitě zapojila.

Sedm set let stará místní část Jaszkowa Górna je místem s bohatým kulturním dědictvím. Nachází se zde četné kříže a boží muka u cest, z nichž nejstarší pocházejí ze 17. století, výklenky se světci na fasádách domů a také dvě stě let stará roubená chalupa.

Dominantou krajiny zůstává farní kostel svatého Mikuláše, obehnaný zdí, který svou dnešní barokní

Zajęcia uczestników Dziennego Domu „Aktywny Senior"
Aktivity účastníků Denního domova „Aktivní senior"

pochodzą z XVII w., kapliczki fasadowe.

Dominantą w krajobrazie pozostaje parafialny kościół pw. św. Mikołaja, który obecny barokowy kształt uzyskał w XVIII w., inkastelowany. Wewnątrz znajduje się figura Madonny z Dzieciątkiem z XV wieku. Warto dodać, że drewniany kościół w Jaszkowej Górnej wzmiankowany był już w 1380 r.

W innym miejscu wsi uwagę zwraca renesansowo-barkowy zespół dworski z XVI w. (własność prywatna). Niestety, od czasów powojennych ulega on dewastacji, chociaż na przełomie lat 60. i 70. XX w. przeprowadzono w nim częściowy remont i na krótko urządzono składnicę regionalnego muzeum.

podobu získal v 18. století. Uvnitř se nachází socha Madony s dítětem z 15. století. Za pozornost stojí, že dřevěný kostel v Jaszkowě Górné je zmiňován již v roce 1380.

Na jiném místě upoutá pozornost komplex renesančního barokního zámku ze 16. století (v soukromém vlastnictví). Bohužel postupně chátrá, ačkoli na přelomu 60. a 70. let 20. století prošel částečnou obnovou a krátce sloužil jako depozitář regionálního muzea.

Jaszkowa Górna. Kościół pw. św. Mikołaja / Kostel sv. Mikuláše

Biblioteka / Knihovna

Widok ogólny na Jaszkówkę / Jaszkówka - celkový pohled

JASZKÓWKA

Jest jedną z mniejszych wsi w gminie, liczącą 93 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). Zlokalizowana w bezpośrednim sąsiedztwie Kłodzka, rozciąga się zwartą zabudową wzdłuż drogi krajowej na Śląsk i „zbiera" rozproszone zabudowania części dawnego Jóźwikowa. Położenie na granicy Gór Bardzkich i Kotliny Kłodzkiej dziś stanowi walor turystyczny, ale kiedyś...

Jaszkówka powstała stosunkowo późno, bo dopiero w połowie XVIII w. jako kolonia Jaszkowej Dolnej. Jej historycznie strategiczne położenie dało znać w czasie wojen napoleońskich, kiedy w 1807 r. wojska pruskie stoczyły walkę z napierającymi wojskami francuskimi.

Aż do 1945 r. wieś była kolonią. Zmieniło się to wraz z polskim osadnictwem, aczkolwiek wcześniej na krótko włączono ją w obręb Wojciechowic.

Dookoła Jaszkówki znajdują się użytki rolne, wykorzystujące gleby i warunki klimatyczne sprzyjające uprawom rzepaku i zbóż. Pozostaje wsią rolniczą, choć nie w takim stopniu, jak dawniej. Obecnie jest tu również kilka firm usługowych, cieszy się też powodzeniem wśród osób szukających miejsca na budowę domu. Jednocześnie odnajdziemy tu przykłady XIX-wiecznej zabudowy mieszkalnej oraz przykłady dawnego dziedzictwa kulturowego.

Jaszkówka. Rzeźba św. Franciszka (kamień)
Socha sv. Františka (kámen)

Jedna z menších místních části v obci, čítající 93 obyvatel (k 31.12.2022), v bezprostřední blízkosti Kladska. Vyznačuje se kompaktní zástavbou podél státní silnice a „sdružuje“ také rozptýlenou zástavbu bývalého Józwikowa. Poloha na pomezí Bardských vrchů a Kladské kotliny je přínosem pro turistiku.

Jaszkówka byla založena poměrně pozdě – teprve v polovině 18. století jako součást Jaszkowé Dolné. Její historická strategická poloha se stala známou během napoleonských válek, když v roce 1807 pruská vojska bojovala proti postupující francouzské armádě.

Až do roku 1945 to byla jen dělnická čtvrť. To se změnilo s příchodem polského obyvatelstva a nakrátko připojením k Wojciechowicím.

Jaszkówku obklopují zemědělské polnosti s příznivými půdními a klimatickými podmínkami pro pěstování řepky a obilovin. Místní část má i nadále zemědělský charakter, ačkoli již ne v takové míře jako dříve. V současné době zde působí několik firem poskytujících služby. Jedná se o vyhledávanou lokalitu pro výstavbu rodinných domů. Najdeme zde příklady zástavby z 19. století i kulturní památky.

Sielski krajobraz / Venkovská krajina

KAMIENIEC

Pierwsza pisana informacja o Kamieńcu pochodzi dopiero z połowy XIV w., ale wiadomo, że powstał wcześniej. Na przestrzeni wieków zmieniali się właściciele wsi, następowały też przetasowania w jej podziale. Mimo peryferyjnego położenia, u stóp Wzgórz Ścinawskich, i tu dała się odczuć zawierucha wojny 30-letniej. Ówczesnym właścicielom, jako że wystąpili przeciwko cesarzowi, skonfiskowano majątki, również ten w Kamieńcu.

W XIX w. wieś cały czas się rozwijała. Działały tu: gorzelnia, młyn konny, hodowano owce merynosy, była karczma, folwark i pałac, a pod koniec stulecia powstała szkoła. Natomiast tym, co w owym czasie

První písemné zprávy o místní části Kamieniec pocházejí z poloviny 14. století, ale je známo, že byl založen již dříve. V průběhu staletí se měnili majitelé i její podoba. Přestože se obec nachází na periferii, na úpatí Ścinawských vrchů, projevila se i zde vřava třicetileté války. Tehdejším majitelům, kteří se postavili proti císaři, byl zkonfiskován majetek, včetně toho v Kamenci.

V 19. století se obec dále rozvíjela. Byl zde lihovar, koňský mlýn, ovčí merino farma, hostinec, statek a palác, a koncem století vznikla škola. Kamieniec však v té době vynikal zejména zdejšími koňskými trhy.

Pałac Kamieniec / Palác Kamieniec

wyróżniało Kamieniec w okolicy, były jarmarki końskie.

Po II wojnie światowej miejscowość utrzymała rolniczy charakter; w dawnym folwarku i pałacu ulokowano PGR, a następnie gospodarstwo hodowlane. Dziś nie ma po nich śladu. W XXI w. historyczna zabudowa wraz z dużym parkiem odzyskała dawną świetność, zapraszając turystów oraz koneserów kameralnych imprez. To wyraźny ukłon Kamieńca w stronę turystyki i nie jedyny. To właśnie tu działa modelowe gospodarstwo agroturystyczne „Kowalowe Wzgórze", oferujące szeroki wachlarz uroków prawdziwej wsi od jedzenia po dojenie krowy czy uczestnictwo w prawdziwych żniwach. W innym miejscu wsi możemy odwiedzić zwierzęta bardziej dla nas egzotyczne – alpaki.

Obecnie Kamieniec liczy 170 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.).

O rozwój życia społecznego dba Koło Gospodyń Wiejskich,

Po druhé světové válce si obec zachovala svůj zemědělský charakter. V bývalém statku a paláci sídlil Státní zemědělský statek a později farma živočišné výroby. Dnes po nich není ani památky. Ve 21. století získaly historické budovy spolu s rozlehlým parkem znovu svou někdejší slávu a lákají turisty i znalce komorních akcí. Kamieniec tak jednoznačně směřuje k cestovnímu ruchu, a nejen k němu. Právě zde funguje vzorová agroturistická farma Kowalowe Wzgórze, která nabízí širokou škálu půvabů pravé vesnice od stravování až po dojení krav nebo účast na skutečných žních. Na jiném místě vesnice můžeme navštívit pro nás exotičtější zvířata – alpaky.

Kamieniec má v současnosti 170 obyvatel (k 31.12.2022).

O rozvoj společenského života se stará Kroužek vesnických hospodyněk. Místem setkávání obyvatel je společenská místnost. V roce 2021 nahradila staré kontejnerové

W pomieszczeniach dawnego folwarku / V místnostech dávného statku

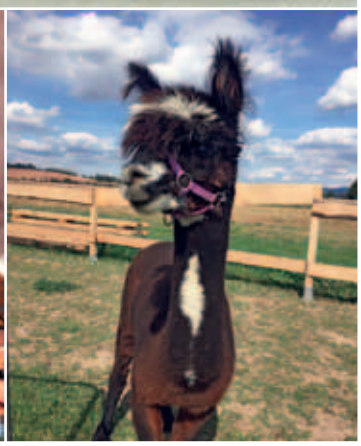

Kamieniec. „Twórcza świetlica pozytywnej energii" / Kreativní komunitní centrum pozitivní energie
Polsko-czeski jarmark piernikarski / Polsko-český veletrh perníku
Wieś, gdzie można spotkać alpaki / Wesnice, kde můžete potkat alpaky

a miejscem spotkań mieszkańców jest świetlica. W 2021 r. stary, kontenerowy obiekt został zastąpiony przez zupełnie nowy budynek wykorzystujący szeroko rozumianą energię odnawialną: wiatr, słońce, wodę. Nazwa „Twórcza świetlica pozytywnej energii" nie budzi więc zdziwienia.

Wśród zabytków Kamieńca dominuje pałac, po raz pierwszy wzmiankowany w 1845 r. Zachowała się też drewniana chałupa najprawdopodobniej z XVIII w. – unikat w skali regionu – oraz remiza strażacka z początku XX w. Prawdziwe rarytasy odnajdziemy także wśród małej architektury sakralnej: kapliczkę Męki Pańskiej z unikatowym wyobrażeniem adorującej Maryi Niepokalanego Poczęcia, z rękami skrzyżowanymi na piersiach, figurę Ecce Homo.

zařízení zcela nová budova využívající veškeré obnovitelné zdroje energie: vítr, slunce, vodu. Název Kreativní komunitní centrum pro pozitivní energii proto nepřekvapí.

Mezi památkami Kamence dominuje palác, o němž první zmínka pochází z roku 1845. Dochovala se zde také dřevěná chalupa, pravděpodobně z 18. století, v regionu ojedinělá, a také hasičská zbrojnice z počátku 20. století. K dalším raritám patří kaple Umučení Krista s unikátním vyobrazením adorující Panny Marie Neposkvrněného početí s rukama zkříženýma na prsou a socha Ecce Homo.

Widok ogólny / Celkový pohled

KROSNOWICE

Należą do najstarszych i największych wsi na ziemi kłodzkiej – w źródłach po raz pierwszy wzmiankowane były w 1326 r., przy okazji nadania kościołowi pw. św. Jakuba papieskiej bulli odpustowej. Najstarszą częścią jest wzgórze z kościołem, który po wojnach husyckich został odbudowany i otoczony murem. Co ciekawe, aż do XIX w. podkłodzka wieś znajdowała się w rękach jednego rodu (von Pannwitz).

Nakreślając dzieje Krosnowic warto powiedzieć, że w XVI i XVII w. miejscowość była ważnym ośrodkiem ruchu reformacyjnego, natomiast w XIX stuleciu stała się

Krosnowice jsou jednou z nejstarších a největších vesnic v celém Kladsku – v pramenech jsou poprvé zmiňovány v roce 1326 u příležitosti udělení papežské odpustkové buly kostelu sv. Jakuba. Nejstarší částí je návrší s kostelem, který byl po husitských válkách přestavěn a obehnán zdí. Zajímavostí je, že až do 19. století byla obec v rukou jen jednoho rodu (Pannwitzů).

Při nástinu historie Krosnowic stojí za zmínku, že v 16. a 17. století byly významným centrem reformačního hnutí v Kladském hrabství a v 19. století se staly jednou z nejprůmyslovějších místních

jedną z najbardziej uprzemysłowionych wsi na ziemi kłodzkiej. Tutaj bowiem Herman D. Lindheim zbudował nowoczesną mechaniczną przędzalnię bawełny – drugą pod względem wielkości w regionie, w której zatrudnienie znalazło 750 robotników! Ponadto w tym czasie we wsi funkcjonowały: trzy młyny wodne, olejarnia, gorzelnia i kamieniołom na Czerwonej Górze. Natomiast pod koniec stulecia przez Krosnowice poprowadzona została linia kolejowa do Międzylesia i Stronia Śląskiego, wybudowano również stację kolejową. To z kolei przyczyniło się do dalszego wzrostu liczby mieszkańców oraz rozwoju turystyki, którym zarządzało Kłodzkie Towarzystwo Górskie (niem. GGV).

W połowie 1945 r. Krosnowice pod polską flagą rozpoczęły nowy rozdział życia jako duża wieś rolniczo-przemysłowa. W dawnych zabudowaniach folwarcznych ulokowane zostało państwowe gospodarstwo rolne, natomiast fabryka Lindheima stała się Krosnowickimi Zakładami Przemysłu Bawełnianego „Piast". Praca w tym miejscu była magnesem ściągającym młodych ludzi z różnych stron kraju.

částí Kladska. Právě zde postavil Herman D. Lindheim moderní mechanickou přádelnu bavlny – druhou největší v regionu, která zaměstnávala 750 dělníků! Kromě toho byly v obci v té době tři vodní mlýny, výrobna oleje, lihovar a lom na Červené hoře. Koncem století vedla přes Krosnowice železniční trať do Międzylesie a Stronie Śląskie a bylo zde vybudováno nádraží. To zase přispělo k dalšímu nárůstu počtu obyvatel a rozvoji turistiky, kterou podporoval Kladský horský spolek (něm. zkratka GGV).

Od poloviny roku 1945 pod polskou správou začaly Krosnowice novou kapitolu vývoje jako velká zemědělská a průmyslová ves. V budovách bývalého zemědělského dvora byl umístěn státní statek a z Lindheimovy továrny se stala Krosnowická továrna zpracování bavlny Piast. Práce zde byla magnetem přitahujícím mladé lidi z různých částí země. Tato tradice se nedochovala do dnešního dne, místo toho zde působí individuální zemědělci, malé podniky služeb a drobný obchod, včetně vodárenské společnosti Wodociągi Gminy Kłodzko sp. z.o.o.

Kadr z Międzynarodowego Festiwalu im. I. Reimanna / Mezinárodní festival I. Reimanna

Dziś nie ma po nich śladu; są za to rolnicy indywidualni, firmy usługowe, w tym Wodociągi Gminy Kłodzko sp. z o.o., zakład piekarniczy oraz handel, w tym sklepy tzw. sieciowe.

Krosnowice to 2662 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.) – największa miejscowość w gminie i jedna z największych na ziemi kłodzkiej. Rozległa i różnorodna. Tu zlokalizowane są gminne instytucje i placówki, tutaj też wachlarz życia społecznego jest najszerszy. Duża szkoła zapewnia edukację na poziomie podstawowym również uczniom z okolicznych wsi. Na młodsze dzieci czeka przedszkole, które w niedalekiej perspektywie wraz ze żłobkiem znajdzie się w nowoczesnym obiekcie – jego budowa rozpoczęła się w 2023 r.

Centrum życia społeczno-kulturalnego jest „Podhalanka" – stylowa duża sala w budynku z końca XIX w. O przedwojennej popularności tego miejsca, w którym mieściła się gospoda, niech świadczy fakt, iż była jednym z trzech najczęstszych motywów na pocztówkach - obok fabryki i kościoła. Teraz jest to gminny obiekt po generalnym remoncie

Krosnowice mají 2662 obyvatel (k 31. 12. 2022) – jsou největší místní částí obce Kladsko a jednou z největších v celém Kladském výběžku. Nacházejí se zde obecní instituce a zařízení a je zde pestrá nabídka společenského života. Velká škola poskytuje základní vzdělání rovněž žákům z okolních vesnic. Na mladší děti čeká mateřská škola, která bude v blízké budoucnosti přestěhována do moderního objektu spolu s jeslemi – její výstavba byla zahájena v roce 2023.

Centrem společenského a kulturního života je Podhalanka – velký sál v budově z konce 19. století. O její předválečné oblibě, zejména hostince, svědčí fakt, že patřila mezi tři nejčastější motivy na pohlednicích – spolu s továrnou a kostelem. Nyní je po generální opravě (do užívání byla předána v roce 2021), ovšem s původními architektonickými prvky, a konají se zde nejvýznamnější obecní, okresní či zájmové akce. Například každou poslední masopustní sobotu se zde konají Selské hody, které spolupořádá místní ženský spolek – jeden z nejstarších a nejaktivnějších

Pomnik I. Reimanna / Pomník I. Reimanna

Sala „Podhalanka" / Společenský sál Podhalanka

(do użytku oddany w 2021 r.), z zachowanym oryginalnym wnętrzem, w którym miejsce mają najważniejsze imprezy gminne, nierzadko powiatowe czy branżowe. Na przykład zawsze w ostatnią sobotę karnawału odbywa się „Biesiada Ostatkowa Kół Gospodyń Wiejskich", której współgospodarzem jest miejscowe Koło Gospodyń Wiejskich – jedno z naj-starszych i najprężniej działających w gminie od ponad 60 lat. Wraz z zespołem śpiewaczym „Kumy" tutaj ma ono również swoją siedzibę. „Podhalanka" to także stałe miejsce spotkań członków Klubu Seniora. Natomiast po sąsiedzku znajduje się filia Biblioteki Publicznej.

Zupełnie nowym obiektem jest Wiejskie Miejsce Spotkań, które w połączeniu z boiskiem wielofunkcyjnym tworzy oryginalny teren rekreacyjno-sportowy dla dzieci i dorosłych.

v obci, a to již více než 60 let. Sídlí zde společně s pěveckým sborem Kumy. Podhalanka je také místem pravidelného setkávání členů Klubu seniorů. V sousedství se nachází pobočka veřejné knihovny.

Zcela novým zařízením je Venkovské místo setkávání, které v kombinaci s víceúčelovým sportovním hřištěm vytváří originální rekreační a sportovní areál pro děti i dospělé.

V Krosnowicích působí několik spolků; je zde jednotka sboru dobrovolných hasičů, aktivní sportovní klub Orlęta, známý především ze stolního tenisu a úspěchů v této sportovní disciplíně. Tón společenského a kulturního života udává již více než 20 let Spolek milovníků Krosnowic. Jeho nejrozpoznatelnějším počinem je Mezinárodní slavnost Ignáce Reimanna (konec září) – setkání se sborovou hudbou, ale nejen s ní, jako připomínka

Impreza wielkanocna w „Podhalance" / Velikonoční akce v Podhalance

W Krosnowicach działa kilka stowarzyszeń; jest jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, w aktywności nie ustaje Klub Sportowy „Orlęta" Krosnowice – znany głównie z tenisa stołowego i osiągnięć w tej dyscyplinie. Ton życiu społeczno-kulturalnemu od przeszło 20 lat nadaje Towarzystwo Miłośników Krosnowic. Jego najbardziej rozpoznawalnym przedsięwzięciem jest Międzynarodowy Festiwal im. Ignaza Reimanna (koniec września) – spotkanie z muzyką chóralną i nie tylko, jako wyraz pamięci o XIX-wiecznym organiście i kompozytorze, mieszkańcu Krosnowic. Co więcej, staraniem TMK 2021 r. na Dolnym Śląsku upłynął pod hasłem: „Rok Kompozytora Ignaza Reimanna".

Na co dzień malowniczo położone Krosnowice, w sąsiedztwie Czerwonej Góry, z łagodnie wypłaszczonym terenem, gdzie rzeka Biała Lądecka oddaje swe wody

varhaníka a skladatele z 19. století, občana Krosnowic. Navíc se díky úsilí spolku bude rok 2021 slavit v Dolním Slezsku jako Rok skladatele Ignáce Reimanna.

Malebně situované Krosnowice v blízkosti Červené hory, s mírným, rovinatým reliéfem, kde řeka Landecká Bělá vtéká do Kladské Nisy, zažily tragédie spojené s povodněmi, včetně té největší v roce 1997. Pro ochranu před dalšími povodněmi se na potoce Duna buduje suchá protipovodňová nádrž (44 ha a cca 1,92 mil. m^3 retenčního objemu). Jedná se o vládní investici, která zvýší bezpečnost nejen této místní části.

Krosnowice jsou také oblastí s bohatým kulturním dědictvím vyjádřeným četnými průčelními kapličkami, božími mukami a kříži kolem cest. Ze sakrální architektury vyniká především barokní kostel svatého Jakuba, který svou

Szkoła Podstawowa w Krosnowicach / Základní škola v Krosnowicích

Nowe przedszkole i żłobek (projekt) / Nová mateřská škola a jesle (návrh)

Wiejskie Miejsce Spotkań / Venkovské místo setkávání

Budowa zbiornika przeciwpowodziowego / Výstavba protipovodňové nádrže

Krosnowice. Kościół pw. św. Jakuba / Kostel sv. Jakuba

Nysie Kłodzkiej, przeżyły tragedie związane z powodziami, w tym tą największą w 1997 r. Z uwagi na ochronę przeciwpowodziową, na potoku Duna trwa budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego (44 hektary i ok. 1,92 mln m^3 pojemności retencyjnej). Jest to rządowa inwestycja, która poprawi bezpieczeństwo nie tylko tej miejscowości.

Krosnowice to także obszar o bogatym dziedzictwie kulturowym. Liczne kapliczki fasadowe i przydrożne, krzyże przydrożne; wśród architektury sakralnej na pierwszy plan wysuwa się barokowy kościół pw. św. Jakuba, który obecną formę otrzymał w wyniku przebudowy w XVIII w. Wewnątrz zachował się barokowy ołtarz główny – dzieło Michała Klahra Młodszego. Z racji przemysłowej przeszłości znajdziemy tu również zabytki techniki, np. zespół fabryczny.

dnešní podobu získal přestavbou v 18. století. Uvnitř se dochoval hlavní barokní oltářní obraz od Michala Klahra mladšího. Vzhledem k průmyslové minulosti zde najdete také technické památky, například tovární areál.

KORYTÓW

Jest to jedna z mniejszych wsi w gminie – 91 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). W źródłach po raz pierwszy wymieniona została pod koniec XIII w., ale powstała znacznie wcześniej jako osada słowiańska. Na przestrzeni wieków był tu folwark, funkcjonowały gorzelnie, a ludność zajmowała się głównie rolnictwem, potem także tkactwem.

Po II wojnie światowej Korytów zachował rolniczy charakter; na bazie dawnego folwarku i pałacu założono państwowe gospodarstwo rolne. Obecnie PGR już nie istnieje, natomiast zabytkowe zabudowania oraz park znajdują się w rękach prywatnych. Niestety, stan barokowego pałacu z 1711 r., według projektu znanego w tamtym okresie architekta Jakoba Carove, nie potwierdza faktu, że w XIX w. uchodził za jeden z najpiękniejszych na ziemi kłodzkiej.

Dziedzictwo kulturowe minionych wieków odnajdziemy tu również w małej architekturze sakralnej. Do najciekawszych należy XVIII-wieczna figura św. Judy Tadeusza – świętego, który na Kłodzczyźnie jest rzadko spotykany. Przez wieś wiedzie Kłodzka Droga św. Jakuba. Co prawda ma dopiero kilkanaście lat, przypomina jednak o wielowiekowej tradycji pielgrzymkowej na tym terenie.

Potrzebę spotkań i integracji mieszkańców Korytowa zaspokaja dobrze urządzona świetlica wiejska, która w grudniu staje się „Świątecznym centrum wsi". Natomiast tym, z czego Korytów przede wszystkim słynie, są stawy rybne, zarządzane przez Polski Związek Wędkarski.

Stawy rybne w pobliżu wsi / Rybníky v okolí

Korytów.
Figura św. Judy Tadeusza
Socha sv. Judy Tadeáše

Je to jedna z menších místních části obce s 91 obyvateli (k 31.12.2022). V pramenech je poprvé zmiňována koncem 13. století, ale jako slovanská osada vznikla mnohem dříve. V průběhu staletí zde byl panský dvůr, fungovaly zde palírny, obyvatelstvo se zabývalo především zemědělstvím a tkalcovstvím.

Po druhé světové válce si Korytów zachoval svůj zemědělský charakter. Na základech bývalého statku a paláce vzniklo zemědělské družstvo. Dnes již družstvo neexistuje a historické budovy jsou v soukromých rukou. Stav barokního paláce z roku 1711, navrženého známým architektem té doby Jakobem Carovem, bohužel nepotvrzuje skutečnost, že v 19. století byl považován za jeden z nejkrásnějších v Kladském výběžku. Kulturní dědictví minulých staletí zde najdeme i v drobné sakrální architektuře. Jednou z nejzajímavějších je socha svatého Judy Tadeáše z 18. století – světce, který se v regionu objevuje jen zřídka. Korytowem prochází Kladská svatojakubská cesta, která je sice stará jen několik málo desítek let, ale odkazuje na staletou poutní tradici v této oblasti.

Potřebu obyvatel setkávat se naplňuje dobře zařízený obecní sál, který se v prosinci stává „vánočním centrem obce“.

Korytów je známý také především rybníky, které spravuje Polský rybářský svaz.

Malownicza aleja wśród starych drzew / V místnostech dávného statku

ŁAWICA

To niewielka wieś, położona nad Nysą Kłodzką, na pograniczu Gór Bardzkich i Kotliny Kłodzkiej, której początki sięgają XIV w. Z uwagi na strategiczne położenie – przeprawa przez rzekę – Ławica często była dotykana zniszczeniami wojennymi. Zmiany właścicieli również nie sprzyjały rozwojowi.

Na przestrzeni wieków był tu folwark, potem wolne sędziostwo. Względnie ustabilizowana sytuacja, w tym ludnościowa, nastała w XIX w. Był tu dwór oraz folwark, w którym hodowano około pół tysiąca owiec merynosów, założona została kuźnia, szkoła. Z kolei poprowadzenie linii kolejowej Kłodzko-Wrocław i wybudowanie przystanku dla podróżnych pobudziło ruch turystyczny – Ławica stała się punktem wyjścia wycieczek pieszych m.in. wzdłuż Przełomu Bardzkiego. W 1830 r., po raz pierwszy wzmiankowany jest miejscowy pałac.

Po II wojnie światowej wieś zachowała rolniczy charakter. Poza indywidualnymi gospodarstwami, w zabudowaniach dawnego folwarku utworzone zostało

Jedná se o malou místní část obce, ležící podél Kladské Nisy, na rozhraní Bardských vrchů a Kladské kotliny. Počátky osady sahají do 14. století. Vzhledem ke své strategické poloze u brodu řeky byla Ławice často postihována ničivými válečnými událostmi. Rozvoji neprospívaly ani změny majitelů.

V průběhu staletí se zde nacházel panský dvůr, poté šoltéství. Relativně stabilní období nastalo v 19. století. Tehdy byl zde dvůr a statek, kde se chovalo asi půl tisíce kusů merino skotu, byla zde zřízena kovárna a škola. Zřízení železniční tratě Kladsko-Wrocław a vybudování zastávky pro cestující zase podnítilo turistický ruch – Ławica se stala výchozím bodem pro pěší výlety, např. podél Bardské soutěsky. V roce 1830 je poprvé zmiňován zdejší palác.

Po druhé světové válce si obec zachovala svůj zemědělský charakter. Vedle jednotlivých hospodářství byl v budovách bývalého panského dvora zřízen Státní statek, který fungoval až do 90. let 20. století. V paláci naopak sídlily kanceláře

Pałac w Ławicy / Palác Ławica
Fragment folwarku przy pałacu / Fragment farmy poblíž paláce
Kadr z koncertu w kościele / Záběr z koncertu v kostele

państwowe gospodarstwo rolne, które funkcjonowało do lat 90. XX w. Natomiast w pałacu mieściły się biura Agencji Nieruchomości Rolnych.

Dziś ów kompleks zabytkowych budynków zagospodarowany został na cele rekreacyjno-turystyczne z widocznym przesłaniem: tutaj turysta ma się poczuć jakby wypoczywał w dawnym majątku ziemskim, gdzie ciekawa stara architektura nie zobowiązuje do przestrzegania etykiety, gdzie obcuje się z przyrodą i zwierzętami. W zespole pałacowo-folwarcznym w Ławicy znajdziemy nocleg, ofertę gastronomiczną oraz atrakcje – od swobodnie żyjącego drobiu gospodarskiego po pokoje zagadek. Co ciekawe – w 2019 r., w dawnym spichlerzu odbyła się inauguracja Dolnośląskiego Festiwalu Muzycznego.

Agentury pro zemědělský majetek.

Dnes je tento komplex historických budov upraven pro rekreační a turistické účely s jasným poselstvím: turista by se zde měl cítit, jako by odpočíval na bývalém venkovském sídle, kde zajímavá stará architektura nenutí k dodržování etikety a kde se sžívá s přírodou a zvířaty. V palácovém a hospodářském komplexu v Ławici najdete ubytování, gastronomickou nabídku a řadu atrakcí – od volně žijící drůbeže na farmě až po únikové místnosti. Zajímavostí je, že v roce 2019 se v bývalé sýpce konalo slavnostní zahájení Dolnoslezského hudebního festivalu.

O turistickém rozvoji Ławice svědčí také přístaviště – výchozí bod pro plavby na raftech v Bardské soutěsce – agroturistická farma a kemp se glampingovými stany.

Kapliczka pw. św. Anny / Kaple sv. Anny

Pole namiotowe / Kemp

Ławica. Spływy pontonowe Nysą Kłodzką / Sjíždění Kladské Nisy na raftech

O turystycznym rozwoju Ławicy świadczą także: przystań wodna – miejsce, z którego rozpoczynają się spływy pontonowe Przełomem Bardzkim, gospodarstwo agroturystyczne, miejsce biwakowe z namiotami glampingowymi.

Z uwagi na liczbę mieszkańców – 289 osób (stan na 31.12.2022 r.). Ławica należy do mniejszych wsi w gminie, niemniej dobrze zorganizowanych. Jest tu świetlica zaspokajająca potrzeby spotkań i integracji mieszkańców, duże boisko piłkarskie. Każdego roku lokalna społeczność angażuje się w poprawę estetyki wsi.

Z uwagi na położenie przy wodzie w Ławicy odnajdziemy jeszcze dawną hydroelektrownię z lat 20. XX w. Liczne są ślady dziedzictwa kulturowego w postaci kapliczek fasadowych, przydrożnych. Uwagę zwraca przede wszystkim barokowa kaplica św. Anny z XVIII w. z 1818 r. Na jej frontonie umieszczona jest kapliczka fasadowa z wyobrażeniem św. Jana Nepomucena – patrona tego, co z wodą związane.

S 289 obyvateli (k 31.12.2022) patří Ławica k menším místním částem v obci, ale přesto je dobře organizovaná. Nachází se zde kulturní dům, který vyhovuje potřebám setkávání a integrace obyvatel, velké fotbalové hřiště. Místní komunita se každoročně podílí na zvelebování a estetizaci veřejných prostranství.

Vzhledem k výhodné poloze u vody zde dodnes najdeme bývalou vodní elektrárnu z 20. let 20. století. Nachází se zde četné stopy kulturního dědictví v podobě fasádních výklenků se světci a božích muk u cest. Pozornost si zaslouží zejména barokní kaple svaté Anny z roku 1818. Na jejím průčelí se nachází výklenek s obrazem svatého Jana Nepomuckého – patrona všeho, co souvisí s vodou.

ŁĄCZNA

Łączna to niewielka, malowniczo położona wieś w niedalekim sąsiedztwie Gór Bardzkich. Pierwsze wzmianki o niej pochodzą z 1. poł. XIV w.

Na przestrzeni wieków zmieniali się jej właściciele, echem odbijały europejskie wojny i konflikty polityczne toczone, np. w dobie rekatolicyzacji (XVII w.) dwóm rodzinom skonfiskowano tu majątki za udział w tzw. czeskiej rebelii. Jednocześnie wieś się rozwijała; w XIX w. powstała kolejna gorzelnia, w dwóch folwarkach hodowano owce merynosy, pojawili się tkacze lnu. W pobliżu wsi działały dwa kamieniołomy i piec wapienny. Wzrosła również liczba mieszkańców.

Po II wojnie światowej Łączna zachowała rolniczy charakter; w zabudowaniach dawnych folwarków ulokowano państwowe gospodarstwo rolne (zlikwidowane w latach 90. XX w.), niemniej wielu mieszkańców znalazło zatrudnienie w zakładach przemysłowych i usługach w Kotlinie Kłodzkiej.

Dziś wieś liczy 282 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). Na potrzeby lokalnej społeczności w 2021 r. do

Łączna je malá, malebně položená místní část v blízkosti Bardských hor. První zmínky o ní pocházejí z první poloviny 14. století.

V průběhu staletí se měnili její majitelé, odrážely se zde evropské války a politické konflikty, např. v době rekatolizace (17. století) zde byly dvěma rodům zkonfiskovány statky za účast v tzv. českém povstání. Současně se osada rozvíjela, v 19. století vznikl další lihovar, dva dvory sloužily k chovu ovcí merino a objevili se tkalci lnu. V blízkosti obce fungovaly dva lomy a vápenka. Vzrostl také počet obyvatel.

Po druhé světové válce si Łączna zachovala zemědělský charakter; v budovách bývalého panství sídlil státní statek (zrušený v 90. letech 20. století), ale mnoho obyvatel našlo zaměstnání v průmyslu a službách v Kladské kotlině. Dnes má místní část 282 obyvatel (k 31. 12. 2022). Pro potřeby místní komunity byla v roce 2021 dána do užívání nově vybudovaná Kreativní společenská místnost Zelené kouzlo. Místními občany zvolený

Widok ogólny na Łączną / Łączna - celkový pohled

Kaplica pw. św. Anny z 1755 r. / Kaple svaté Anny z roku 1755

użytku oddana została nowo wybudowana „Twórcza świetlica zielnej magii". Zawołanie – wybrane przez mieszkańców – nie jest przypadkowe. Tematem przewodnim tego miejsca są bowiem ziołolecznictwo i kosmetologia naturalna, który realizowany jest poprzez warsztaty, prelekcje, a nawet imprezy nawiązujące do kultury słowiańskiej. Jednocześnie pełni funkcję spotkań

název není náhodný. Vždyť tématem tohoto místa je bylinkářství a přírodní kosmetika, která se realizuje prostřednictvím workshopů, přednášek a dokonce i akcí odkazujících na slovanskou kulturu. Zároveň plní funkci setkávání a integrace obyvatel, stejně jako rekreační oblast. Poslání klubovny je do jisté míry v souladu s posláním projektu financovaného Kladským okresem,

„Twórcza świetlica zielnej magii" / Kreativní společenská místnost zelené kouzlo

i integracji mieszkańców, podobnie jak teren rekreacyjny. Z misją świetlicy poniekąd koresponduje projekt, zrealizowany ze środków powiatu kłodzkiego, w ramach którego m.in. wydano niewielką książkę „Zapiski dobrej gospodyni, czyli praktyczne rady na łatwiejszą codzienność".

Aktywność grupy mieszkańców zaowocowała również zawiązaniem Stowarzyszenia Wiedza i Edukacja Środowiska „Wieś" oraz opracowaniem logo Łącznej. To jedna z kilku wsi w gminie, która posiada swój znak rozpoznawczy.

Dziedzictwo kulturowe w Łącznej odnajdziemy w postaci małej architektury sakralnej – licznych kapliczkach fasadowych, krzyżach i kapliczkach przydrożnych. Na szczególną uwagę zasługuje kaplica z wieżyczką z 1755 r. poświęcona św. Annie. Każdego roku 26 lipca odbywają się tu okolicznościowe nabożeństwa ku czci patronki, połączone z piknikowym spotkaniem mieszkańców.

v jehož rámci byla mimo jiné vydána drobná knížka s názvem Zápisky dobré hospodyně aneb praktické rady pro snadnější každodenní život.

Aktivita skupiny obyvatel vyústila také ve vytvoření spolku pro znalostní a vzdělávací prostředí „vesnice" a vytvoření loga pro Łącznou. Jedná se o jedinou místní část v obci Kladsko, která má vlastní logo.

Kulturní dědictví v místní části Łączna představuje drobná sakrální architektura – četné průčelní kaple, kříže a boží muka. Za pozornost stojí zejména kaple s věžičkou zasvěcená svaté Anně z roku 1755. Každoročně se zde 26. července koná příležitostná bohoslužba ke cti patronky, spojená s piknikovým setkáním místních obyvatel.

Widok ogólny na Marcinów / Marcinów - celkový pohled

MARCINÓW

To jedna z mniejszych wsi w gminie – 163 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.) ze starym rodowodem. Założona prawdopodobnie w XIII w., niemal od początku dzieliła się na własność rycerską oraz dziedziczne wolne sędziostwo (sołtys), które – co ciekawe – było najdłużej istniejącym na ziemi kłodzkiej, bo aż do 1945 r.

Na przestrzeni wieków Marcinowem miotały zawieruchy wojenne:

Je to jedna z menších místních částí v obci s 163 obyvateli (k 31.12.2022) a se starým rodokmenem. Byla založena pravděpodobně ve 13. století a téměř od počátku se dělila na rytířský majetek a dědičný svobodný šolteský úřad, který byl (což je zajímavost) nejdéle existujícím v Kladsku, a to až do roku 1945.

V průběhu staletí byl Marcinów drancován husity, trpěl během třicetileté války a poté se stal kořistí

został splądrowany przez husytów, ucierpiał w czasie wojny 30-letniej, a następnie padł łupem wojsk szwedzkich. Zmieniali się też właściciele. Względnie ustabilizowana sytuacja gospodarcza i społeczna nastała w XIX w. Działały tu młyn wodny, kuźnia, dwie gorzelnie, folwarki.

Miejscowość długo zachowywała rolniczy charakter. Dziś widać tu także pierwsze kroki w kierunku rozwoju wypoczynku i rekreacji - powstały miejsca noclegowe, łowisko pstrąga ze smażalnią, natomiast większość mieszkańców pracuje poza Marcinowem.

W 2018 r. otwarta została nowo wybudowana świetlica, stając się wraz z boiskiem sportowym centrum życia społecznego. Natomiast efektem akcji „Stare graty z każdej chaty" jest mini-muzeum sprzętu gospodarstwa domowego urządzone w świetlicy.

Mieszkańcy przejawiają aktywność także w innym zakresie. Każdego roku Marcinów znajduje się w ścisłej czołówce najbardziej zadbanych wsi i wielokrotnie zajmował pierwsze miejsce w konkursie „Piękna i aktywna wieś w Gminie Kłodzko". Natomiast zimą nieustannie ze świeżymi pomysłami z powodzeniem konkuruje o miano najpiękniejszego „Świątecznego centrum wsi".

švédských vojsk. Měnili se také majitelé. Relativně stabilní hospodářská a sociální situace nastala až v 19. století.

Obec si dlouho zachovávala zemědělský charakter. Dnes jsou zde patrné první kroky k rozvoji rekreace a volného času. Vzniklo zde ubytování, pstruhové rybářství se smažírnou, zatímco většina obyvatel pracuje mimo Marcinów.

V roce 2018 byla otevřena nově vybudovaná společenská místnost, která se spolu se sportovním hřištěm stalo centrem společenského života. A výsledkem akce Staré harampádí z každé chýše je minimuzeum domácích spotřebičů, které bylo zřízeno ve společenské místnosti.

Místní lidé jsou aktivní i v dalších oblastech. Marcinów se každoročně umisťuje v čele nejlépe udržovaných místních částí a opakovaně se umístil na prvním místě v soutěži Krásná a aktivní místní část obec Kladsko. V zimě naopak neustále soutěží s neotřelými nápady o titul nejkrásnějšího „vánočního centra obce".

Dnes vede přes Marcinów nová silnice, kterou v letech 2021–2022 obnovil Kladský okres díky úsilí a dotacím obce. Při pohledu na starou zástavbu najdeme budovy bývalé školy, hostince, mlýna a v pozadí budovy bývalých

Staw i rekreacyjna część wsi Marcinów / Rybník a rekreační část obce Marcinów

Marcinów. Świetlica wiejska / Společenská místnost
Kaplica z XVIII w. / Kaple z 18. století

Przez Marcinów wiedzie dziś nowa droga – wyremontowana przez Powiat Kłodzki w l. 2021-2022, dzięki staraniom i dotacji Gminy Kłodzko. Oglądając z niej starą zabudowę odnajdziemy budynki dawnej szkoły, gospody, młyna, w tle zabudowania dawnych folwarków. Śladem dziedzictwa minionych wieków jest mała architektura sakralna, a w niej XVIII-wieczna barokowa kapliczka z ciekawym detalem na fasadzie.

panských statků. Památkou na minulá staletí je drobná sakrální architektura, včetně barokní kaple z 18. století se zajímavým detailem na fasádě.

Młynów dawniej i dziś – pozostałości po fabryce papieru, spływy pontonowe Nysą Kłodzką
Mlýny v minulosti a dnes - zbytky továrny na papír, výlety na pontonu po Nyse Kłodzka

MŁYNÓW

Przez powojenne pięćdziesięciolecie Młynów był znany z działającej tu dużej fabryki papieru, należącej od 1954 r. do Bardeckich Zakładów Celulozowo-Papierniczych. Produkcję w niej wznowiono przed końcem 1945 r., kiedy zainstalowano pierwszą w powojennej Polsce maszynę papierniczą! Wytwarzano tu papiery specjalne, m.in. śniadaniowe i bibułki papierosowe, a w ostatnich latach produkowano już tylko tekturę i papier pakowy. Kres działalności papierni położyły zniszczenia powstałe wyniku wielkiej powodzi w 1997 r.

Tak zakończyła się 102-letnia historia przemysłu papierniczego w tym miejscu – przemysłu, który poniekąd odmienił oblicze Młynowa. Powstanie tu w 1895 r. jednej

Po celých padesát poválečných let byl Młynów známý tím, že zde fungovala velká papírna, kterou od roku 1954 provozovala společnost Bardeckie Zakłady Celulozowo-Papiernicze. Výroba zde byla obnovena před koncem roku 1945, kdy byl instalován první papírenský stroj v poválečném Polsku! Vyráběly se zde speciální papíry, kupř. snídaňové a cigaretové, v posledních letech se vyrábí pouze lepenka a balicí papír. K ukončení provozu papírny vedla zkáza způsobená velkou povodní v roce 1997.

Tak skončila 102letá historie zdejšího papírenského průmyslu – odvětví, které svým způsobem změnilo tvář Młynowa. Založení jedné z prvních moderních továren v tomto odvětví v Sudetech v roce

z pierwszych nowoczesnych fabryk w tej branży w Sudetach przyczyniło się do rozwoju Młynowa, tym bardziej, że w tym czasie działalność rozpoczął także kamieniołom szarogłazu.

Wcześniej, od momentu powstania – w źródłach po raz pierwszy wzmiankowany w 1360 r. – Młynów przez wieki był niewielką wsią, w której głównym zajęciem mieszkańców było rolnictwo.

Obecnie jest jedną z mniejszych wsi w gminie – 150 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). Położenie nad Nysą Kłodzką, gdzie rzeka rozpoczyna bieg malowniczym Przełomem Bardzkim, spowodowało, że kojarzony jest z działalnością rekreacyjną, w postaci spływów pontonowych, także kajakowych. Tutaj na nabrzeżu znajduje się jedna z popularniejszych przystani.

Woda w Młynowie cały czas pozostaje poniekąd motywem przewodnim. Zawołaniem nowo wybudowanej, otwartej w 2021 r., świetlicy wiejskiej są cztery żywioły, a wśród nich głównie woda. Obiekt powstał z myślą o organizowaniu w nim wystaw, prelekcji dotyczących proekologicznego gospodarowania wodą opadową, a w sąsiedztwie świetlicy utworzony został ogród deszczowy. Niezależnie od tego przesłania, świetlica pełni swoją podstawową funkcję, czyli miejsca spotkań mieszkańców.

W Młynowie zachowały się zabudowania dawnej papierni, których stan jest kiepski, niemniej to jednak przykład obiektu o cechach typowej architektury przemysłowej z końca XIX w., także krzyże i kapliczki przydrożne.

1895 přispělo k rozvoji Młynova tím spíše, že v té době byl také zahájen provoz lomu na šedou drť.

Dříve, od okamžiku svého založení – první zmínka v pramenech pochází z roku 1360 – byl Młynów po staletí malou vesnicí, kde hlavním zaměstnáním obyvatel bylo zemědělství.

V současné době patří mezi menší místní části obce – 150 obyvatel (stav k 31.12.2022). Díky své poloze na řece Kladské Nise, kde řeka začíná svůj tok malebnou Bardskou soutěskou, je spojována s rekreačními aktivitami v raftingu nebo kanoistiky. Na nábřeží see zde nachází jeden z nejoblíbenějších přístavů.

Voda v Młynowě zůstává hlavním tématem. Výzvou nově postaveného centra obce, otevřeného v roce 2021, jsou čtyři živly, mezi nimiž hraje hlavní roli voda. Budova byla navržena tak, aby se v ní mohly konat výstavy a přednášky o ekologickém hospodaření s dešťovou vodou a v blízkosti společenské místnosti byla vytvořena dešťová zahrada. Společenská místnost bez ohledu na toto sdělení plní svou základní funkci jako místo setkávání obyvatel.

V Młynowě se dochovaly budovy bývalé papírny, jejichž stav je špatný, přesto jde o ukázku objektu s rysy typické průmyslové architektury z konce 19. století. Dalšími památkami jsou zde kříže a boží muka u cest.

„Twórcza świetlica czterech żywiołów" / „Kreativní světlo čtyř živlů"
Skalisty brzeg Nysy Kłodzkiej / Skalnaté pobřeží Nysa Kłodzka

Widok ogólny na Mikowice/ Mikowice - celkový pohled

MIKOWICE

Należą do najstarszych osad na ziemi kłodzkiej – ich powstanie datowane jest na pierwszą połowę XIV w. i od stuleci związane były z Kłodzkiem. W części stanowiły własność kłodzkiego zakonu joannitów, a po nich jezuitów, sporą część posiadał kłodzki szpital, a reszta znajdowała się w rękach prywatnych.

Położenie na uboczu oraz służebny charakter wsi spowodowały, że Mikowice do dziś pozostały niewielką wsią – obecnie liczą 68 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). Funkcjonuje tu zakład produkcji nawozów ogrodowych oraz grysów marmurowych. Lokalna społeczność zorganizowała się wokół niewielkiego stawu, zawiązując Stowarzyszenie Miłośników Przyrody, mające na celu oczyszczanie i zagospodarowanie tego malowniczego zbiornika, w którym żyje kilka gatunków ryb.

Każdego roku sołectwo zaangażowane jest w konkurs „Piękna i aktywna wieś w Gminie Kłodzko", zdobywając w 2021 r. II miejsce. Natomiast uczestnictwo w konkursie „Świąteczne centrum wsi" w 2022 r. przyniosło mu ex aequo III miejsce.

Mikowice utrzymały pierwotny układ urbanistyczny, zbliżony w formie do tzw. łańcuchówki. W środku wsi odnajdziemy dawny folwark i inne stare, okazałe zabudowania z cechami uproszczonej architektury barokowo-klasycystycznej.

Patří k nejstarším osadám v Kladském výběžku. Její vznik se datuje do první poloviny 14. století. Po staletí v úzkém propojení s Kladskem. Mikowice částečně patřily kladskému řádu johanitů, poté jezuitům, značnou část vlastnil kladský špitál a zbytek byl v soukromých rukou.

Poloha a poddanský charakter způsobily, že Mikowice zůstaly dodnes malou osadou. V současné době mají 68 obyvatel (k 31.12.2022).

Je zde závod na výrobu zahradních hnojiv a mramorové drti.

Malá místní komunita založila Spolek přátel přírody, který se stará o úklid a využití zdejší malebné vodní nádrže. Mikowice se každoročně zapojují do soutěže Krásná a aktivní místní část obce Kladsko. V roce 2021 se umístily na 2. místě. V soutěži Vánoční centrum obce se v roce 2022 umístily na sdíleném 3. místě.

Mikowice si zachovaly původní urbanistické uspořádání v podobě tzv. řetězové vsi. Ve středu obce se zachoval hospodářský dvůr a další staré, impozantní stavby s prvky zjednodušené barokně-klasicistní architektury.

Krzyż przydrożny z XIX w. o cechach ludowych
Silniční kříž z 19. století s lidovými prvky

Staw wędkarski / Rybník

Widok na Morzyszów / Pohled na Morzyszów

MORZYSZÓW

To jedna z najmniejszych wsi w gminie, biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców (31 osób - stan na 31.12.2022 r.) i gospodarstw oraz – co ciekawe – najniżej położona – ok. 270 m n.p.m. Zlokalizowana jest na prawym brzegu rz. Nysy Kłodzkiej, w malowniczym zakolu jej przełomu. Z uwagi na rekreacyjne wykorzystywanie rzeki wybudowano tu przystań wodną, z której chętnie korzystają miłośnicy spływów pontonowych i kajakowych. W krajobrazie dominują pola uprawne i łąki. Odnajdziemy tu nostalgiczny krajobraz, ciszę, a wśród zabudowy skromne dziedzictwo kulturowe minionych wieków.

Owo położenie stanowi perspektywę dla rozwoju, ale było też przyczyną problemów. W czasie wielkiej powodzi w 1997 r. wieś została odcięta przez wodę od reszty gminy. Dziś do Morzyszowa wiodą dwie niezależne drogi – nowa (od strony wsi Dębowina) ma wybitne walory krajobrazowe.

Morzyszów powstał najprawdopodobniej w XIV w., na terenie, przez który przebiegała stara droga handlowa łącząca Śląsk z Czechami, ba - położony jest niemal na dawnej granicy między hrabstwem kłodzkim a Śląskiem. Od zarania dziejów był małą wsią, a następnie osadą do 1945 r. Obecnie liczy zaledwie siedem gospodarstw.

Je to jedna z nejmenších místních částí v obci dle počtu obyvatel (31 k 31. 12. 2022) a domů. Další zajímavostí je i její nejnižší poloha – přibližně 270 m n. m. Nachází se na pravém břehu Kladské Nisy, v malebném ohybu její soutěsky. Kvůli rekreačnímu využití řeky zde vzniklo přístaviště využívané vyznavači raftingu a kanoistiky. Krajině dominují obdělávaná pole a louky. Najdeme zde nostalgickou krajinu, ticho a v zástavbě několik kulturních památek na minulá staletí.

Poloha místní části nabízí perspektivu rozvoje, ale také problémy. Při velké povodni v roce 1997 byli místní odříznutí vodou od zbytku obce. Dnes vedou do Morzyszowa dvě silnice – ta nová (z obce Dębowina) nabízí vynikající výhledy do krajiny.

Morzyszów byl založen pravděpodobně ve 14. století v oblasti, kudy vedla stará obchodní stezka spojující Slezsko s Českou Korunou; leží totiž téměř na bývalé hranici mezi Kladským hrabstvím a Slezskem. Od pradávna to byla malá vesnice a poté osada až do roku 1945. Dnes má jen sedm usedlostí.

Rzeka Nysa Kłodzka / Řeka Nysa Klodzka

Ołdrzychowice Kłodzkie – widok ogólny / Ołdrzychowice Kłodzkie - celkový pohled

OŁDRZYCHOWICE KŁODZKIE

Duża wieś położona w Dolinie Białej Lądeckiej w źródłach po raz pierwszy wzmiankowana jest w 1342 r. – w XIV w. wiódł tędy szlak handlowy z Krakowa do Czech, nazywany Drogą Solną. Od początku dzieliła się na część rycerską, kościelną i wolne sędziostwo. Pod koniec XVIII w. Ołdrzychowice Kłodzkie kupił Anton von Magnis – wówczas jeden z największych feudałów na ziemi kłodzkiej i aż do 1945 r. największa ich część należała do jego rodziny.

W XIX w. była to duża, bardzo dobrze rozwinięta miejscowość: szkoła, szpital, młyny wodne, browar,

Tato velká místní část ležící v údolí Landecké Bělé je v pramenech poprvé zmiňována v roce 1342. Ve 14. století tudy vedla obchodní stezka z Krakova do Čech, nazývaná Solná cesta. Osada byl od počátku rozdělena na rytířskou, církevní část a svobodné šoltéství. Na konci 18. století Ołdrzychowice Kłodzkie koupil Anton Magnis, tehdy jeden z největších feudálů v Kladsku, a až do roku 1945 patřila tomuto rodu největší část.

V 19. století to bylo velké, velmi rozvinuté sídlo. Byla zde škola, nemocnice, vodní mlýny, pivovar, lihovar, vápenky, lomy, cihelna.

Szkoła Podstawowa im. Władysława Sikorskiego i boiska sportowe / Základní škola Władysław Sikorski a sportovní hřiště

gorzelnia, wapienniki, kamieniołomy, cegielnia. W owym stuleciu nastąpił też największy w jej dziejach rozwój przemysłowy.

W 1822 r. w majątku hrabiego von Magnisa wrocławski kupiec Herman D. Lindheim założył pierwszą na Śląsku mechaniczną przędzalnię bawełny, wyposażoną w importowe z Anglii maszyny o napędzie wodnym. Była to pierwsza taka przędzalnia w Prusach! W 1847 r. zatrudniała ponad 800 robotników. A działały jeszcze przędzalnie lnu oraz konopi. W zakładach Lindheima produkowano też maszyny parowe. Rozwój tej gałęzi przemysłu pociągnął za sobą budowę dużego osiedla robotniczego.

Po II wojnie światowej Ołdrzychowice Kłodzkie zachowały rolniczo-przemysłowy charakter. Na miejscu przedwojennych zakładów działały m.in. Kłodzkie Zakłady Przemysłu Lniarskiego „Lech", które w swoich początkach były magnesem przyciągającym młodych ludzi z całego kraju.

V tomto století dochází k největšímu průmyslovému rozvoji místní části.

V roce 1822 založil vratislavský kupec Herman D. Lindheim na panství hraběte Magnise první mechanickou přádelnu bavlny ve Slezsku, vybavenou stroji na vodní pohon dovezenými z Anglie. Byla to první přádelna tohoto druhu v Prusku! V roce 1847 zaměstnávala více než 800 dělníků. A v provozu byly ještě přádelny lnu a konopí. Lindheimské závody vyráběly také parní stroje. Rozvoj tohoto průmyslu znamenal výstavbu velké dělnické kolonie.

Po druhé světové válce si Ołdrzychowice Kłodzkie zachovaly zemědělský a průmyslový charakter. Na místě předválečných závodů fungovaly mimo jiné Kladské závody průmyslu na zpracování lnu Lech, které byly ve svých počátcích magnetem pro mladé lidi z celého Polska.

Dnes jsou Ołdrzychowice Kłodzkie druhou nejlidnatější místní části v obci Kladsko (2105 obyvatel

GIERESZT

Nowa sala widowiskowa OKSiR – projekt / Návrh nového společenského sálu

Dziś Ołdrzychowice Kłodzkie to druga pod względem liczby mieszkańców (2105 – stan na 31.12.2022 r.) miejscowość w gminie. W pewnym stopniu rolnicza, w latach 90. XX w. żywot zakończyła też przędzalnia, są natomiast mniejsze zakłady produkcyjne (np. wyrobów metalowych), podmioty usługowe, handlowe. Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego, Przedszkole Gminne i Żłobek Gminny stanowią bazę edukacyjno-wychowawczą także dla mieszkańców sąsiednich wsi. Tutaj swoje siedziby mają dwie gminne instytucje, tj. Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji oraz Biblioteka Publiczna.

Życie społeczne wsi toczy się na kilku płaszczyznach. Funkcjonuje tu jednostka Ochotniczej Straży

– k 31.12.2022). Mají mírně zemědělský charakter (přádelna zanikla v 90. letech 20. století). Dnes se zde nacházejí jen menší výrobní podniky (např. kovovýroba), poskytovatelé služeb a maloobchodníci. Základní škola Gen. Władysława Sikorského, obecní mateřská škola a obecní jesle poskytují vzdělávací zázemí i pro obyvatele okolních obcí. V obci sídlí také dvě obecní instituce, a to Centrum kultury, sportu a volného času a Veřejná knihovna.

Společenský život se odehrává na několika úrovních. V místní části působí jednotka Sboru dobrovolných hasičů – jedna z nejstarších na území Kladské kotliny, která v roce 2021 oslavila 70. výročí svého založení. Je jednou ze tří v obci, které jsou zařazeny do celostátního

Obiekt z 1892 r.; dawniej zajazd, dziś siedziba Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji i Biblioteki Publicznej Gminy Kłodzko
Budova z roku 1892; dříve hostinec, dnes sídlo Kulturního, sportovního a rekreačního centra a Veřejné knihovny obce Kladsko

Projekt nowego zagospodarowania terenu po fabryce „Lech" / Návrh nové pozemkové úpravy po továrně „Lech"

Dawna fabryka „Lech" – dziś zabytkowy obiekt poprzemysłowy przeznaczony do rewitalizacji i zagospodarowania
Bývalá továrna Lech – dnes historický postindustriální areál určený k revitalizaci

Pałac rodu Oppersdorfów, obecnie Dom Macierzysty Prowincji Polskiej Zakonu Franciszkanek Szpitalnych

Palác Oppersdorfů, v současnosti Dům polské provincie řádu špitálních františkánek

Pożarnej – jedna z najstarszych na ziemi kłodzkiej, która w 2021 r. obchodziła jubileusz 75-lecia. Jako jedna z trzech w gminie znajduje się w Krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym. Działają Klub Lekkoatletyczny Ziemia Kłodzka i Klub Sportowy „Lechia" Ołdrzychowice Kłodzkie. Z kolei działalność społeczno-kulturalna to domena Koła Gospodyń Wiejskich i Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „Jaskier".

W 2022 r. Ołdrzychowice Kł. były gospodarzem Dożynek Gminy Kłodzko. Natomiast każdego roku społeczność lokalna angażuje się w organizację „Świątecznego centrum wsi", stara się jak najlepiej wypaść w konkursie „Piękna i aktywna wieś w Gminie Kłodzko".

Z uwagi na duże skupisko mieszkańców, ale i potrzeby Ołdrzychowice Kł. są miejscem stałego zaangażowania samorządu; w 2022 r. wybudowano kolejną nitkę wodociągu, remontowano mosty, budowano nowe drogi.

hasičského a záchranného systému. V obci působí Atletický klub Ziemia Kłodzka a Sportovní klub Lechia Ołdrzychowice Kłodzkie. Společensko-kulturní aktivity jsou zase doménou Kroužku venkovských hospodyň a Společensko-kulturního sdružení Jaskier.

V roce 2022 Ołdrzychowice Kłodzkie hostily dožínky obce Kladsko. Na druhé straně se místní každoročně podílí na přípravě „vánočního centra obce" a snaží se co nejlépe prezentovat v soutěži Krásná a aktivní místní část obce Kladsko.

Vzhledem k velkému počtu obyvatel, ale také k potřebám obce jsou Ołdrzychowice Kłodzkie místem, kde se samospráva neustále angažuje – v roce 2022 byla vybudována další větev vodovodu, opraveny mosty a postaveny nové silnice.

Mezi památkami najdeme stará sídla, včetně rodinného paláce Oppersdorfů, v němž v současnosti sídlí polská provincie řádu špitálních františkánek. Jiné,

Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Ołdrzychowicach Kłodzkich / Kostel sv. Jana Křtitele v Ołdrzychowicích Kłodských

Wśród zabytków odnajdziemy dawne rezydencje, w tym pałac rodu Oppersdorfów, w którym obecnie mieści się Dom Macierzysty Prowincji Polskiej Zakonu Franciszkanek Szpitalnych. Inne, będące w rękach prywatnych, powoli odzyskują zapomniany blask. Mała architektura sakralna w postaci figur, kapliczek czy krzyży przydrożnych przypomina o życiu duchowym dawnych mieszkańców. Dominantą jest jednak kościół pw. św. Jana Chrzciciela, w obecnej formie wzniesiony w 2. poł. XV w. i przebudowany w wiekach kolejnych, z ciekawym barokowym wyposażeniem. To miejsce, w którym spisywana jest nie tylko sakralna historia miejscowości. Tutaj niejako narodził się Dolnośląski Festiwal Muzyczny i tu w 2022 r. wielkim koncertem świętowano jubileusz jego 10-lecia. Natomiast w rodzinnej krypcie von Magnisów spoczywa ks. Josef Kögler (1765-1817) – proboszcz, a zarazem pierwszy „nowoczesny" historyk ziemi kłodzkiej.

v soukromých rukou, pomalu získávají zpět svůj zapomenutý lesk. Drobná sakrální architektura v podobě soch, božích muk nebo křížů u cest připomíná duchovní život někdejších obyvatel. Dominantou je však kostel svatého Jana Křtitele, v současné podobě postavený ve druhé polovině 15. století a v následujících stoletích přestavovaný, se zajímavým barokním vybavením. Místo, kde se píše nejen sakrální historie obce. Svým způsobem je to místo, kde se zrodil Dolnoslezský hudební festival, který v roce 2022 oslavil 10. výročí velkolepým koncertem. A v rodinné kryptě rodu Magnis odpočívá P. Josef Kögler (1765–1817) – farář a zároveň první „moderní" historik Kladské kotliny.

Vedle kostela se nachází hrobka rodu Magnis a Oppersdorf – velkolepá stavba z roku 1889 v novorománském slohu s anděly lemujícími vstupní schodiště. Budova je přístupná veřejnosti.

Turistické hodnoty Ołdrzychowic Kłodských byly oceňovány již

Mauzoleum rodu von Magnisów i von Oppersdorfów z 1889 r.
Hrobka Magnisů a Oppersdorfů z roku 1889

Dolnośląski Festiwal Muzyczny – kadr z 2022 r. / Dolnoslezský hudební festival (2022)

Koncepcja zagospodarowania starego parku - 1. miejsce w konkursie / Koncepce rozvoje stareho parku - 1. místo v soutěži

Kwitnący jaskier w wodach Białej Lądeckiej
Kvetoucí lakušník ve vodách Landecké Bělé

W sąsiedztwie kościoła znajduje się mauzoleum rodu von Magnisów i Oppersdorfów – okazała budowla z 1889 r. w stylu neoromańskim, z aniołami flankującymi schody wejściowe. Obiekt jest udostępniony do zwiedzania.

Walory turystyczne Ołdrzychowic Kłodzkich docenione zostały już w XIX w.; działał tu hotel, poczta z telegrafem, sześć gospód, a nawet apteka. Gości, najczęściej tych udających się do pobliskiego kurortu, zwabiała historia związana z jednodniowym pobytem tu w 1800 r. 24-letniej królowej Luizy – żony Fryderyka Wilhelma III, o czym przypominał monumentalny obelisk (nie istnieje). Dziś przez wieś wiedzie czarny szlak turystyczny im. J. Szczypińskiego z Bystrzycy Kłodzkiej do Złotego Stoku.

Biała Lądecka, ta sama, której wezbrane masy wody w 1997 r. były przyczyną wielkiej powodzi na ziemi kłodzkiej, każdego roku zostaje bogato „obsypana" białym kwieciem jaskra pędzelkowatego, co świadczy o jej czystości na odcinku w Ołdrzychowicach Kłodzkich.

v 19. století. Byl zde hotel, pošta s telegrafem, šest hostinců a dokonce i lékárna. Návštěvníky, nejčastěji ty, kteří se chystali do nedalekých lázní, přilákala historka o jednodenním pobytu v těchto lázních z roku 1800 čtyřiadvacetileté královny Luizy, manželky Fridricha Viléma III., což připomínal monumentální obelisk (nedochoval se). Místní částí vede černá turistická trasa J. Szczypińského z Kladské Bystřice do Złotého Stoku.

Landecká Bělá, ta stejná, jejíž přetékající vodní masy způsobily v roce 1997 v Kladsku velkou povodeň, je každoročně bohatě „obsypána" bílými květy lakušníku štětičkového, což svědčí o její čistotě v úseku v protékajícím Ołdrzychowicemi Kłodskými.

Widok ogólny na Piszkowice / Piszkowice - celkový pohled

PISZKOWICE

Położone z boku głównych szlaków komunikacyjnych, nad rz. Ścinawką, Piszkowice należą do jednych z najstarszych wsi na ziemi kłodzkiej. Lokowane były na prawie niemieckim, ale funkcjonowały już wcześniej. W 1340 r. źródła po raz pierwszy wymieniają kościół pw. św. Jana Chrzciciela.

Na przestrzeni wieków dzieliły się na kilka części, zmieniali się ich właściciele. W XV w. nie oparły się wojskom husyckim, różne koleje losu przechodziły w okresie wojny 30-letniej. Pod koniec XVIII w. była to wieś z: dwoma folwarkami, szkołą, kościołem, dwoma młynami wodnymi, gorzelnią i bażanciarnią oraz okazałym pałacem wzniesionym w 1722 r. w stylu barokowym przez Franza A. von Haugwitza. W 1778 r. jedną noc spędził tu król pruski Fryderyk II Wielki. Fakt

Piszkowice leží na okraji hlavních dopravních tras, vedoucích podél řeky Ścinawky, a jsou jednou z nejstarších místních části v rámci obce Kladsko. Piszkowice byly založeny podle německého práva, ale fungovaly již dříve. V roce 1340 je v pramenech poprvé zmiňován kostel sv. Jana Křtitele.

V průběhu staletí byla osada rozdělena na několik částí a s různě se střídajícími majiteli. V 15. století Piszkowice neodolaly husitským vojskům a během třicetileté války prošly různými zvraty. Na konci 18. století to byla vesnice se dvěma statky, školou, kostelem, dvěma vodními mlýny, lihovarem a bažantnicí a také nádherným zámkem postaveným v roce 1722 v barokním stylu Franzem A. Haugwitzem. V roce 1778 zde strávil jednu noc pruský král Fridrich II. Tato

Pałac w Piszkowicach / Zámek v Piszkowicích

ten chętnie powtarzano w XIX w., kiedy ów pałac wraz z parkiem stał się atrakcją turystyczną. Ba – już wówczas z uwagi na położenie na występie skalnym – nazywany był małym Książem.

Przez stulecia głównym zajęciem mieszkańców było rolnictwo i taki charakter wieś zachowała po II wojnie światowej. W oparciu o dawne zabudowania folwarczne utworzono tu państwowe gospodarstwo rolne. Natomiast w wyniku przemian społeczno-gospodarczych u schyłku lat 80. XX w. na jego bazie powstało duże gospodarstwo rolne w postaci spółki.

Piszkowice to jedna z mniejszych wsi w gminie (294 mieszkańców - stan na 31.12.2022 r.). Działa tu Koło Gospodyń Wiejskich, najmłodsza w gminie jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej – powstała w 2016 r. oraz Ludowy Klub Sportowy „Bierkowice".

W dawnym Domu Zakonnym, założonym na początku XX w., Zgromadzenie Sióstr Marii Niepokalanej prowadzi Zakład Leczniczo-

skutečnost byla často připomínána v 19. století, kdy se zámek s okolním parkem staly turistickou atrakcí. Už tehdy se mu kvůli jeho umístění na skalním výběžku říkalo „malý Książ".

Po staletí bylo hlavním zaměstnáním obyvatel zemědělství a tento charakter si obec zachovala i po druhé světové válce. Na základech bývalých hospodářských budov zde byl zřízen státní statek. Po společensko-ekonomických změnách se statek transformoval v osmdesátých letech 20. století na obchodní zemědělskou společnost.

Piszkowice jsou jednou z menších místních části v obci Kladsko (294 obyvatel – k 31.12.2022). Působí zde Kroužek venkovských hospodyněk, nejmladší jednotka Sboru dobrovolných hasičů v obci, založena v roce 2016, a Lidový sportovní klub Bierkowice.

V bývalém řeholním domě, založeném na počátku 20. století, provozuje Kongregace sester Neposkvrněné Panny Marie sociálně-zdravotnické zařízení pro děti.

Piszkowice.
Kościół pw. św. Jana Chrzciciela / Kostel sv. Jana Křtitele

Kadr z koncertu w ramach
Dolnośląskiego Festiwalu Muzycznego 2022
Záběr z koncertu v rámci
Dolnoslezského hudebního festivalu 2022

-Opiekuńczy dla Dzieci. Natomiast pałac od kilkunastu lat znajduje się w rękach prywatnych i jest starannie odrestaurowywany (ciągły proces); obecnie jest tu agroturystyka pałacowa.

Wśród zabytków dominuje kościół pw. św. Jana Chrzciciela, który w XVIII i XIX w. zyskał barokowe i klasycystyczne wyposażenie. Dwukrotnie był miejscem uroczystości związanej z Dożynkami Gminy Kłodzko (ostatnio w 2021 r.), a w 2022 r. – jednego z koncertów Dolnośląskiego Festiwalu Muzycznego.

Zámek je nyní v soukromých rukou a je pečlivě průběžně restaurován a využíván agroturisticky.

Památkám dominuje kostel sv. Jana Křtitele, který v 18. a 19. století získal barokní a klasicistní vybavení. Dvakrát se v něm konaly slavnosti spojené s Kladskými dožínkami (naposledy v roce 2021) a v roce 2022 jeden z koncertů v rámci Dolnoslezského hudebního festivalu.

PODTYNIE

Położone nad rzeką Nysą Kłodzką, w jej najbardziej malowniczym miejscu, jakim jest Przełom Bardzki, Podtynie należy do najstarszych wsi na ziemi kłodzkiej. Założone zostało przez kolonistów czeskich. Od początku była to niewielka osada i taką pozostaje do chwili obecnej (88 mieszkańców – stan na 31.12.2022 r.).

Z uwagi na strategiczne położenie, tędy przechodził popularny szlak handlowy, wieś często dotykały zniszczenia wojenne, np. w okresie wojny 30-letniej (1618-1648) miała niemal przestać istnieć. Od 1830 r. wzmiankowany jest pałac znajdujący się przy folwarku. Rozwój utrudniał brak gruntów rolnych w okolicy. W XX w. powstała tu niewielka cegielnia oraz elektrownia.

Po II wojnie światowej w dawnym folwarku ulokowane zostało państwowe gospodarstwo rolne, a następnie Państwowy Ośrodek Hodowli Zarodowej. Dziś nie ma po nich śladu, pozostały tylko owe zabytkowe zabudowania, które są własnością prywatną.

Podtynie w niewielkim stopniu zachowuje rolniczy charakter, pozostali mieszkańcy pracują w innych miejscowościach. Do dyspozycji społeczności jest świetlica wiejska, w której odbywają się spotkania w miarę potrzeb, jak również organizowane są zajęcia dla dzieci. Każdego roku mieszkańcy dbają o porządek i estetykę swojej miejscowości oraz przygotowują „Świąteczne centrum wsi" w ramach konkursów organizowanych przez gminę.

Turystyczno-rekreacyjne wykorzystanie Nysy Kłodzkiej w postaci

Místní část Podtynie leží u řeky Kladské Nisy, v jejím nejmalebnějším místě, kterým je Bardská soutěska, a je jednou z nejstarších osad v na území obce Kladsko. Založili ji čeští kolonisté. Od samého počátku to byla malá osada a takovou zůstala až do současnosti (88 obyvatel – k 31. 12. 2022).

Vzhledem ke své strategické poloze, procházela tudy oblíbená obchodní stezka, byla obec často postižena válečnými škodami, např. během třicetileté války (1618–1648) téměř zanikla. Od roku 1830 je připomínán zámek vedle zemědělského statku. Rozvoji bránil nedostatek zemědělské půdy v okolí. Ve 20. století zde byla zřízena malá cihelna a elektrárna.

Po druhé světové válce vzniklo v bývalém statku zemědělské družstvo a později Státní plemenářské centrum. Dnes po nich není ani památky, zůstaly jen tyto historické budovy, které jsou v soukromém vlastnictví.

Podtynie si zachovalo jen málo ze svého zemědělského charakteru, místní občané za prací převážně dojíždějí. Malá místní část má k dispozici společenskou místnost, kde se podle potřeby konají schůzky a také aktivity pro děti. Obyvatelé každoročně pečují o úklid a estetiku své obce a v rámci soutěží pořádaných obcí připravují „vánoční centrum obce".

Turistické a rekreační využití Kladské Nisy formou raftingu a kanoistiky v úseku Bardské soutěsky umožňuje poznávání přírody této oblasti. Pro podporu těchto aktivit bylo zde zřízeno přístaviště. Ve středu místní části najdeme kulturní památky na dřívější

Podtynie – spływy pontonowe Nysą Kłodzką / Podtynie - Nysa Kłodzka - sjíždění řeky na pontonech

spływów pontonowych oraz kajakowych Przełomem Bardzkim pozwala na przyrodnicze poznawanie okolicy. Z uwagi na tę formę zagospodarowania rzeki powstała tu również jedna z przystani wodnych. Natomiast w środku wsi odnajdziemy dorobek kulturowy dawnych mieszkańców w postaci krzyży przydrożnych, kapliczek fasadowych, pałacu.

obyvatelstvo v podobě křížů u cest, sošek v nikách fasád a zámku z roku 1830.

Kapliczka z XIX w. o cechach ludowych / Zajímavá kaple z 19. století s lidovými prvky

Widok ogólny na Podtynie / Podtynie – celkový pohled

PODZAMEK

Ze względu na dawne strategiczne położenie – na Przełęczy Kłodzkiej, w pobliżu starego szlaku handlowego z Krakowa do Pragi – Podzamek nie raz był świadkiem, a co gorsza, biernym uczestnikiem wydarzeń z wielką historią w tle. W okresie wojny 30-letniej (1618-1648) został splądrowany przez wojska szwedzkie, w 1807 r. w pobliżu wsi doszło do bitwy między wojskami francuskimi, oblegającymi twierdzę kłodzką, a oddziałami pruskimi, podczas której zginąć miało około pół tysiąca żołnierzy!

Jednocześnie w tej jednej z najstarszych wsi cały czas toczyło się życie. Jednymi z właścicieli byli augustianie z Kłodzka, którzy w XVI w. nieopodal folwarku wznieśli okazały dwór w stylu renesansowym. Ten sam, który po przebudowach, ostatniej znaczącej w XIX w., do naszych czasów dotrwał w stylu neogotyckim z okazałą wieżą, w otoczeniu pięknego parku.

Po II wojnie światowej Podzamek zachował rolniczy charakter, aczkolwiek wielu mieszkańców znalazło pracę w przemyśle i usługach, głównie w Kłodzku. Do lat 70. XX w. funkcjonowała szkoła. Natomiast w pałacu na przestrzeni dziesięcioleci mieściły się różne instytucje aż do lat 90. XX w., kiedy ulokowano tu cały czas funkcjonujący Dom Pomocy Społecznej.

Obecnie jest to jedna z mniejszych wsi w gminie, licząca 229 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). Lokalna społeczność do dyspozycji ma teren rekreacyjny z mini-siłownią oraz niedużą, dobrze zagospodarowaną świetlicę, przy której w grudniu urządza „Świąteczne centrum". Natomiast od wiosny do późnego lata dba o porządek i estetykę wsi, starając się jak najlepiej wypaść w gminnym konkursie. To, co wyróżnia Podzamek, to „Piknik Samorządowy", organizowany każdego roku 15 sierpnia przy barokowym mauzoleum z końca XIX w. na Wzgórzu Marii. Inicjatywa narodziła się kilkanaście lat temu, kiedy niszczejące miejsce pochówku właściciela wsi hr. Oskara A. von Strachwitza i jego żony Jadwigi zostało wyremontowane przez mieszkańców i pracowników Urzędu Gminy.

Dziedzictwo kulturowe w Podzamku odnajdziemy także w drewnianych krzyżach i kapliczkach przydrożnych.

Pałac z połowy XVI w., obecnie w stylu neogotyckim po przebudowie w XIX w.
Zámek z poloviny 16. století, nyní v novogotickém stylu po rekonstrukci v 19. století

Vzhledem ke své někdejší strategické poloze v Kladském průsmyku, v blízkosti staré obchodní stezky z Krakova do Prahy, byl Podzamek nejednou v pozadí dění, v horším případě pasivním účastníkem velkých historických událostí. Za třicetileté války (1618–1648) byl vypleněn švédskými vojsky a v roce 1807 se u obce odehrála bitva mezi pruskými a francouzskými vojsky obléhajícími kladskou pevnost, při níž mělo padnout asi půl tisíce vojáků!

Zároveň v této jedné z nejstarších vesnic stále probíhal život. Jednu dobu byli majiteli kladští augustiniáni, kteří si v 16. století postavili v blízkosti panského statku honosný dvůr v renesančním slohu. Tentýž, který se po přestavbách, z nichž poslední významná proběhla v 19. století, dochoval do dnešních dnů v novogotickém slohu s nádhernou věží, obklopený krásným parkem.

Po druhé světové válce si Podzamek zachoval zemědělský charakter, i když mnoho obyvatel našlo práci v průmyslu a službách především v Kladsku. Až do 70. let 20. století zde byla škola. V paláci naopak sídlily v průběhu desetiletí různé instituce, a to až do 90. let 20. století, kdy zde byl umístěn nepřetržitě fungující Domov sociální péče.

V současné době patří Podzamek k menším místním částem obce Kladsko – má 229 obyvatel (k 31. 12. 2022). Místní obec má k dispozici rekreační areál s miniposilovnou a sice malou, ale dobře vybavenou klubovnu, v níž se v prosinci pořádá „vánoční centrum“. Od jara do pozdního léta se zdejší občané starají o čistotu a estetiku obce a snaží se být nejlepší v místní soutěži. To, co Podzamek odlišuje od ostatních, je Místní samosprávný piknik, který se každoročně koná 15. srpna u barokní hrobky z konce 19. století na Mariině kopci. Iniciativa se zrodila před tuctem let, kdy chátrající hrobku majitele vsi hraběte Oskara A. Strachwitze a jeho manželky Hedviky obnovili místní občané a zaměstnanci obecního úřadu.

Kulturním dědictvím v Podzamku jsou také dřevěné kříže, kapličky u cest.

Podzamek. Mauzoleum z XIX w. właściciela pałacu i jego żony / Hrobka tehdejšího majitele a jeho manželky z 19. století
Park przy pałacu ze starodrzewem / Park u paláce se starými stromy

Widok ogólny na Rogówek / Rogówek - celkový pohled

ROGÓWEK

Wzgórza Rogówki to niezwykłe miejsce pod względem krajobrazowym i rozpościerającego się widoku na góry okalające Kotlinę Kłodzką. Tutaj położony jest Rogówek – najmniejsza wieś w gminie. Obecnie liczy 28 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.).

Należy do najstarszych wsi w regionie – powstał w XIII w. Władały nim kłodzkie zakony: najpierw joannici, potem augustianie, jezuici. Był też wolnym sędziostwem, a w XVIII w. – własnością ministra hr. Fryderyka Wilhelma von Redena.

Rogówek, z uwagi na położenie, ma walory turystyczne, co być może stanie się impulsem do jego rozwoju – pierwsza agroturystyka już funkcjonuje. Jednocześnie wciąż jest tu kilka indywidualnych gospodarstw rolnych.

Społeczność Rogówka, mimo że jest niewielka, zadbała o dziedzictwo kulturowe; w 2003 r. dzięki jej staraniom odnowiona została XVIII-wieczna barokowa kaplica na Wzgórzu Klekotki. Niedaleko niej w latach 2005-2006 postawiony został krzyż upamiętniający pielgrzymki św. Jana Pawła II.

Rogówek je nejmenší místní částí obce. V současné době má 28 obyvatel (k 31. 12. 2022). Okolní vrchy skýtají krajinářsky mimořádné atraktivní výhledy na horská pohoří lemující Kladskou kotlinu.

Je to jedna z nejstarších vesnic v regionu – byla založena ve 13. století. Ves vlastnily řeholní řády z Kladska – nejprve johanité, poté augustiniáni a jezuité. Byl zde úřad šoltýse (s právem soudit). V 18. století ves vlastnil duchovní, hrabě Fridrich Vilém z Redernu.

Rogówek má díky své poloze výhodu, která se možná stane impulsem pro jeho rozvoj – vznikají zde první agroturistické služby. Zároveň zde stále existuje několik samostatných zemědělských podniků.

Přestože je místní část Rogówek malá, pečuje se o své kulturní dědictví. V roce 2003 byla díky jejímu úsilí opravena barokní kaple z 18. století na Vrchu Klekotki. Nedaleko ní byl v letech 2005–2006 vystavěn kříž připomínající návštěvu papeže Jana Pavla II.

Rogówek.

Barokowa kapliczka z XVIII w. na Wzgórzu Klekotki
Barokní kaple z 18. století na vrchu Klekotki

Krzyż upamiętniający pielgrzymki św. Jana Pawła II
Kříž připomínající poutě sv. Jana Pavla II

Romanowo i okolice to jedno z miejsc wypasu bydła / /Romanowo a okolní pastviny

ROMANOWO

Na południu gminę zamyka Romanowo. Wydawałoby się, że położenie w Masywie Śnieżnika predysponuje je tylko do rozwoju turystyki, a tymczasem...

Na obrzeżach wsi działa kamieniołom białego marmuru i dolomitu. Jest to największe i najczystsze takie złoże w Polsce – z najlepszych jego partii uzyskuje się surowiec do produkcji tabletek.

Z tego dobrodziejstwa korzystano od dawna; funkcjonowało kilka kamieniołomów, były wapienniki. Mimo to wieś, która wspominana jest już w XIII w., nie rozwinęła się i do 1945 r. była kolonią Ołdrzychowic Kł.

Dziś Romanowo liczy 124 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). Lokalna społeczność do dyspozycji ma świetlicę, co roku angażuje się w konkurs „Piękna i aktywna wieś Gminy Kłodzko", z powodzeniem rywalizuje o nagrodę dla „Świątecznego centrum wsi".

Rozwój bazy i produktów turystycznych również jest tu widoczny np. w postaci agroturystyki. W Romanowie narodził się też pomysł na grę/zabawę terenową geocaching w gminie Kłodzko. Dziś na jej terenie jest około 500 skrytek!

Przez wieś przebiega żółty szlak turystyczny (z Żelazna na grzbiet Krowiarek) oraz czarny szlak turystyczny im. J. Szczypińskiego (ze Złotego Stoku do Bystrzycy Kłodzkiej). Penetrując ten malowniczo położony teren w paśmie Krowiarek (Masyw Śnieżnika) warto odnaleźć „Romanowskie źródła" – wywierzyska krasowe z wodą o stałej temp. wody (10° C).

Romanowo. Kopalnia / Těžit

Jižní cíp obce uzavírá místní část Romanowo. Mohlo by se zdát, že poloha v masivu Kralického Sněžníku ji předurčuje zejména k rozvoji cestovního ruchu, ale zdání klame.

Na okraji obce je v provozu lom na bílý mramor a dolomit. Je to největší a nejčistší ložisko tohoto druhu v Polsku a z nejlepší partií se získává surovina pro výrobu tablet.

Tradice těžby jsou zde dlouholeté, bylo zde několik lomů a vápenek. Přesto se obec, která je zmiňována již ve 13. století, nerozvíjela a až do roku 1945 byla součástí Ołdrzychowic Kłodzkých.

Dnes má Romanowo 124 obyvatel (k 31.12.2022). Místní komunita má k dispozici denní stacionář s pečovatelkou, každoročně se zapojuje do soutěže Krásná a aktivní místní část obce Kladsko a úspěšně soutěží také o cenu za vánoční výzdobu. V roce 2022 to bylo dělené třetí místo.

I zde je patrný rozvoj turistických zařízení a produktů, např. v podobě agroturistiky. V Romanowě se zrodila myšlenka geocachingové terénní hry pro celé území obce Kladsko. Dnes se tak na území obce nachází přibližně 500 kešek!

Místní části prochází žlutá turistická trasa (ze Żelazné na hřeben Krowiarki) a černá turistická trasa J. Szczypińského (ze Złotého Stoku do Kladské Bystřice). Proniknutím do této malebně položené oblasti v pohoří Krowiarek (masiv Kralického Sněžníku) stojí za to najít Romanowské vývěry – krasové prameny s celoročně stálou teplotou vody (10° C).

Romanowo. Świetlica wiejska / Vesnická společenská místnost

Widok ogólny na Roszyce / Roszyce - celkový pohled

ROSZYCE

Położona na rozległym płaskowyżu wieś uchodzi za przykład osadnictwa słowiańskiego i uważana jest za jedną z najstarszych na ziemi kłodzkiej.

Pierwsza wzmianka o Roszycach pochodzi z 1348 r. Na przestrzeni stuleci zmieniali się ich właściciele i przechodziły różne koleje losu. W XV w. doświadczyły spustoszenia przez wojska husyckie, ucierpiały w czasie wojny 30-letniej (1618-1648), a pod koniec XVII w. żniwo zebrała epidemia dżumy. Głównymi zajęciami mieszkańców cały czas były uprawa roli i hodowla zwierząt gospodarskich. W XIX w. wzrost liczby mieszkańców zaowocował utworzeniem szkoły powszechnej. W tym okresie funkcjonowały tu również: dom opieki dla samotnych i schorowanych mieszkańców, gorzelnia, piekarnia i kuźnia.

Roszyce ze 175 mieszkańcami (stan na 31.12.2022 r.) są dziś jedną z mniejszych miejscowości w gminie i niezmiennie od wieków

Místní část Roszyce, jedna z nejstarších na území obce Kladsko, se nachází na rozlehlé náhorní plošině a je považována za příklad původního slovanského osídlení.

První zmínka o osídlení pochází z roku 1348. V průběhu staletí osada měnila majitele a procházela různými proměnami. V 15. století byla zpustošena husitskými vojsky, utrpěla během třicetileté války (1618–1648) a na konci 17. století ji postihl mor. Hlavním zaměstnáním obyvatel bylo a je i nadále zemědělství a chov dobytka. V 19. století došlo v důsledku nárůstu počtu obyvatel ke zřízení veřejné školy. V tomto období zde byl také domov důchodců pro osamělé a nemocné obyvatele, lihovar, pekárna a kovárna.

Roszyce se 175 obyvateli (k 31.12.2022) dnes patří k menším místním částem obce a po staletí si zachovávají zemědělský charakter. Zajímavostí je, že se jedná o jednu z mála místních částí v obci, kde se

Prywatna winnica w Roszycach / Soukromá vinice v Roszycích

zachowują rolniczy charakter. Co ciekawe, jest to jedna z kilku wsi w gminie, w której utrzymuje się również polowa uprawa warzyw. Nie oznacza to jednak, że wszyscy mieszkańcy żyją z rolnictwa; część pracuje w przemyśle, usługach w Kłodzku lub w innych miejscach. Jednocześnie widać rozwój turystyczno-rekreacyjny wsi. Przykładami na to są funkcjonujące od lat gospodarstwo agroturystyczne, w którym znajduje się bodajże jedyna, może pierwsza w gminie mała winnica, czy miejsce oferujące odpoczynek nad stawem, ze smażalnią świeżej ryby.

Do rolniczej natury Roszyc poniekąd nawiązuje nowa świetlica. Tematami przewodnimi warsztatów, szkoleń czy imprez w „Świetlicy zdrowego ogrodu" są ogrodnictwo, sadownictwo, warzywa, a także idee promujące zdrową żywność, stare odmiany roślin. Ponadto obiekt pełni swoją podstawową funkcję – miejsca spotkań. Z kolei dla spragnionych aktywności sportowej jest boisko sportowe. Działa również Koło Gospodyń Wiejskich oraz zespół

udržuje i pěstování zeleniny polním způsobem. Neznamená to však, že všichni obyvatelé se živí zemědělstvím, někteří pracují v průmyslu, ve službách v Kladsku nebo jinde. Zároveň je zde patrný rozvoj cestovního ruchu a rekreace. Příkladem může být již řadu let fungující agroturistická farma, která má snad jedinou, možná první, malou vinici v obci, nebo rybářská bašta nabízející čerstvé ryby a odpočinek u rybníka.

Nová společenská místnost svým způsobem také odkazuje na zemědělský charakter Roszyc. Hlavními tématy seminářů, školení nebo akcí v Sále zdravé zahrady jsou zahradničení, zahradnictví, zelenina a také myšlenky propagující zdravé potraviny a staré odrůdy. Kromě toho zařízení plní svou primární funkci jako místo setkávání. Pro sportovní nadšence je zde zase k dispozici hřiště. Působí zde také Kroužek vesnických hospodyněk a hudební skupina Folkowe Babki, která vystupuje na mnoha obecních akcích.

V Roszycích se zachoval čtvercový půdorys hospodářských

„Świetlica zdrowego ogrodu" / Sál zdravé zahrady

muzyczny „Folkowe Babki", uatrakcyjniając występami niejedno gminne wydarzenie.

W Roszycach zachował się charakterystyczny dla regionu układ zabudowań gospodarskich na planie kwadratu. Uwagę zwracają także stare mosty z bloków kamiennych (1913 r.) nad Roszyckim Spławem, a wśród małej architektury sakralnej perełką w skali ziemi kłodzkiej jest figura św. Jana Nepomucena z 1740 r.

budov, charakteristický pro tento region. Pozornost upoutají také staré mosty z kamenných kvádrů (1913) přes Roszycki Spław. Z drobné sakrální architektury lze za skvost Kladského výběžku považovat sochu sv. Jana Nepomuckého z roku 1740.

Widok ogólny na Ruszowice / Ruszowice - celkový pohled

RUSZOWICE

Malowniczo położone u podnóża Wzgórz Ścinawskich, z widokiem na Góry Stołowe, Ruszowice są jedną z mniejszych wsi w gminie. Obecnie (stan na 31.12.2022 r.) mają 157 mieszkańców, a w przeszłości też nie były większe.

Choć wieś po raz pierwszy wzmiankowana była w 1347 r., to jej metryka jest starsza. Peryferyjne położenie względem głównych szlaków handlowych, wśród lasów, gdzie mieszkańcy zajmowali się głównie uprawą roli, nie ustrzegło jej przed najazdem wojsk husyckich, splądrowana została w czasie wojny 30-letniej. Niemniej już w XVIII w., z uwagi na różnorodność rzemieślników, wieś była

Místní část malebně situovaná na úpatí Ścinawských vrchů s výhledem na Stolové hory, jsou jednou z menších místních části v obci Kladsko. V současné době (k 31.12.2022) má 157 obyvatel a ani v minulosti tomu nebylo jinak.

Ačkoli první zmínka pochází z roku 1347, zdejší matriční záznamy jsou starší. Místní část leží na úbočí, mezi lesy, a její obyvatelé se zabývali zemědělstvím. Okrajová poloha k hlavním obchodním cestám sídlo neochránila před nájezdy husitských vojsk a plenění během třicetileté války. Přesto byla již v 18. století díky rozmanitosti řemeslníků prakticky soběstačná. Největší rozvoj nastává na konci

Świetlica wiejska / Společenská místnost

praktycznie samowystarczalna. Największy rozwój nastąpił pod koniec XIX w.; funkcjonowały tu folwark, młyn, gorzelnia.

Od 1945 r. Ruszowice zachowują rolniczy charakter i są jedną z nielicznych wsi, gdzie utrzymuje się również polowa uprawa warzyw. Natomiast kilka lat temu powstało tu pierwsze gospodarstwo agroturystyczne.

Mała społeczność lokalna ma do dyspozycji dobrze urządzoną świetlicę wiejską. Tutaj obok spotkań, w miarę potrzeb, prowadzone są zajęcia dla dzieci. Każdego roku mieszkańcy angażują się w porządki, by jak najlepiej wypaść w konkursie „Piękna i aktywna wieś Gminy Kłodzko", a w 2021 r. Ruszowice były współgospodarzem Dożynek Gminy Kłodzko w Bierkowicach.

Po działalności ochotniczej straży pożarnej w Ruszowicach postało mgliste wspomnienie, natomiast namacalnym dowodem jest remiza z drewnianą wieżą z 1935 r. Co ciekawe – jest to

19. století, kdy zde byl statek, mlýn a lihovar.

Od roku 1945 si Ruszowice zachovávají svůj zemědělský charakter a jsou jednou z mála místních částí, kde se na polích pěstuje i zelenina. Před několika lety vznikla dokonce první agroturistická farma.

Malá místní část obce má dobře vybavený společenský sál. Vedle schůzek se zde podle potřeby konají i dětské aktivity. Každoročně se obyvatelé zapojují do úklidu, aby se co nejlépe předvedli v soutěži Krásná a aktivní místní část obce Kladsko, a v roce 2021 Ruszowice spolupořádaly dožínky obce Kladsko v Bierkowicích.

Činnost dobrovolných hasičů v Ruszowicach je zachycena jen mlhavě, ale hmatatelným dokladem je hasičská zbrojnice s dřevěnou věží z roku 1935. Zajímavostí je, že se jedná o nejstarší dochovanou stavbu tohoto typu na Kladském výběžku! Za pozornost stojí také most z kamenných kvádrů s plným obloukem z roku 1913, který

Ruszowice. Krzyż przydrożny z XIX w. o cechach ludowych
Silniční kříž z 19. století s lidovými prvky

najstarszy zachowany tego typu obiekt na ziemi kłodzkiej! Wart uwagi jest tu również most z bloków kamiennych o pełnym łuku z 1913 r., świadczący o dużym znaczeniu drogi, oraz drewniana chałupa z 2. poł. XVIII w. – także unikat w skali regionu. Natomiast wśród małej architektury sakralnej odnajdziemy m.in. kolumnę wotywną z rzeźbą Matki Boskiej Wambierzyckiej z początku XIX w., co przypomina o dawnym szlaku pielgrzymkowym do dolnośląskiej Jerozolimy.

svědčící o velkém významu silnice, a dřevěná chalupa z druhé poloviny 18. století, rovněž unikátní v rámci regionu. K drobné sakrální architektuře patří votivní sloup se sochou Panny Marie Vambeřické z počátku 19. století, který připomíná někdejší poutní cestu do tohoto „dolnoslezského Jeruzaléma“.

SZALEJÓW DOLNY

Jadąc drogą krajową z Kłodzka do Polanicy-Zdroju z lewej strony mijamy „niepostrzeżenie" Szalejów Dolny. Położony przy dawnym szlaku handlowym z Czech na Śląsk, nad rzeką Bystrzycą Dusznicką, od wieków buduje tu swoją historię. Pierwsze wzmianki o nim i tutejszym kościele pochodzą z 1269 r. Sto lat później dzieje wsi związane zostały z kłodzkimi zakonami, najpierw augustianów, potem jezuitów, kiedy wraz z innymi dobrami na ziemi kłodzkiej zakupił ją arcybiskup praski Arnošt z Pardubic. Miejscowość przechodziła różne koleje losu. Tragiczny był dla niej XV w., najpierw została zniszczona w czasie najazdów husyckich, następnie spalona przez wojska Macieja Korwina.

Jako własność jezuitów (XVII w.) wieś się rozwinęła; był dwór, folwark, browar znany z doskonałego piwa, jak również wzrosło jej znaczenie jako ośrodka pielgrzymkowego – wierni przybywali do kaplicy św. Anny.

Zniesienie zakonu jezuitów i zmiana właściciela wsi nie zahamowały postępu. W XIX w. była tu również szkoła, działał młyn wodny, folusz, kamieniołom, staw rybny, olejarnia, browar, tartak, gorzelnia, a nawet fabryka cukru.

Po II wojnie światowej miejscowość zachowała rolniczy charakter, chociaż rozwijały się też inne branże, a wielu mieszkańców znalazło zatrudnienie poza miejscem zamieszkania. W zabudowaniach dawnego folwarku ulokowane zostało państwowe gospodarstwo rolne, a na miejscu przedwojennej cukrowni powstał zakład chemiczny. W tej chwili nie ma po nich

Jedeme-li po státní silnici z Kladska do Polanice-Zdroje, míjíme po levé straně nenápadný Szalejów Dolny. Leží na bývalé obchodní cestě z Čech do Slezska, u řeky Dušnické Bystřice a po staletí zde buduje svou historii. První zmínky o osadě a zdejším kostele pocházejí z roku 1269. O sto let později byla její historie spojena s kladskými řády, nejprve augustiniány a poté jezuity, když ji spolu s dalšími majetky v Kladsku koupil pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic. Dnešní místní část Kladska prošla různými proměnami. Tragické pro ni bylo 15. století, kdy byla nejprve zničena při husitských nájezdech a poté vypálena vojskem Matyáše Korvína.

Jako majetek jezuitů (17. století) se vesnice rozvíjela; byl zde dvůr, panský statek, pivovar známý svým vynikajícím pivem a na intenzitě nabývaly poutě věřících ke kapli sv. Anny.

Zrušení jezuitského řádu a změna majitelů rozvoj sídla nezastavily. V 19. století zde byla také škola, vodní mlýn, valcha, lom, chovný rybník, výrobna oleje, pivovar, pila, lihovar a dokonce i cukrovar.

Po druhé světové válce si místní část zachovala svůj zemědělský charakter, i když se rozvíjela i další průmyslová odvětví a mnoho obyvatel našlo zaměstnání mimo obec. V budovách bývalého statku působil státní statek a na místě předválečného cukrovaru vznikl chemický závod. V současné době po nich není ani stopy, jsou zde však mladší, dobře fungující podniky a zemědělské výrobní družstvo, navazující na zemědělské tradice

Staw / Rybník

śladu, są natomiast znacznie młodsze, dobrze zorganizowane firmy, a o wciąż rolniczym charakterze przypomina m.in. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna – jedyna taka w gminie.

Szalejów Dolny z 656 mieszkańcami (stan na 31.12.2022 r.) jest miejscem ożywionego życia społecznego. Działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, należąca do Krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, jest Koło Gospodyń Wiejskich. Z kolei aktywność dawnego mieszkańca Helmuta Goebela w zakresie odnawiania pomników i figur przydrożnych zainspirowała do utworzenia Towarzystwa „Archanioł Michał" i dalszej działalności w tym zakresie. Dzięki temu do dziś łącznie odnowionych zostało 35 zabytkowych obiektów. Tak powstał „Szlak Pomników", będący jedną z wizytówek Szalejowa Dolnego.

Aktywność sportowa mieszkańców, w tym Stowarzyszenia Sportowo-Kulturalnego „Odrodzenie", swój upust ma na boisku piłkarskim. Z kolei miejscowy staw to místní části, jediné svého druhu v obci Kladsko.

Szalejów Dolny má 656 obyvatel (k 31. 12. 2022) s čilým společenským životem. Působí zde jednotka dobrovolných hasičů, která je zařazena do celostátního záchranného a hasičského systému a je zde ženský spolek. Iniciativa bývalého obyvatele Helmuta Goebela při obnově pomníků a soch kolem silnic inspirovala spolek Archanděl Michael k dalším aktivitám v této oblasti a výsledkem je celkem obnovených 35 historických objektů. To umožnilo vznik Cesty památek, která je jednou z vizitek úrovně Szalejowa Dolného.

Sportovní aktivity obyvatel, včetně aktivit sportovního a kulturního sdružení Odrodzenie, se nejčastěji konají na místním fotbalovém hřišti. Zdejší chovný rybník je zase útočištěm rybářů a rybářek, včetně těch nejmenších, kteří jsou každoročně zváni na Dětský rybářský den. Zmíněný rybník vytváří malebný areál s rekreačním Retro parkem a Lidovým domem. Ten se nachází ve zrekonstruované

Dom ludowy / Lidový dům

Izba pamięci w Domu ludowym
Pamětní síň v Lidovém domě

ostoja ryb i wędkarzy, również tych najmłodszych, którzy każdego roku zapraszani są na „Wędkarski Dzień Dziecka". Ów zbiornik wodny tworzy malowniczy teren z rekreacyjnym „Parkiem Retro" oraz Domem ludowym. Ten ostatni znajduje się w odrestaurowanym budynku z historią – w obiekcie z przełomu XIX/XX w., będącym przykładem regionalnej architektury, za czasów niemieckich mieściła się karczma. Dziś jest to miejsce aktywności społeczno-kulturalnej, a jedno z pomieszczeń skrywa fragmenty historii Szalejowa Dolnego: fotografie, sprzęty gospodarstwa domowego, strój barona Münchhausena i inne.

historické budově z přelomu 19. a 20. století, která je příkladem regionální architektury; za Pruska zde působil hostinec. Dnes je místem společensko-kulturního dění a jedna z místností ukrývá fragmenty historie Szalejowa Dolného: fotografie, vybavení domácnosti, výstroj barona Münchhausena.

Szalejowem Dolným prochází turistická stezka Dookoła Gminy Kłodzko. Odbočíme-li z ní, můžeme se seznámit se zdejším mimořádně bohatým kulturním dědictvím – kaplí sv. Anny z roku 1732, gotickým kostelem sv. Šimona a Tadeáše, postaveným na místě předchozího kostela, řadou kapliček, křížů a votivních výklenků na

Kościół pw. śś. Szymona i Tadeusza / Kostel sv. Šimona a Tadeáše

Kaplica pw. św. Anny / Kaple sv. Anny

Pomnik Trójcy Świętej – unikat w skali regionu, jeden z obiektów na „Szlaku Pomników"
Pomník Nejsvětější Trojice – jedinečný v regionu, jedno z míst na „pomníkové trase"

Michał Archanioł w zbroi - pomnik poświęcony poległym mieszkańcom podczas I wojny światowej (piaskowiec).
Na tablicy u stóp pomnika napis w języku polskim i niemieckim: „Polacy i Niemcy pamiętają o ofiarach wojny - jako przypomnienie o pokoju i pojednaniu"
Archanděl Michael ve zbroji – pomník věnovaný obyvatelům padlým během 1. světové války (pískovec).
Na desce na podstavci nápis v polštině a němčině: „Poláci i Němci vzpomínají na oběti války – jako připomínka míru a smíření

Przez Szalejów Dolny przechodzi szlak spacerowy „Dookoła Gminy Kłodzko". Zbaczając z niego poznamy wyjątkowo bogate dziedzictwo kulturowe wsi: kaplicę św. Anny z 1732 r., gotycki kościół pw. śś. Szymona i Judy Tadeusza – wzniesiony na miejscu starszego, otoczony murem, wiele kaplic, krzyży, kapliczek fasadowych. Osobliwością jest neogotycki pałac z 1. poł. XIX w. z parkiem rodu Münchhausena, który do 1945 r był w jego posiadaniu, a później pełnił funkcję ośrodka wypoczynkowego. Dziś jest to również własność prywatna (niedostępny).

fasádách zdejších domů. Zvláštností je novogotický zámek rodu Münchhausenů z první poloviny 19. století s okolním parkem, který byl ve vlastnictví původních majitelů do roku 1945, později byl využíván jako rekreační středisko. Dnes je v soukromém vlastnictví (nepřístupný).

Neogotycki pałac z XIX w. / Novogotický zámek z 19. století.

Retro Park – fragment / Retro park – část

SZALEJÓW GÓRNY

Czego na pewno nie można powiedzieć o Szalejowie Górnym, to tego, że położony jest na uboczu. Wieś powstała przy starym szlaku handlowym łączącym Śląsk z Czechami, a dziś na dwie części dzieli ją droga krajowa nr 8. Należy do najstarszych osad na ziemi kłodzkiej; już w 1269 r. źródła wymieniają miejscowy kościół. Owa lokalizacja była i zbawieniem, i przekleństwem. W XV w., w czasie wojen husyckich, wieś została obrabowana, ucierpiała też w okresie wojny 30-letniej (1618-1648).

Najpomyślniejszy rozwój Szalejowa Górnego nastąpił w XIX w. Były tu: dwór oraz folwarki, w których prowadzono uprawę roli i hodowlę bydła, szkoła, młyn wodny, działały trzy wytwórnie starki, warsztaty bawełniane, karczmy, sklepy. Funkcjonowały drogowy urząd celny, stacja pocztowa i punkt telegraficzny.

Po 1945 r. Szalejów Górny pozostał dużą wsią rolniczą z dobrze rozwiniętą infrastrukturą, co więcej – do końca 1972 r. był siedzibą gromady, w ówczesnym podziale administracyjnym kraju.

Obecnie należy do średniej wielkości wsi w gminie – 785 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). Utrzymuje rolniczy charakter, przy jednoczesnym rozwoju usług i nieuciążliwego przemysłu, czego przykładem jest zakład produkujący nowoczesną stolarkę okienną i drzwiową. Działa piekarnia, jest drobny handel. Funkcjonuje tu również „Dom Opieki Sióstr św. Jadwigi", w którym opiekę znajdują osoby starsze i niepełnosprawne.

O Szalejówě Górném se rozhodně nedá říct, že se nachází na periferii. Osada byla založena na staré obchodní stezce spojující Slezsko s Čechami a dnes ji na dvě části rozděluje státní silnice č. 8. Je to jedna z nejstarších osad v celém Kladsku. Prameny zmiňují místní kostel již v roce 1269. Tato poloha byla požehnáním i prokletím. V 15. století, v době husitských válek, byla osada vypleněna, utrpěla také během třicetileté války (1618–1648).

Největšího rozkvětu dosáhl Szalejów Górny v 19. století. Byl zde dvůr a zemědělská stavení pro chov dobytka, škola, vodní mlýn, tři lihovary, bavlnářské dílny, hostince a obchody. Působil zde silniční celní úřad, poštovní stanice a telegraf.

Po roce 1945 zůstal Szalejów Górny velkou zemědělskou místní částí s rozvinutou infrastrukturou, navíc byl až do konce roku 1972 sídlem osadního výboru dle tehdejšího správního členění.

V současné době patří k středně velkým místním částem obce Kladsko s 785 obyvateli (k 31. 12. 2022). Zachovává si zemědělský charakter a rozvíjí lehký průmysl, čehož příkladem je továrna na výrobu moderních dřevěných oken a dveří. Podnikají zde i menší obchodní firmy. Nachází se zde Dům s pečovatelskou službou sester svaté Hedviky, který pečuje o seniory a hendikepované.

Szalejów Górny je místní částí s velkým sociálním potenciálem. Lidový dům v centru je místem společenského a kulturního života. Právě zde se každoročně ke Dni nezávislosti (11. listopadu) koná

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi / Základní škola s integrovanými třídami

Festiwal Pieśni Patriotycznych – kadr z 2022 r. / Festival vlasteneckých písní – ročník 2022

Szalejów Górny to wieś o dużym potencjale. Dom Ludowy w centrum wsi stanowi miejsce życia społeczno-kulturalnego. To tutaj w Dniu Narodowego Święta Niepodległości (11 listopada) odbywa się doroczny, organizowany od 2006 r. Festiwal Pieśni Patriotycznych w wykonaniu zespołów z całej gminy oraz dzieci z miejscowej szkoły. W tym miejscu swoją siedzibę ma rozwijający się Klub Seniora. Ponadto w budynku zlokalizowana jest filia Biblioteki Publicznej Gminy Kłodzko, a po sąsiedzku

Festival vlasteneckých písní, pořádaný od roku 2006, na kterém vystupují obecní soubory a děti z místní školy. Působí zde stále se rozrůstající Klub seniorů. V budově sídlí pobočka Veřejné knihovny města Kladska a v sousedství je hasičská stanice sboru dobrovolných hasičů. Mezi další nevládní organizace patří Polské sdružení Haidong Gumdo a Sdružení pro Szalejów Górny a Dolny.

Nová integrovaná základní škola, která byla postavena v prvním desetiletí 21. století a před dvěma

Zbiornik retencyjny Szalejów Górny jest największym, jakie budowane są na ziemi kłodzkiej
Retenční nádrž Szalejów Górny je největší nádrží, která má být v Kladském výběžku vybudována

- remiza jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Spośród innych organizacji pozarządowych należy wymienić Polskie Stowarzyszenie Haidong Gumdo i Stowarzyszenie na rzecz Szalejowa Górnego i Dolnego.

Wybudowana w pierwszej dekadzie XXI w. Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi, a kilka lat temu rozbudowana o dodatkowe „skrzydło" jest dużą placówką – miejscem nauki dzieci również z okolicznych wsi w gminie. To także obiekt, w którym postawiono na odnawialne źródła energii w postaci fotowoltaiki.

Powódź tysiąclecia w 1997 r. oraz powódź w 1998 r., i późniejsze na mniejszą skalę, dały się mocno we znaki mieszkańcom ziemi kłodzkiej. Od 2018 r., w ramach rządowego projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry, powstają cztery suche zbiorniki, w tym

lety rozšířena o další křídlo, je již rozsáhlým zařízením – místem, kde se učí i děti z okolních vesnic. Škola je vybavena fotovoltaickou elektrárnou vyrábějící energii z obnovitelných zdrojů.

Povodeň tisíciletí v roce 1997, stejně jako povodeň v roce 1998, a následné povodně menšího rozsahu tvrdě zasáhly obyvatele Kladska. Od roku 2018 se v rámci vládního projektu ochrany před povodněmi v povodí Odry budují čtyři suché nádrže, včetně největší na Dušnické Bystřici. Jedná se o nádrž Szalejów Górny s maximální kapacitou 9,9 milionu metrů krychlových a maximální rozlohou vodní hladiny 119 ha!

Největší památkou této místní části je bezesporu kostel svatého Jiří, farní kostel z druhé poloviny 14. století, který byl v pozdějších stoletích (17. a 18. století) přestavěn a získal barokní podobu. Uvnitř

Widok na Szalejów Górny / Szalejów Górny – celkový pohled

największy na rzece Bystrzycy Dusznickiej. Jest to zbiornik Szalejów Górny o maksymalnej pojemności 9,9 mln m^3 i maksymalnym piętrzeniu wody 119 ha!

Największym zabytkiem Szalejowa Górnego pozostaje niewątpliwie zespół kościoła pw. św. Jerzego, na czele z kościołem parafialnym z 2. poł. XIV w., który w wiekach późniejszych – XVII i XVIII – został przebudowany, zyskując barokowy wygląd. Wewnątrz na uwagę zasługuje gotycka Pieta z ok. 1420 r. i Madonna z pocz. XVI w. W dzwonnicy z 1683 r. znajduje się dzwon z 1354 r. z czeską inskrypcją. Świątynię otacza stary mur obronny, w którym do dziś zachowały się fragmenty z otworami strzelniczymi. Dziedzictwo minionych wieków i ludzi tu żyjących odnajdziemy także w zabudowaniach mieszkalnych i małej architekturze sakralnej z XVIII-XX w.

se nachází gotická Pieta z období kolem roku 1420 a Madona z počátku 16. století. Ve zvonici z roku 1683 je zvon z roku 1354 s českým nápisem. Kostel lemuje stará obranná zeď, v níž se dodnes dochovaly střílny. Dědictví minulých staletí a lidí, kteří zde žili, najdeme také v obytných budovách a drobné sakrální architektuře z 18. až 20. století.

Kolumna Piety pod krzyżem (piaskowiec) / Pieta pod křížem (pískovec)

Szalejów Górny. Kościół pw. św. Jerzego / Kostel svatého Jiří

Widok na Starków / Starków – celkový pohled

STARKÓW

Malownicze położenie na Wysoczyźnie Łomnicy, u podnóża Gór Bystrzyckich, z boku głównych szlaków komunikacyjnych stanowią jego atut. Starków to dziś spokojne miejsce do zamieszkania, co widać po rozwijającym się budownictwie jednorodzinnym.

Wieś należy do najstarszych osad na Kłodzczyźnie, a zachowany układ tzw. ulicówki jest nietypowym na tym terenie. Z racji położenia na uboczu głównych szlaków handlowych rozwijał się w miarę spokojnie, choć nie oparł się takim nieszczęściom jak wojna 30-letnia (1618-1648). W XIX w. funkcjonowały tu browar oraz gorzelnia, w której produkowano starkę – szlachetną wódkę leżakującą w beczkach przez wiele lat, w owym czasie podobno najlepszą w regionie.

Obecnie ze 193 mieszkańcami (stan na 31.12.2022 r.) Starków należy do mniejszych wsi w gminie, natomiast jako jedyny zachował tradycyjny charakter rolniczy. Kilku mieszkańców szansę rozwoju upatruje w turystyce, czego

Předností této místní části je malebná poloha na Lomnické plošině, na úpatí Bystřických hor, stranou od hlavních dopravních tras. V současné době je Starków klidným místem k životu, o čemž svědčí rozvíjející se zástavba rodinných domů.

Místní část patří k nejstarším sídlům v Kladském výběžku a dodnes zachovaný půdorys tzv. řadové vsi je v této oblasti neobvyklý. Díky své poloze na okraji hlavních obchodních cest se rozvíjela poměrně klidně, i když neodolala takovým neštěstím, jako byla třicetiletá válka (1618–1648). V 19. století zde byl pivovar a lihovar, v němž se vyráběla Starka – jakostní vodka zrající mnoho let v sudech, tehdy údajně nejlepší v regionu.

V současnosti je Starków se 193 obyvateli (k 31. 12. 2022) jednou z menších místních částí Kladska, která si zachovává tradiční zemědělský charakter. Několik obyvatel vidí příležitost pro rozvoj v cestovním ruchu, čehož příkladem jsou první ubytovací služby nabízející odpočinek na venkově, v přírodě.

Starków – widok ogólny / Starków - celek panorama

przykładem są pierwsze miejsca noclegowe w duchu wypoczynku na wsi, blisko natury.

Lokalna społeczność na swoje potrzeby ma dobrze urządzoną świetlicę, która jednocześnie jest siedzibą działającego tu Koła Gospodyń Wiejskich „Dunawianki". O zaangażowaniu mieszkańców na rzecz wspólnego dobra, świadczą liczne nagrody i wyróżnienia gminne.

W Starkowie odnajdziemy kapliczki i krzyże przydrożne o cechach ludowych, będące świadectwem pobożności dawnych mieszkańców. Dominantą w krajobrazie jest kościół pw. św. Mikołaja, w źródłach po raz pierwszy wymieniany w 1338 r. W XVII w. gotycka budowla została gruntownie przebudowana na barokową. Co ciekawe, z pierwotnej świątyni zachowało się ośmiokątne prezbiterium oraz unikalny, pierwotny kamienny ołtarz – dziś nakryty późniejszym ołtarzem drewnianym. W barokowym wnętrzu znajdziemy też dwie znacznie starsze figury, m.in. patrona św. Mikołaja z ok. 1500 r.

Místní komunita má pro své potřeby dobře zařízený kulturní dům, který je zároveň sídlem ženského spolku Dunawianki. O angažovanosti místních při společných akcích svědčí četná ocenění a vyznamenání v rámci obce.

Ve Starkowě se nacházejí kapličky a boží muka s lidovými prvky, které poukazují na zbožnost někdejších obyvatel. Dominantní stavbou je kostel svatého Mikuláše, poprvé připomínaný v roce 1338. V 17. století byla gotická stavba důkladně barokně přestavěna. Zajímavostí je, že z původního kostela se dochoval osmiboký presbytář a unikátní původní kamenný oltář – nyní zakrytý pozdějším dřevěným oltářem. V barokním interiéru se nacházejí také dvě mnohem starší sochy, včetně sochy svatého Mikuláše, patrona kostela, z doby kolem roku 1500.

Kościół - ołtarz główny / Kostel - hlavní oltář

Kościół pw. św. Mikołaja
Kostel sv. Mikolaja

STARY WIELISŁAW

Na Wysoczyźnie Łomnicy, między Kłodzkiem a Polanicą-Zdrojem, położony jest Stary Wielisław. Tu miejscowy kościół poniekąd tworzył odrębną historię, w którą wplatają się dzieje całej wsi.

Legenda głosi, że w drewnianym kościółku miał się modlić św. Wojciech – przed podróżą misyjną do Prus (X w.). W czasie wojen husyckich wieś została splądrowana, a świątynia spalona. Z czasem zastąpiono ją budowlą murowaną, która w okresie reformacji była jedynym funkcjonującym kościołem katolickim w hrabstwie kłodzkim, a w czasie wojny 30-letniej (1618-1648) jako jedyna nie uległa fali protestantyzmu, co przypisuje się opiece Matki Boskiej. W 1660 r. z Rzymu przywiezione zostały relikwie św. Katarzyny, a u schyłku XVII w. kościół pw. św. Katarzy Aleksandryjskiej w Starym Wielisławiu ponownie stał się ważnym ośrodkiem pielgrzymkowym. Ponownie, albowiem jest to najstarszy kościół pielgrzymkowy na ziemi kłodzkiej, wzmiankowany już w 1300 r. w bulli papieża Bonifacego VIII, który określił go mianem „Przybytku Niebieskiego".

Wieś szczególnie rozwinęła się na przełomie XIX i XX w. Działały tu: dwa folwarki, młyny wodne, gorzelnia, kamieniołom, nowoczesna cegielnia, filia kłodzkiego przedsiębiorstwa energetycznego. W 1894 r. poprowadzono linię kolejową, a w centrum wsi wybudowano stację.

Po II wojnie światowej Stary Wielisław częściowo zachował rolniczy charakter. Z uwagi na malownicze i dogodne położenie – między

Na Lomnické vrchovině, mezi Kladskem a městem Polanica-Zdrój, leží místní část Stary Wielisław. Místní kostel zde svým způsobem tvořil historii, kterou se prolínají dějiny celé místní části...

Podle legendy se ve zdejším dřevěném kostelíku měl pomodlit svatý Vojtěch před svou misijní cestou do Pruska (10. století). Za husitských válek byla vesnice vypleněna a kostel vypálen. Časem byl nahrazen zděnou stavbou, která byla v době reformace jediným funkčním katolickým kostelem v Kladském hrabství a za třicetileté války (1618–1648) jako jediný nepodlehl vlně protestantismu, což zde přičítají ochraně Panny Marie. V roce 1660 byly z Říma přivezeny relikvie svaté Kateřiny a na konci 17. stol. se kostel svaté Kateřiny Alexandrijské ve Starém Wielisławi opět stává populárním poutním místem. Opětovně, protože se jedná o nejstarší poutní kostel v Kladském výběžku, zmiňovaný již v roce 1300 v bule papeže Bonifáce VIII., který jej označil za nebeský svatostánek.

Vesnice se rozvíjela zejména na přelomu 19. a 20. století. Byly zde dva panské dvory, vodní mlýny, lihovar, lom, moderní cihelna a pobočka kladské elektrárenské společnosti. V roce 1894 byla položena železniční trať a nádraží.

Po druhé světové válce si Stary Wielisław částečně zachoval zemědělský charakter. Díky své malebné a výhodné poloze mezi Kladskem a Polanicou-Zdrój je již dlouho atraktivním místem pro bydlení, o čemž svědčí i stále se rozšiřující výstavba rodinných domů.

Centrum Inicjatyw Społeczno-Kulturalnych / Centrum sociálních a kulturních iniciativ ve Starém Wielisławi

Biblioteka / Knihovna

Boisko jest miejscem imprez sportowych, ale również społeczno-historycznych
Hřiště – místo konání sportovních a společenských akcí

Kłodzkiem a Polanicą-Zdrojem – od dawna stanowi atrakcyjne miejsce do zamieszkania, o czym świadczy nieustająca popularność budownictwa jednorodzinnego.

Dziś z 965 mieszkańcami (stan na 31.12.2022 r.) jest jedną z większych wsi w gminie. Serce życia społecznego bije w Centrum Inicjatyw Społeczno-Kulturalnych, gdzie swoje miejsce znalazły: świetlica wiejska, filia Biblioteki Publicznej Gminy Kłodzko, a także remiza jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Po sąsiedzku znajduje się duże, nowe boisko sportowe.

W Starym Wielisławiu działa Koło Gospodyń Wiejskich – w 2023 r. obchodziło jubileusz 20-lecia, przy którym funkcjonuje zespół muzyczny „Śpiewanki" – nagrał dwie płyty, swoimi występami uświetnia lokalne i regionalne wydarzenia. Aktywność w dziedzinie społeczno-kulturalnej

Dnes patří s 965 obyvateli (k 31. 12. 2022) k větším místním částem obce. Srdce společenského života bije v Centru společenských a kulturních iniciativ, kde své místo našel vesnický společenský sál, pobočka veřejné knihovny obce Kladno a hasičská zbrojnice Sboru dobrovolných hasičů. V sousedství se nachází velké nové sportovní hřiště.

Ve Starém Wielisławi působí Spolek hospodyněk, který v roce 2023 oslaví 20. výročí svého založení, a hudební skupina Śpiewanki, která natočila dvě CD a svými vystoupeními zpříjemňuje místní i regionální akce. V sociálně-kulturní oblasti působí také Sdružení pro rozvoj venkova Stary Wielisław. Obě organizace připravují projekty a na svou činnost získávají finanční prostředky z Evropské unie.

V roce 2015 Stary Wielisław hostil obecní dožínky. S odkazem na

Występ zespołu „Śpiewanki" / Vystoupení kapely „Śpiewanki"

wykazuje także Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Stary Wielisław. Obie organizacje piszą projekty i czerpią środki z Unii Europejskiej na swoje działania.

W 2015 r. Stary Wielisław był gospodarzem Dożynek Gminy Kłodzko. Natomiast w nawiązaniu do XV-wiecznej historii wsi dwukrotnie odbył się tu Festyn Rycerski, tym razem za sprawą Stowarzyszenia „Razem dla Kłodzkiej Szkoły Przedsiębiorczości" i Nieformalnej Grupy Młodzieży „Detektywi Przeszłości".

W Starym Wielisławiu znajduje się jedno z bardziej znanych gospodarstw pasiecznych, z uwagi nie tylko na produkty pszczele na czele z miodami, ale również edukację dzieci w zakresie życia i pracy pszczół.

Liczne kapliczki, krzyże przydrożne, kapliczki fasadowe na każdym kroku przypominają, że

historii obce v 15. století se zde dvakrát konaly Rytířské slavnosti, tentokrát díky iniciativě sdružení Společně pro kladskou školu podnikání a Neformální skupině mládeže.

Ve Starém Wielisławi se nachází jedna z nejznámějších včelích farem, a to nejen pro své vynikající včelí produkty, především med, ale také díky seznamování dětí s taji včelaření.

Četné kapličky, kříže u cest a výklenky na fasádách připomínají na každém kroku, že sem poutníci přicházejí již odedávna. Největší památkou Starého Wielisławi zůstává kostel svaté Kateřiny Alexandrijské a současně poutní místo Panny Marie Bolestné, které má od roku 2001 mezinárodní statut. V 17. století byl kostel rozšířen a obehnán zdí s ochozy, které poskytují útočiště poutníkům. Je třeba dodat, že tento kostel dvakrát navštívil papež Jan Pavel II.

Sanktuarium w Starym Wielisławiu / Poutní místo ve Starém Wielisławi

Kaplica Jana Ziębickiego / Kaple Jana Ziębického

Sankturatium w Starym Wielisławiu – ołtarz główny
Poutní místo ve Starém Wielisławi - hlavní oltář

„Pierwotną figurkę miał wyrzeźbić chłop Schneider. Miała być ona swobodną kopią figury z katedry mediolańskiej o wyraźnie lokalnych wpływach stylowych"

„Původní sochu měl vyřezat rolník jménem Schneider. Mělo jít o kopii sochy z milánského dómu se zřetelnými místními stylistickými vlivy"

pątnicy przybywali tu od dawna. Największym zabytkiem Starego Wielisławia pozostaje kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej – sanktuarium Matki Bożej Bolesnej, które od 2001 r. posiada status międzynarodowego. W XVII w. świątynia została rozbudowana, a wcześniej inkastelowana – otoczona murem (XVI w.) z krużgankami, stanowiącymi schronienie dla pielgrzymów. Dodajmy, iż kościół ten dwukrotnie odwiedził św. Jan Paweł II zanim został papieżem (jako duszpasterz akademicki, potem jako biskup krakowski). W ołtarzu głównym stoi drewniana figurka Matki Bożej Bolesnej, która słynie z licznych cudów – według tradycji miała ocaleć z pożaru w 1428 r. Do wojen husyckich nawiązuje również mauzoleum księcia Jana Ziębickiego, który zginął w bitwie pod Starym Wielisławiem w 1428 r., dowodząc wojskami śląskimi. Jest to neobarokowa kaplica z początku XX w.

ještě předtím, než se stal papežem (jako akademický kaplan, poté jako krakovský biskup). V hlavním oltáři se nachází dřevěná socha Panny Marie Bolestné, proslulá četnými zázraky. Podle ústního podání měla přežít požár v roce 1428. K husitským válkám odkazuje i hrobka knížete Jana Ziębického, který padl v bitvě u Starého Wielisławi v roce 1428, když velel slezskému vojsku. Jedná se o novobarokní kapli z počátku 20. století.

Ścinawica – widok ogólny / Ścinawica – celkový pohled

ŚCINAWICA

W źródłach po raz pierwszy wzmiankowana jest w roku 1330 i uchodzi za jedną z najstarszych osad na ziemi kłodzkiej. Biorąc pod uwagę pierwotne pochodzenie jej mieszkańców, jeszcze w XIX w. określano ją jako tzw. czeska wieś. Ścinawica od zawsze była małą miejscowością o charakterze podmiejskim, gdzie uprawa roli stanowiła główne zajęcie mieszkańców. Z racji położenia nad rzeką, u ujścia Ścinawki do Nysy Kłodzkiej, od wieków funkcjonował tu młyn wodny, a w XIX w. powstał zakład drzewny zajmujący się wytwórstwem celulozy. Skutkiem wzrostu liczby mieszkańców było założenie szkoły, ale to nastąpiło dopiero w latach 30. XX w., notabene – szkoła działała tu do 1973 r.

Po 1945 r. Ścinawica zachowała rolniczy charakter, niemniej wielu mieszkańców już w pierwszych

Poprvé je zmiňována v roce 1330 a je považována za jednu z nejstarších v Kladském výběžku. S ohledem na dřívější původ obyvatel byla ještě v 19. století označována jako česká vesnice. Ścinawica byla vždy malou příměstskou místní částí, kde hlavním zaměstnáním obyvatel bylo zemědělství. Díky své poloze při ústí Ścinawky do Kladské Nisy, zde po staletí fungoval vodní mlýn a v 19. století zde byla založena dřevozpracující továrna na výrobu celulózy. Růst počtu obyvatel vedl ke zřízení školy, k čemuž však došlo až ve třicátých letech 20. století; mimochodem škola zde fungovala až do roku 1973.

Po roce 1945 si Ścinawica zachovala svůj zemědělský charakter, ale mnoho obyvatel pracovalo v prvních poválečných letech v jiných odvětvích mimo obec, a tak je

powojennych latach pracowało w innych branżach, poza wsią i taki stan się utrzymuje. Rodzinna firma od lat prowadzi tu dużą piekarnię i jednocześnie cały czas rozwija działalność, m.in. o pączkarnie z własnymi wyrobami, które na chwilę obecną funkcjonują w dwóch miastach na ziemi kłodzkiej.

Obecnie podkłodzka miejscowość liczy 315 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.) i postrzegana jest jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania, o czym może świadczyć widoczny rozwój budownictwa jednorodzinnego. Na potrzeby lokalnej społeczności działa dobrze urządzona świetlica z terenem rekreacyjnym pod chmurką. Każdego roku mieszkańcy angażują się w porządkowanie swojej wsi i poprawę jej estetyki.

Wielowiekowa historia Ścinawicy widoczna jest dziś w małej architekturze sakralnej, głównie z XIX i XX w., w postaci kapliczek i krzyży przydrożnych. Ale są też starsze pamiątki, jak XVIII-wieczna kapliczka przydrożna z pozostałościami barokowych malowideł. Warto zwrócić uwagę na budynek dawnej szkoły z sygnaturką na dachu. Natomiast prawdziwym unikatem – naszym zdaniem niedocenianym – jest dom mieszkalny, pod którym przebiegała bocznica kolejowa, prowadząca do papierni w Młynowie. Tędy przejeżdżały składy towarowe do fabryki, ciągnięte przez konie.

tomu dodnes. Rodinná firma zde již mnoho let provozuje velkou pekárnu a zároveň neustále rozšiřuje své provozy, kupříkladu o prodejny koblih a vlastních výrobků, které v současné době fungují ve dvou městech Kladska.

Místní část má v současné době 315 obyvatel (k 31. 12. 2022) a je vnímána jako atraktivní místo pro život, o čemž svědčí nová zástavba rodinných domků. Pro potřeby místní komunity je zde k dispozici dobře vybavená společenská místnost s venkovním rekreačním areálem. Obyvatelé se každoročně podílejí na úklidu své místní části a zlepšování jejího estetického vzhledu.

Několik staletí historie Ścinawicy je dnes patrných v drobné sakrální architektuře, především z 19. a 20. století, v podobě božích muk a křížů u cest. Najdeme zde však i starší připomínky, jako je kaplička u cesty z 18. století se zbytky barokních maleb. Za pozornost stojí také budova školy se zvonem na střeše. Skutečnou raritou – podle našeho názoru nedoceněnou – je však obytný dům, pod nímž vedla železniční vlečka vedoucí do papírny v Młynówě. Právě tudy projížděly do továrny nákladní vlaky tažené koňským spřežením.

Centrum wsi / Centrum místní části

ŚWIĘCKO

W północno-zachodniej części gminy, przy drodze wojewódzkiej Kłodzko-Wałbrzych, zlokalizowane jest Święcko – jedna z mniejszych wsi w gminie – 223 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.).

Pierwsza wzmianka o nim pochodzi z połowy XIV w., ale wiadomo, że powstało wcześniej. Od początku było małą wsią i stan ten nie zmienił się w wiekach późniejszych. Miejscowość ucierpiała dość mocno w czasie wojny 30-letniej (1618-1648) i przez kilka lat pozostawała wyludniona. Częste zmiany właścicieli też nie sprzyjały rozwojowi. W XIX w. w dalszym ciągu Święcko było podzielone między dwóch właścicieli, ale daje się zauważyć pewien postęp. W tym okresie wzrosła liczba mieszkańców, hodowano owce merynosy, funkcjonowały piece wapienne, browar, gorzelnia, bielnik, była grupa tkaczy.

Z uwagi na korzystne warunki klimatyczno-glebowe, po II wojnie światowej wieś zachowała rolniczy charakter. Obecnie znajduje się tu jedno z większych gospodarstw rolnych w gminie, a w nim najnowocześniejsza na Dolnym Śląsku hodowla była mlecznego. W 2022 r. w Święcku powstała mała ubojnia bydła, stanowiąca poniekąd część marki „Wołowina Sudecka", jest też niewielki sezonowy staw hodowli karpia.

W Święcku znajduje się popularny ośrodek jazdy konnej. W części nazwanej Huberek wieś ma wybitne walory krajobrazowe, co owocuje zainteresowaniem turystycznym – są już pierwsze gospodarstwa agroturystyczne.

V severozápadní části obce, u vojvodské silnice Kladsko–Valbřich, leží Święcko – jedna z menších místních části obce Kladsko s 223 obyvateli (k 31. 12. 2022).

První zmínka o ní pochází z poloviny 14. století, ale je známo, že byla založen již dříve. Od počátku se jednalo o malou ves a tento stav se nezměnil ani v pozdějších staletích. Za třicetileté války (1618–1648) poměrně silně utrpěla a zůstala několik let vylidněná. Rozvoji neprospívalo ani časté střídání majitelů. V 19. století bylo Święcko nadále rozděleno mezi dva majitele, ale určitý pokrok zde nastal. V tomto období se zvýšil počet obyvatel, rozvíjel se chov merino ovcí, fungovaly vápenky, pivovar, lihovar, bělidlo a tkalcovny.

Díky příznivým klimatickým a půdním podmínkám si obec po druhé světové válce zachovala zemědělský charakter. Dnes se zde nachází jeden z největších zemědělských podniků v obci s nejmodernější mléčnou farmou v Dolním Slezsku. V roce 2022 byla ve Święcku zřízena malá jatka skotu, která propagovala značku Wołowina Sudecka, a nachází se zde také malý chovný rybník (kapři).

V místní části Święcko se nachází oblíbený jezdecký areál (části Huberek), který má výjimečné krajinné kvality, což vede k turistickému zájmu v podobě vznikz prvních agroturistických zařízení.

V budově bývalé školy se nyní nachází obecní sál, kde se mimo jiné konají dětské aktivity. K dispozici je také sportovní hřiště, dětské

Nowoczesna hodowla bydła mlecznego / Moderní chov mléčného skotu

Ośrodek jazdy konnej / Jezdecký areál

Święcko. Kaplica pw. św. Floriana / Kaple sv. Floriána

W budynku dawnej szkoły działa świetlica wiejska, w której m.in. prowadzone są zajęcia dla dzieci. Jest również boisko sportowe, plac zabaw i mini-siłownia pod chmurką. Od wiosny do lata mieszkańcy angażują się w poprawę estetyki swojej wsi, a w grudniu w przygotowanie „Świątecznego centrum wsi", które ma swoje stałe miejsce – przy kaplicy ku czci św. Floriana.

Owa kaplica to jeden z najbardziej okazałych przykładów dziedzictwa kulturowego – wzniesiona w stylu barokowym w 1794 r. przez ówczesnego właściciela wsi hr. Antona von Magnisa stanowi kościół filialny Parafii pw. śś. Piotra i Pawła w Bożkowie. Znajdziemy tu również krzyże, kapliczki przydrożne z XIX i XX w.

hřiště a venkovní fitness. Od jara do léta se obyvatelé podílejí na zlepšování estetického vzhledu své obce a v prosinci na přípravě vánočního centra obce, které má své stálé místo konání u kapličky ke cti svatého Floriána.

Tato kaple je jedním z nejpůsobivějších příkladů kulturního dědictví. Postavil ji v barokním slohu v roce 1794 tehdejší majitel obce hrabě Anton Magnis a je filiálním kostelem farnosti sv. Petra a Pavla v Božkově. Kromě ni zde zde najdeme také kříže a boží muka u cest z 19. a 20. století.

Wilcza – widok ogólny / Wilcza – celkový pohled

WILCZA

To mała, najbardziej na północ wysunięta wieś w gminie. Pierwsza wzmianka o niej pochodzi z XIV w., ale początki osadnictwa w tym miejscu sięgają epoki brązu, o czym świadczyć ma znaleziony grot oszczepu. Na przestrzeni dziejów było tu wolne sędziostwo, funkcjonowały młyn wodny i gorzelnia, szkoła.

Dziś Wilcza liczy 99 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). Z uwagi na położenie w Dolinie Wilczy, u stóp Gór Bardzkich poprzecinanych szlakami turystycznymi, gdzie z uwagi na starodrzew cisów znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu, staje się popularnym

Jedná se malou, nejsevernější místní část obce. První zmínka o ní pochází ze 14. století, ale počátky zdejšího osídlení sahají až do doby bronzové, o čemž svědčí zde nalezený hrot. V průběhu dějin zde bylo šoltéství, vodní mlýn, lihovar a škola.

Dnes má Wilcza 99 obyvatel (k 31.12.2022). Díky své poloze v údolí Dolina Wilcza, na úpatí Bardských vrchů protkaných turistickými stezkami, se díky starým tisům a chráněné krajinné oblasti stává oblíbeným letoviskem. Fungují zde agroturistické farmy, v létě je možné vidět pěší turisty a cyklisty, rozvíjí se výstavba rodinných domů a rekreačních objektů.

Wilcza - fragment wsi / Wilcza - fragment vesnice

letniskiem. Funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne, latem widać wędrowców i rowerzystów, rozwija się budownictwo domów i domków letniskowych.

Lokalna społeczność ma do dyspozycji świetlicę, która w grudniu staje się „Świątecznym centrum wsi" i nie raz zdobyła wyróżnienie w gminnym konkursie. Latem z kolei mieszkańcy z zaangażowaniem robią porządki w swojej miejscowości, zmotywowani konkursem „Piękna i aktywna wieś Gminy Kłodzko". W Wilczej działa Koło Gospodyń Wiejskich.

Dziedzictwo kulturowe odnajdziemy tu m.in. w kapliczkach i krzyżach przydrożnych z XIX i XX w., zachowała się dawna remiza strażacka oraz dom z zegarem słonecznym.

Místní část má kulturní sál, který se v prosinci stává vánočním centrem vesnice a nejednou získal ocenění v obecní soutěži. V létě se naopak místní věnují úklidu své veřejných prostor, k čemuž je motivuje soutěž Krásná a aktivní část obce Kladsko.

Kulturní dědictví zde najdeme mimo jiné v kapličkách a božích mukách z 19. a 20. století, dochované bývalé hasičské zbrojnici a stavení se slunečními hodinami.

Wilcza. Świetlica wiejska / Společenská místnost

Wojbórz – widok ogólny / Wojbórz – celkový pohled na místní část

WOJBÓRZ

Malownicze położenie blisko Gór Bardzkich sprawiło, że w 2. poł. XIX w. Wojbórz stał się popularny wśród turystów; prowadziły tędy szlaki piesze, funkcjonowały gospody, stacja omnibusowa i poczta z telegrafem. Konsekwencją tego rozwoju było utworzenie przed I wojną światową sekcji Kłodzkiego Towarzystwa Górskiego (skrót niem. GGV). Nie oznacza to jednak, że wieś kiedykolwiek żyła wyłacznie z turystyki.

Po II wojnie światowej Wojbórz zachował przede wszystkim rolni-

Díky své malebné poloze v blízkosti Bardských hor byla tato místní část obce Kladsko již ve 2. polovině 19. století turisty vyhledávaným cílem. Wojbórz se stal oblíbeným místem turistů, vedly sem pěší stezky, fungovaly hospody, veřejná doprava a pošta. Důsledkem tohoto rozvoje bylo založení sekce Kladskohorského spolku (německá zkratka GGV) před 1. světovou válkou. To však neznamená, že v té době žila z turistického ruchu.

Po druhé světové válce si Wojbórz zachoval především

Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Wojborzu/ Knihovna a kulturní centrum v Wojborzi

czy charakter. W dawnych zabudowaniach dworskich ulokowane zostało państwowe gospodarstwo rolne, a w innym miejscu powstała duża ferma przemysłowa (hodowla bydła). Oba podmioty funkcjonowały do początku lat 90. XX w. Niemniej już wcześniej znaczna część mieszkańców utrzymywała się z pracy poza rolnictwem.

Obecnie jest to rozwinięta, jedna z większych wsi w gminie – 1004

zemědělský charakter. V budovách bývalého dvora sídlil státní statek a na jiném místě vznikla velká zemědělská farma (vepřín). Oba subjekty fungovaly až do počátku 90. let 20. století. Nicméně již předtím se značná část obyvatel živila a dodnes živí nezemědělskými pracemi.

V současné době je rozvinutou, jednou z větších místních částí obce Kladsko s 1001 obyvateli

mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.). Na potrzeby lokalnej społeczności funkcjonuje Centrum Biblioteczno-Kulturalne, a w nim Dom ludowy z dużą salą widowiskową i filia Biblioteki Publicznej. Okazały obiekt w centrum wsi, po generalnym remoncie w latach 2019-2021, już w okresie międzywojennym pełnił funkcje publiczne, działała tu również gospoda. Obecnie to miejsce społeczno-kulturalnej aktywności mieszkańców. W domu ludowym swoją siedzibę mają Koło Gospodyń Wiejskich oraz prężny, największy w gminie Klub Seniora, obecnie działający w ramach rządowego programu Senior+. Z kolei jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej jest jedną z najstarszych w gminie – funkcjonuje nieprzerwanie od 1946 r.

(k 31. 12. 2022). Pro potřeby místních je zde k dispozici Lidový dům s velkým sálem. Ve stejné budově, se nachází také pobočka veřejné knihovny. Honosná budova v centru obce, po rozsáhlé rekonstrukci v letech 2019–2021, plnila již v meziválečném období veřejné funkce a byl zde i hostinec. Dnes je místem společenského a kulturního vyžití místních obyvatel. V Lidovém domě sídlí ženský spolek a velmi aktivní Klub seniorů, největší v okolí, který v současné době funguje v rámci vládního programu Senior+. Sbor dobrovolných hasičů je jedním z nejstarších v obci Kladsko a funguje nepřetržitě od roku 1946.

Wojbórz je také velmi aktivní ve sportu. Působí zde lidový sportovní klub ATS Wojbórz a studentský

Szkoła Podstawowa w Wojborzu / Základní škola ve Wojborzi

Filia Biblioteki Publicznej Gminy Kłodzko / Pobočka Veřejné knihovny obce Kladsko

Wojbórz to także miejscowość dobrze zorganizowana pod względem sportowym. Działają tu Ludowy Klub Sportowy ATS Wojbórz oraz Uczniowski Klub Sportowy Akademia Piłkarska Dzieci Śląska. Duże boisko piłkarskie jest zapleczem pracy obu klubów, jak również innej działalności społeczno-rekreacyjnej, np. dorocznych dożynek parafialnych. W Wojborzu znajduje się także duża Szkoła Podstawowa wraz z nowoczesnym zapleczem sportowym.

Rolnicza wieś jest miejscem bogatego dziedzictwa kulturowego. Odnajdziemy je przede wszystkim w figurach, kapliczkach fasadowych, kapliczkach i krzyżach przydrożnych z XIX i XX w. Wśród nich jest figura św. Jana Nepomucena z 1. poł. XIX w., unikatowa z uwagi na przedstawienie licznych

sportovní klub Akademia Piłkarska Dzieci Śląska. Velké fotbalové hřiště je zázemím pro činnost obou klubů, stejně jako pro další společenské a rekreační aktivity, jako jsou každoroční Farní dožínky. Wojbórz má také velkou základní školu s moderním sportovním zázemím.

Zemědělsky orientovaný Wojbórz je místem s bohatým kulturním dědictvím. To najdeme především v podobě soch, výklenků se světci na fasádách domů, božích mukách a křížů z 19. a 20. století kolem cest. Je mezi nimi i socha svatého Jana Nepomuckého z první poloviny 19. století, jedinečná svým vyobrazením četných světcových atributů. Jsou zde i starší objekty, například kamenná figurální skupina Ukřižování – v regionu ojedinělá svým zobrazením Umučení Krista. Pozornost

Kościół pw. św. Jerzego / Kostel svatého Jiří

atrybutów świętego. Są też starsze obiekty, jak np. kamienna grupa figuralna Ukrzyżowanie – unikatowa w skali regionu ze względu na przedstawienie Pasji. Uwagę zwraca drewniana chałupa z 2. poł. XVIII w. – rarytas w skali regionu. W centrum wsi góruje parafialny kościół pw. św. Jerzego, otoczony murem z okazałą bramą wejściową. Skromna budowla z 1733 r. położona jest na wzniesieniu, w związku z czym stanowi dominantę w krajobrazie. Notabene, w 2022 r. świątynia znalazła się na szlaku Dolnośląskiego Festiwalu Muzycznego; tutaj odbyło się jedno ze spotkań w ramach cyklu „Koncerty w kościołach zapomnianych".

Dzieje Wojborza sięgają XIV wieku, albowiem po raz pierwszy wzmiankowany był w 1337 r., a kilka

upoutá dřevěná chalupa z 2. poloviny 18. století, v oblasti ojedinělá. Centru obce dominuje farní kostel svatého Jiří, obehnaný zdí s honosnou vstupní branou. Jinak prostý kostel z roku 1733 se nachází na návrší a dominuje tak krajině. Mimochodem, v roce 2022 byl chrám na itineráři Dolnoslezského hudebního festivalu – konalo se zde jedno ze setkání v rámci cyklu Koncerty v zapomenutých kostelích.

Historie Wojborze sahá mnohem dále, neboť první zmínka o něm pochází z roku 1337 a o několik let později se v pramenech objevuje původní dřevěný kostel, zničený husity v roce 1428, spolu se dvorem a dalšími budovami. Od počátku se jednalo o velkou, téměř soběstačnou vesnici.

lat później w źródłach pojawia się pierwotny drewniany kościół, zniszczony przez husytów w 1428 r., wraz z dworem i innymi zabudowaniami. Od początku była to duża, niemal samowystarczalna wieś. W XIX w. funkcjonowały tu: dwór i folwarki, trzy młyny wodne, olejarnia, gorzelnia i cegielnia, kamieniołom piaskowca. Z czasem nastąpił również rozwój turystyki. Jednak cały czas głównym zajęciem mieszkańców była uprawa roli i hodowla bydła.

V 19. století zde byl dvůr a hospodářská stavení, tři vodní mlýny, výrobna oleje, lihovar, cihelna a pískovcový lom. Postupem času se rozvíjel také cestovní ruch. Po celou dobu však bylo hlavním zaměstnáním obyvatel zemědělství a chov hospodářských zvířat.

Wojbórz. Boisko piłkarskie - miejsce sportu i rekreacji
Fotbalové hřiště – místo pro sport a rekreaci

Remiza strażacka w Wojborzu. Jeden z obiektów użyteczności publicznej, gdzie wykonana została termomodernizacja
Hasičská zbrojnice ve Wojbórzi. Jedna z veřejně prospěšných budov, která byla zmodernizována tepelnou izolací

Wojciechowice – widok ogólny / Wojciechowice – celkový pohled

WOJCIECHOWICE

Są niby pomostem między Kłodzkiem a Górami Bardzkimi, między ziemią kłodzką a powiatem ząbkowickim. Wijące się szeregiem zabudowań oraz gdzieniegdzie, a jednak dość licznie stojącymi na straży krzyżami, figurami wotywnymi. Wojciechowice należą do średniej wielkości wsi w gminie – 572 mieszkańców (stan na 31.12.2022 r.), o charakterze podmiejskim, a wcześniej...

Pierwsza pisana wzmianka o nich pochodzi z XIV w. Na przestrzeni dziejów zmieniali się właściciele, w czasie wojen husyckich wieś została splądrowana, a kościółek spalony. Szybszy rozwój nastąpił w XVIII w. W Wojciechowicach funkcjonowały: wapiennik, trzy młyny wodne, olejarnia, gorzelnie

Zdá se, že jsou mostem mezi Kladskem a Bardskými horami, mezi Kladskem a Ząbkowicemi, které propojují řadou budov a poměrně četnými kříži a kaplemi s votivními soškami. Wojciechowice jsou jednou ze středně velkých místních částí obce Kladsko s 562 obyvateli (k 31. 12. 2022), s příměstským charakterem. Ale dříve...

První písemná zmínka o nich pochází ze 14. století. V průběhu dějin se majitelé střídali, za husitských válek byla osada vypleněna a kostel vypálen. Rychlejší rozvoj nastal v 18. století. Ve Wojcieszowicích byla vápenka, tři vodní mlýny, lisovna oleje, lihovary vyrábějící vodu, výrobna draslíku. Byla zde také katolická škola. V 19. století se však Wojciechowice staly cílem

Nowe boisko wielofunkcyjne / Nové multifunkční hřiště

wyrabiające starkę, potażarnie. Była też szkoła katolicka. Natomiast w XIX w. Wojciechowice stały się celem turystów oraz pielgrzymów za sprawą kaplicy na Mariańskiej Górce (teren administracyjny Kłodzka) i oryginalnego pustelnika, ale to odrębna historia.

Dziś trudno dopatrywać się tu turystyki, ale… Przez Wojciechowice przebija się ścieżka spacerowa „Dookoła Gminy Kłodzko", wiodą żółty szlak turystyczny i szlak rowerowy, a niedaleko wsi, w Górach Bardzkich, wiedzie szlak rowerowy singletrack. W obrębie administracyjnym miejscowości znajduje się również popularny punkt z widokiem na Kotlinę Kłodzką oraz zajazd.

„Wsi spokojna…", a jednak społecznie jest dość aktywna. Funkcjonuje Dom ludowy z salą widowiskową. Rokrocznie, od 23 lat, 6 stycznia, odbywa się tu „Przegląd

turistů a poutníků díky kapli na Mariánské hůrce (ve správě Kladska) a nevšednímu poustevníkovi, ale to je jiný příběh.

Dnes se zde turistický ruch rozvíjí jen těžko, ale Wojciechowicemi prochází pěší stezka Kolem obce Kladsko, žlutá turistická trasa a cyklostezka. Ve správním území místní části se nachází také oblíbené místo s výhledem na Kladskou kotlinu a hostinec.

Klidná ves, ale občanská společnost poměrně aktivní. V provozu je lidový dům s divadelním sálem. Každoročně se zde 6. ledna koná Zpívání koled za účasti ženských spolků a hudebních skupin z okolí. Hostitelkami jsou samozřejmě dámy z KGW Wojciechowice. Aktivní je také Klub seniorů a působí zde i pobočka obecní veřejné knihovny.

Jednotka Sboru dobrovolných hasičů Wojciechowice sdružuje

Kolęd” z udziałem kół gospodyń wiejskich i zespołów muzycznych z całej gminy. Gospodyniami są oczywiście panie z KGW Wojciechowice. Aktywnie działa także Klub Seniora. Natomiast z gminnych placówek jest filia Biblioteki Publicznej.

Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Wojciechowicach to domena mężczyzn, ale już Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza jest zdecydowanie koedukacyjna. Specjalnością dzieci są pokazy udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Wśród dziedzictwa kulturowego wsi wybija się XV-wieczny kościół pw. św. Michała, który do naszych czasów dotrwał po licznych przebudowach. Co ciekawe, w wieży znajdują się dwa dzwony, w tym jeden z 1498 r.! Ze świeckich obiektów uwagę zwraca XVI-wieczny dwór sędziowski.

hlavně muže, ale Sbor mladých hasičů je rozhodně koedukační. Specialitou dětí jsou ukázky poskytování první pomoci.

Mezi zdejší kulturní památky patří především kostel svatého Michala z 15. století, který se po četných úpravách dochoval dodnes. Zajímavostí je, že ve věži jsou dva zvony, z toho jeden z roku 1498! Ze světských staveb upoutá pozornost rychtářský statek ze 16. století.

W okolicy wiedzie trasa rowerowa singletrack
Cyklostezka typu singletrack

Wojciechowice. Kościół pw. św. Michała / Kostel sv. Michala

Młodzieżowa drużyna pożarnicza w działaniu – pokaz pierwszej pomocy
Hasičské družstvo mládeže v akci – ukázka poskytování první pomoci

Żelazno – widok ogólny / Żelazno – celkový pohled

ŻELAZNO

Położone w dolinie Białej Lądeckiej, dziś przy drodze krajowej nr 33 i czekającej na rewitalizację linii kolejowej z Kłodzka do Stronia Śląskiego, a dawniej przy głównym szlaku handlowym, Żelazno należy do najstarszych wsi na ziemi kłodzkiej.

Od początku była to duża i ludna wieś. Na przestrzeni wieków dzieliła się na kilka części, rozłożonych między różnych właścicieli. Szczególnie burzliwy był dla niej XVII w.; w 1621 r. mieszkańcy przyłączyli się do powstania chłopskiego, które wybuchło na ziemi kłodzkiej, następnie ród Pannwitzów stracił część majątku z powodu udziału w tzw. rebelii czeskiej, a w 1646 r. wieś splądrowały wojska cesarskie.

W XIX w. Żelazno było już dobrze zorganizowaną wsią, wręcz

Železno, ležící v údolí Landecké Bělé, dnes na státní silnici č. 33 a železniční trati z Kladska do Mezilesí, dříve na hlavní obchodní cestě, je jednou z nejstarších místních části Kladska.

Od počátku to byla velká a lidnatá vesnice. V průběhu staletí byla rozdělena na několik částí mezi různé majitele. Zvláště bouřlivé pro ni bylo 17. století; v roce 1621 se obyvatelé připojili k selskému povstání, které vypuklo na Kladsku, poté Pannwitzové přišli o část majetku kvůli účasti v tzv. českém povstání a v roce 1646 byla vesnice vypleněna českými vojsky.

V 19. století bylo Železno již dobře organizovanou vesnicí, téměř soběstačnou. Byly zde vodní mlýny, pivovary, cihelny, lom, vápenky, škola a nemocnice. V tomto období také

Kościół pw. św. Marcina / Kostel svatého Martina

samowystarczalną. Działały tu: młyny wodne, browary, cegielnie, kamieniołom, wypalano wapno, funkcjonowały szkoła i szpital. W tym okresie nabierało również bardziej przemysłowego charakteru, notabene – miejscowy pałac kupił Herman von Lindheim – właściciel przędzalni w pobliskich Ołdrzychowicach Kł. Pod koniec tego stulecia wzrosło też turystyczne znacznie Żelazna, co było następstwem rozwoju kolei i powstania tu stacji dla podróżnych.

Po II wojnie światowej miejscowość zachowała rolniczy charakter. Funkcjonowały gospodarstwa indywidualne oraz państwowe gospodarstwo rolne, które ulokowano w dawnych zabudowaniach folwarcznych. W latach 1973-75 Żelazno było nawet siedzibą samodzielnej gminy o tej samej nazwie, w ówczesnym podziale administracyjnym kraju.

Obecnie jest to średniej wielkości wieś w gminie (752 mieszkańców – stan na 31.12.2022 r.), o rozbudowanym życiu społecznym.

Ożywioną i szeroką działalność prowadzi tu Koło Gospodyń Wiejskich „Róża Kłodzka", tak pod względem kulinarnym,

získalo průmyslovější charakter, mimochodem – místní palác koupil Herman Lindheim – majitel přádelny v nedalekých Ołdrzychowicích Kłodzkých. Ke konci století vzrostl také turistický význam Żelezna, a to v důsledku rozvoje železnice a zřízení zastávky pro cestující.

Po druhé světové válce si místní část zachovala svůj zemědělský charakter. V budovách bývalého panství se nacházely jednotlivé zemědělské podniky a státní statek. V letech 1973–1975 bylo Żelazno dokonce sídlem stejnojmenné samostatné obce.

V současné době se jedná o středně velkou místní část (752 obyvatel – k 31. 12. 2022) s bohatým společenským životem.

Velmi aktivní je zde Spolek hospodyněk Kladská růže, který se věnuje kulinářské i umělecké činnosti, píše projekty a zajišťuje

➤

Biblioteka / Knihovna

Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Żelaźnie
Knihovna a kulturní centrum v Železně

Młodzieżowa drużyna pożarnicza w akcji – pokaz pierwszej pomocy
Hasičské družstvo mládeže v akci – ukázka poskytování první pomoci

Korowód uczestników imprezy „Lato na Ludowo"
Průvod účastníků akce Lidové léto

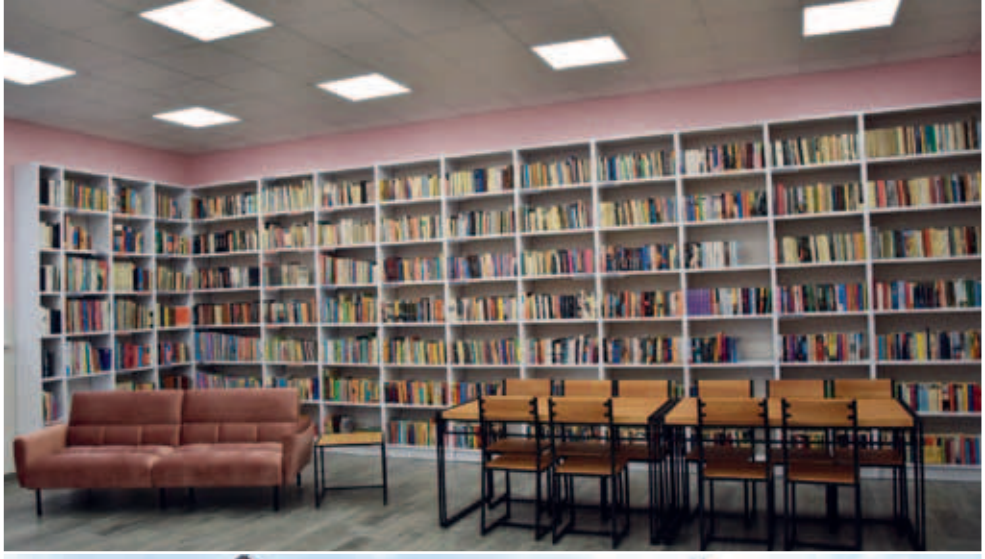

CENTRUM
BIBLIOTECZNO-KULTURALNE

Pałac Hoffmana / Hoffmanův palác

jak i artystycznym, pisze projekty i sięga po środki z zewnątrz. Funkcjonuje jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, która w 2022 r. świętowała swoje 70. urodziny. W tej miejscowości znajduje się jedna z filii Biblioteki Publicznej Gminy Kłodzko. Jej siedziba oraz świetlica wiejska mieszczą się w nowym (otwartym w 2021 r.) i dobrze wyposażonym obiekcie pn. Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Żelaźnie.

Latem życie społeczne przenosi się na pobliskie boisko sportowe. W 2019 r. Żelazno było gospodarzem Dożynek Gminy Kłodzko. Każdego roku, w ostatnią niedzielę lipca, odbywa się tu duża impreza pn. „Lato na Ludowo" z udziałem zespołów z listy przebojów ludowych nadawanej w regionalnym radiu, której współgospodarzem jest Zespół „Marzenie Gminy Kłodzko". Aktywność na niwie nauki i wychowania dzieci systematycznie wykazuje Stowarzyszenie Inicjatywa Edukacyjna „Nasze Żelazno", które prowadzi niepubliczną jednostkę – Szkołę Podstawową i Przedszkole.

financování z externích zdrojů. Působí zde sbor dobrovolných hasičů, který v roce 2022 oslavil 70. narozeniny. V místní části se nachází jedna z poboček Veřejné knihovny obce Kladsko. Její sídlo a obecní sál se nacházejí v novém (otevřeném v roce 2021) a dobře vybaveném objektu s názvem Knihovna a kulturní centrum v Żelazně.

V létě se společenský život přesouvá na nedaleké sportoviště. V roce 2019. Żelazno hostilo dožínky obce Kladsko. Každoročně se zde poslední červencovou neděli koná velká akce nazvaná Lidové léto za účasti kapel z lidových hitparád vysílaných regionálním rozhlasem, kterou spolupořádá kapela Marzenie Gminy Kłodzko. V oblasti vzdělávání a výchovy dětí pravidelně působí sdružení Inicjatywa Edukacyjna Nasze Żelazno, které provozuje soukromou základní a mateřskou školu.

Kromě krajinářských kvalit Żelezna stojí za zmínku dvě stavby palácové architektury. Jedním z nich je Hoffmannův palác v barokním slohu z konce 18. století spolu s nádherným parkem. V současné době je v soukromém vlastnictví.

Pałac z XIX w. / Palác z 19. století

Dawna wieża rycerska / Bývalá rytířská věž

Oprócz walorów krajobrazowych w Żelaźnie warto zwrócić uwagę na dwa obiekty architektury pałacowej. Jeden z nich to pałac Hoffmanna w stylu barokowym, z końca XVIII w., wraz okazałym parkiem. Obecnie jest własnością prywatną. W rękach prywatnych znajduje się również eklektyczny, XIX-wieczny pałac z ośmioboczną wieżyczką w narożu, w którym ma powstać Dom Pomocy Społecznej.

Wśród innych zabytków, niesakralnych należy wskazać prywatny obiekt dawnej wieży rycerskiej – obronno-mieszkalnej z XV/XVI w. Z uwagi na usytuowanie konkuruje on o dominantę w krajobrazie z kościołem parafialnym pw. św. Marcina, wzmiankowanym już w 1326 r., z okazałym budynkiem bramnym. W XVII i XVIII w. został przebudowany w stylu barokowym, do czego rękę przyłożył jeden z najznamienitszych ówczesnych rzeźbiarzy Kłodzczyzny – Michał Klahr Młodszy. Jego dziełem jest ambona. W Żelaźnie odnajdziemy też liczne przykłady małej architektury sakralnej.

V soukromých rukou je také eklektický palác z 19. století s osmibokou věžičkou v rohu tehdejšího majitele obce. Dnes v něm sídlí domov důchodců.

Z dalších nesakrálních památek nutno upozornit na soukromý objekt bývalé rytířské obranné i rezidenční věže z přelomu 15. a 16. století. Vzhledem ke své poloze soupeří o dominanci v krajině s farním kostelem svatého Martina, připomínaným již v roce 1326, s honosnou vstupní bránou z 18. století. V 17. a 18. století ji barokně přestavěl jeden z nejvýznamnějších sochařů tehdejší Kladské kotliny Michal Klahr mladší. Jeho dílem je kazatelna. V Železném najdeme také četné příklady drobné sakrální architektury.

MIKROREGION BĚLÁ

FOTORELACJA
z projektów realizowanych przez Mikroregion Bělá

FOTOREPORTÁŽ
z projektů realizovaných Mikroregionem Bělá

Mapa turystyczna Mikroregionu Bělá - ciekawe miejsca/Mikroregion Bělá mapa turistických zajímavostí

Z projektu: Do sąsiadów po inspiracje / Z projektu: Za sousedy pro inspiraci

Z projektu cz-pl: Wszyscy jesteśmy częścią natury i społeczności / Z projektu cz-pl: Všichni jsme součástí přírody a společnosti

Z zawodów strażackich we wsi Brocná / Z hasičských závodů Brocná

Jarmark pořádaný mikroregionem

Roll-up DSO i gmin / Roll-upy DSO a obcí

Z projektu: Te same problemy - różne rozwiązania / Z projektu: Same problems, different solutions

Mikroregion Bělá
Kvasiny
Osečnice
Bílý Újezd
Solnice

Osečnická Hospoda

Ze względu na powierzchnię i liczbę mieszkańców stowarzyszenie gmin Mikroregionu Bělá zalicza się do tych mniejszych w Republice Czeskiej. Mikroregion znajduje się w kraju hradeckim, w środkowej części powiatu Rychnow nad Kněžnou. Jest członkiem Lokalnej Grupy Działania SPLAV, z.s. Stowarzyszenie powstało w 1999 roku, a w jego skład wchodzi 5 gmin: Solnice, Kvasiny, Skuhrov nad Bělou, Osečnice oraz Bílý Újezd. Mikroregion rozciąga się w malowniczej okolicy u podnóża Gór Orlickich, dokładniej na obszarach Orlické hory i Podorlicko. Przecina go rzeczka Bělá, od której dostał swą nazwę. Teren poprzetykany jest siecią tras rowerowych, np. trasami nr 4241, 4242, 4243, 4244 czy 4245, które zapraszają turystów na przejażdżki, ale także całym szeregiem szlaków turystycznych dla pieszych oraz jedną specjalną trasą rowerową o nazwie „pivní cyklotrasa“ („piwna trasa rowerowa”). Ten specjalny szlak łączy trzy browary w regionie. Gminy mikroregionu znajdują się zarazem na trasie specjalnej linii tzw. cyklobusów, które zawiozą amatorów rowerów aż na szczyty pobliskich Gór Orlickich, gdzie mogą poczuć adrenalinę na trasach wiodących po górskich grzbietach, a następnie wrócić na spokojniejsze ścieżki w naszym malowniczym mikroregionie. Z tych względów gminy inwestują w udoskonalanie infrastruktury i miejsc odpoczynku dla sportowców, zarówno na trasach

Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Bělá svou rozlohou i počtem obyvatel patří mezi ty menší v České republice. Nachází se v Královéhradeckém kraji, ve střední části okresu Rychnov nad Kněžnou. Je členem MAS Sdružení SPLAV, z.s. Svazek byl založen v roce 1999 a sdružuje celkem 5 obcí – Solnice, Kvasiny, Skuhrov nad Bělou, Osečnici a Bílý Újezd. Mikroregion se rozkládá v malebném podhůří Orlických hor, tedy konkrétně v oblasti Orlické hory a Podorlicko. Říčka Bělá, podle které získal svazek jméno, jím prochází. Území je protkáno sítí cyklostezek jako např. trasy č. 4241, 4242, 4243, 4244 nebo 4245., které zvou turisty k lákavým projížďkám, ale i celou řadou turistických tras pro pěší a také jednou speciální cyklotrasou, která nese název „pivní cyklotrasa“. Tato specifická trať propojuje v regionu tři pivovary. Současně jsou obce mikroregionu na trase speciální linky tzv. cyklobusů, které nadšence s jízdními koly vyvezou až na vršky nedalekých Orlických hor, kde si mohou užít adrenalinových tratí po hřebenech a následně se vrátit do poklidnějších tratí v našem malebném mikroregionu. Z těchto důvodů obce investují do zvelebování zázemí a odpočinkových míst pro sportovce na cyklotrasách i trasách pro pěší, jakož i na cyklostezkách, které v okolí mikroregionu pro rodinné vyjížďky na kolech či inline bruslích stále přibývají. Jeden z posledních úseků cyklostezek byl uveden do provozu na podzim 2022.

rowerowych, jak i dla pieszych. Wciąż rośnie także liczba ścieżek, służących rodzinom na przejażdżki rowerowe oraz rolkarzom. Jeden z ostatnich odcinków został oddany do użytku jesienią 2022 roku.

Malowniczy, lekko pofałdowany krajobraz mikroregionu Bělá zdaje się być wprost stworzony dla przyjemnego pobytu wszystkich aktywnych osób. Po ewentualne wskazówki na wycieczkę mogą się Państwo udać do centrów informacyjnych w Skuhrovie nad Bělou lub w samych ośrodkach górskich. Więcej propozycji ciekawych miejsc do odwiedzenia w mikroregionie znajdą Państwo w odrębnych prezentacjach naszych gmin członkowskich.

Czym się zajmujemy? Próbujemy działać i realizować wspólne projekty w duchu naszego motta: „Szukajmy i znajdujmy to, co nas łączy". Obecnie kierujemy się strategicznym planem rozwoju regionalnego. Zgodnie z umową, jego celem jest wspieranie odbudowy wsi, ze szczególną uwagą na ochronę i kształtowanie środowiska oraz rozwój turystyki. Ponadto na początku ustanowiono, że celem stowarzyszenia jest również wspomagać współpracujące w szerszej przestrzeni ekonomicznej gminy członkowskie oraz ich mieszkańców. Udało się nam zyskać 650 000 euro dofinansowań. W przeszłości realizowaliśmy głównie projekty z Programu odbudowy wsi Ministerstwa Rozwoju Regionalnego lub krajowego (wojewódzkiego) programu odbudowy wsi. Chodziło o działania takie jak: odnowa przystanków autobusowych, wspólne zakupy potrzebnego sprzętu komunalnego czy zewnętrznych banerów reklamowych, zapewnienie dostępu do bezprzewodowego Internetu oraz radia, rewitalizacja historycznych centrów gmin,

Malebná a mírně zvlněná krajina Mikroregionu Bělá je jako stvořená pro příjemný pobyt všech sportovně aktivních lidí. Případné tipy na výlet rádi doporučí v informačních centrech jak ve Skuhrově nad Bělou, tak případně v samotných horských střediscích. Další pozvánky na zajímavá místa našeho mikroregionu naleznete v samostatných prezentacích našich členských obcí.

A jaké jsou naše pracovní aktivity? Snažíme se fungovat a realizovat společné projekty v duchu našeho motta:„ Hledejme a nalézejme to, co nás spojuje." Současně se řídíme naším strategickým plánem rozvoje území, kde podle smluvního ujednání je tímto účelem podpora rozvoje obnovy venkova, se zvláštním zřetelem na ochranu a tvorbu životního prostředí a rozvoj turistiky. A dále bylo na počátku stanoveno, že cílem svazku je též napomoci v širším ekonomicky spolupracujícím prostoru celkové prosperitě členských obcí a jejich obyvatel. Povedlo se nám do území přinést 650 000 eur. V minulosti jsme realizovali převážně projekty z programu obnovy venkova Ministerstva pro místní rozvoj či krajského programu obnovy venkova. Jednalo se o akce jako obnova autobusových zastávek, společné nákupy potřebné komunální techniky pro údržbu obcí, nákup venkovních propagačních panelů, zajištění bezdrátového internetu a rozhlasu v obcích, úpravy historických center obcí, dobudování sportovních zázemí obcí apod. Sáhli jsme ale i na evropské dotace jako ze Státního fondu životního prostředí, z Evropského fondu pro regionální rozvoj, z Evropského sociálního fondu, z programů přeshraniční spolupráce CZ-PL v Euroregionu Glacensis.

rozbudowa terenów sportowych itd. Dostaliśmy również europejskie dotacje z państwowego funduszu Státní fond životního prostředí ČR, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z programów współpracy transgranicznej CZ-PL w Euroregionie Glacensis. Spośród największych działań można wspomnieć np.: kompleksową rewitalizację wybranych obiektów zielonych Mikroregionu Bělá, uzupełnianie oznakowania dróg w gminach, zakup sprzętu do usuwania skutków powodzi, popularyzację ruchu turystycznego w przygranicznych regionach Czech i Polski za pomocą materiałów promocyjnych o poszczególnych gminach zagranicznego partnera w dwóch wersjach językowych, wspieranie kontaktów młodzieży i szkół w partnerskich gminach czy mikroprojekt, którego celem jest umacnianie wiejskiej przestrzeni publicznej jako czynnika zwiększającej się integracji społecznej. Projekt przyczynił się także do promocji rozwoju turystyki w przygranicznych regionach obu państw poprzez publikację interaktywnej mapy, na której umieszczono istotne cele turystyczne oraz interesujące miejsca w partnerskich regionach.

W trzecią dekadę naszej działalności wkroczyliśmy, rozszerzając projekty o międzynarodowym zasięgu i realizując projekt „Same problems, different solutions", wspierany przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki. Jego celem było podkreślenie roli stowarzyszeń w rozwoju gmin, utworzenie schematów ich finansowania oraz wyszukiwanie przestrzeni ich działania w gminach. Projekt rozwinął dyskusję o roli aktywnych stowarzyszeń w samorządach, a także dał możliwość podzielenia się

Z největších akcí lze zmínit například rozsáhlou regeneraci vybrané zeleně v DSO Bělá, doplnění dopravního značení v obcích, doplnění potřebné techniky k odstraňování povodňových škod, projekty k propagaci turistického ruchu v příhraničních oblastech obou zemí prostřednictvím vydání propagačních materiálů o jednotlivých obcích českého i polského partnera v česko-polské mutaci, projekty k podpoře kontaktů mládeže a škol v obcích českého a polského partnera nebo též mikroprojekt, jehož cílem bylo posílení venkovského veřejného prostoru jako faktoru zvyšující se sociální integrace. Projekt také přispěl k propagaci rozvoje turistického ruchu v příhraničních oblastech obou zemí vydáním interaktivní turistické mapy, zachycující významné turistické cíle a zajímavá místa regionů na stranách obou partnerů.

Do III. desetiletí naší existence jsme vstoupili rozšířením projektů s mezinárodním přesahem a realizovali jsme projekt „Same problems, different solutions" podpořený z Visegrad Fund. Cílem projektu bylo zvýraznění role spolků v rozvoji obcí, zmapování jejich financování a vyhledávání prostoru jejich působení v obcích. Projekt rozvinul diskusi o roli aktivních spolků v samosprávách, jakož i sdílení specifik v existenci více či méně typických spolkových organizací v jednotlivých zemích. Účastníci měli možnost se inspirovat, jak k rozvoji obcí přispívá řada akcí, které dokazují, že občané mikroregionů umí a chtějí spolupracovat a rádi by se o své zkušenosti podělili i s ostatními. Do projektu jsme zapojili své partnery v polské Gmině Klodzko, Mikroregion Klátovské rameno ze Slovenska a z Maďarska Obec Tényö.

informacjami o specyfice istnienia mniej lub bardziej typowych zrzeszeń w poszczególnych państwach. Uczestnicy mogli zaobserwować, jak pozytywny wpływ na rozwój gminy mają działania dowodzące, że mieszkańcy mikroregionów potrafią i chcą współpracować oraz są chętni do dzielenia się swymi doświadczeniami z innymi. Do projektu włączyliśmy naszych partnerów z polskiej Gminy Kłodzko, Mikroregion Klátovské rameno ze Słowacji oraz gminę Tényő na Węgrzech. Wspaniałą współpracę z naszym projektowym partnerem – Gminą Kłodzko, przypieczętowaliśmy uczestnictwem w kolejnym mikroprojekcie „Ruch to zdrowie – rusz się po sąsiada" realizowanym z Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Glacensis w ramach Programu INTERREG-VA Republika Czeska – Polska w 2022 roku, mającym na celu promowanie aktywnych postaw wśród starszych członków naszej społeczności. W projekcie wzięło udział 30 przedstawicieli klubów seniora z czeskiej strony, z gmin członkowskich stowarzyszenia, tj. z Solnicy, Kvasin, Skuhrova nad Bělou i Bílego Újezdu, z partnerskich terenów w Polsce zaś 50. Uczestnicy poznali tajniki nordic walkingu i dowiedzieli się, dlaczego sport ten jest tak odpowiedni dla seniorów. Następnie, podczas 6 warsztatów na terenie gminy Kłodzko oraz naszego Mikroregionu Bělá, wykorzystali teorię w praktyce. Projekt uzupełniony był o inne akcje, koncentrujące się na doskonaleniu kulinarnych umiejętności oraz wiedzy promującej zdrowe odżywianie, a także warsztaty ukierunkowane na profilaktykę bólu.

Cieszymy się, że możemy uwiecznić nasze działania projektowe, publikując broszury pod

Výbornou spolupráci s naším projektovým partnerem Gmina Klodzko jsme zpečetili účastí v dalším mikroprojektu „Pohyb je zdraví – jděte za svým sousedem" realizovaného z Fondu mikroprojektů Euroregionu Glacensis v rámci Programu Interreg V-A ČR – Polsko, v roce 2022. Byl zaměřen na podporu aktivních postojů naší seniorské části populace. Za českou stranu se jej na základě našeho oslovení ke vstupu do projektu zúčastnilo 30 zástupců seniorských klubů z členských obcí svazku, tedy ze Solnice, Kvasin, Skuhrova nad Bělou a Bílého Újezda. A 50 polských seniorů z území partnera. Kursisté se během něj dozvěděli, co tento sport obnáší, proč je tolik vhodný právě v seniorském věku. Během 6 workshopů na území Gminy Klodsko a na území našeho Mikroregionu Bělá pak prošli praktickým nácvikem. Projekt byl doplněn o další projektové aktivity, které byly zaměřeny na kulinářské dovednosti a znalosti propagující zdravou výživu, workshopy zaměřené na prevenci bolesti.

Jsme rádi, že naše projektové aktivity se nám daří zmapovat vydáním brožur na konci každého desetiletí. Věříme, že této tradici zůstaneme věrni.

Vedle toho se existence našeho svazku pozitivně promítá i do naší spolupráce v mnoha dalších oblastech našeho profesního života. Takže společně řešíme časté, ne zrovna vítané legislativní novinky, které musíme zavést do života našich obecních a městských úřadů. Kromě výše uvedených pracovních aktivit utužujeme vzájemnou soudružnost i sportovními aktivitami, organizujeme turnaje v kuželkách, v stolním tenise a v rozličných netradičních

koniec każdej dekady. Mamy nadzieję, że pozostaniemy wierni tej tradycji.

Poza tym istnienie stowarzyszenia pozytywnie przekłada się również na współpracę w wielu innych obszarach naszego życia zawodowego. Wspólnie radzimy sobie także z częstymi, a niezbyt mile widzianymi nowelizacjami, które należy wprowadzać w urzędach. Oprócz wyżej wymienionych działań związanych z pracą, umacniamy wzajemne koleżeństwo także poprzez działalność sportową, organizujemy turnieje w kręgle, tenisa stołowego oraz w różnych nietradycyjnych dyscyplinach. Wszyscy mieszkańcy całego mikroregionu są mile witani na imprezach kulturowych organizowanych w poszczególnych gminach, czy to na tradycyjnych akcjach takich jak: odpust, pielgrzymki i pożegnanie lata, czy też sportowych lub choćby niezwykle popularnych i licznie odwiedzanych okręgowych zawodach strażackich.

Mamy nadzieję, że dzięki wytworzeniu sprzyjających warunków, w przyszłości będziemy mogli czerpać dotacje z większej ilości dostępnych źródeł na realizację projektów, które będą miały pozytywny wpływ na przestrzeń publiczną i spotkają się z przychylnym odbiorem. Wierzymy, że nadal będziemy z powodzeniem realizować istotne projekty z naszym polskim partnerem – Gminą Kłodzko.

Nie możemy się doczekać Państwa wizyty w Mikroregionie Bělá, życzymy miłego pobytu i wielu wrażeń.

Mgr. Klengelová Stanislava,
przewodnicząca DSO Mikroregion Bělá
i sekretarz Urzędu Miasta Solnice

sportovních kláních. Všechny kulturní aktivity v jednotlivých obcích jsou současně pozvánkou pro občany z celého území mikroregionu, ať už se jedná o množství tradičních akcí jako jsou posvícení, poutě, loučení s létem, či celá řada sportovních akcí nebo např. velice populární a hojně navštěvované okrskové soutěže hasičů.

Přejeme si do budoucna, abychom mohli v rámci nastolených podmínek čerpat dotační příležitosti z vícero dostupných zdrojů k realizaci projektů, které ve veřejném prostoru najdou svůj přínos a pozitivní odezvu a aby se nám stále dařilo realizovat významné projekty s naším polským partnerem Gminou Klodzko.

A těšíme se na vaši návštěvu v Mikroregionu Bělá, přejeme příjemný pobyt a hodně nových zážitků.

Mgr. Klengelová Stanislava
Předsedkyně DSO Mikroregion Bělá
a tajemnice MěÚ Solnice

BÍLÝ ÚJEZD

Gmina Bílý Újezd znajduje się w połowie drogi między Dobrušką a Rychnovem nad Kněžnou, więc jest bardzo dobrze dostępna. Dzięki wysokiej jakości obiektów użyteczności publicznej, a przede wszystkim szerokiej ofercie możliwości zawodowych w najbliższej okolicy populacja gminy rośnie. Aktualnie w trzech wsiach i jednej osadzie żyje łącznie ponad 700 mieszkańców. Gmina, jaką obecnie znamy, powstała z połączenia dwóch samorządnych gmin w 1960 roku.

Z tego względu w gminie działają trzy oddziały ochotniczej straży pożarnej oraz wiele innych stowarzyszeń. Dzięki nim mieszkańcom nie brakuje życia kulturalnego ani sportowego. Kąpielisko w Hrošce, które w czasach, gdy powstawało, nie miało żadnej konkurencji w okolicy, w letnim sezonie staje się miejscem organizacji wielu wyczekiwanych akcji. Odbywają się tam m.in. koncerty różnych gatunków muzycznych, ogólnokrajowy czeski zjazd motorowerów Stadion czy winobranie. Areał działa przez cały rok jako miejsce sąsiedzkich spotkań, a nowoczesny plac zabaw oraz zadbany brodzik dla dzieci czynią z niego ośrodek dla rodzin z dziećmi.

Obec Bílý Újezd se nachází na půli cesty mezi Dobruškou a Rychnovem nad Kněžnou. Má tak velice dobrou dopravní dostupnost. Díky kvalitní občanské vybavenosti a především široké nabídce pracovních příležitostí v nejbližším okolí se její populace utěšeně rozrůstá. V současnosti žije ve třech vesnicích a jedné osadě přes 700 obyvatel. Obec ve své současné podobě vznikla sloučením dříve samostatných obcí v roce 1960.

V obci proto působí hned tři sbory dobrovolných hasičů a několik dalších spolků. Díky nim nemají občané nouzi o kulturní, ani sportovní vyžití. Koupaliště v Hrošce, které v době svého vzniku nemělo v širokém okolí konkurenci, hostí během letní sezony celou řadu vyhledávaných akcí – hudební produkce různých žánrů, celorepublikový sraz mopedů Stadion nebo vinobraní. Areál ale funguje po celý rok jako místo sousedského setkávání a díky modernímu dětskému hřišti a udržovanému dětskému bazénku jako zázemí pro rodiny s dětmi.

Organizovaní i rekreační sportovci využívají především víceúčelové hřiště v Bílém Újezdě, které slouží rovněž dětem z místní

Bílý Újezd – widok ogólny / Bílý Újezd – celek

Urząd gminy i plac zabaw / Obecní úřad a dětské hřiště

Zarówno sportowcy ze zorganizowanych ugrupowań jak i ci indywidualni korzystają przede wszystkim z wielofunkcyjnego boiska w Bílým Újezdzie, służącym również dzieciom z miejscowego przedszkola oraz szkoły podstawowej. W szkole zaś znajduje się niewielka siłownia. Na niedalekim boisku straży pożarnej w lipcu odbywają się coroczne zawody w ćwiczeniu bojowym nocą. Na terenie hodowlanym na skraju gminy latem organizowane są wystawy małych zwierząt. Większość akcji kulturalnych i społecznych odbywa się w gminnej sali gospody U Sekyrky. Nowy ogródek zaprasza podróżnych, aby usiedli pod dominującą okolicę budowlą – późnogotycką dzwonnicą z XVI w. z gontowym dachem. Tuż pod jej czubkiem wbita jest siekiera, o której pochodzeniu krąży kilka legend. Wskutek działań wojennych z pierwotnych trzech dzwonów do dzisiaj zachował się tylko jeden. Dzwonnica zwołuje wiernych już od 1557 roku, chroni wejścia na cmentarz i do kościoła Przemienienia Pańskiego. Białe ściany obydwu budowli nie umkną uwadze odwiedzających i przynoszą chlubę miastu – Białemu Újezdowi.

Od 2022 roku wzdłuż drogi I/14 prowadzi nowa trasa rowerowa umożliwiająca rowerzystom i pieszym bezpieczne połączenie z dwiema sąsiednimi gminami – Podbřezí i Ještětice. Trasa łączy się z dwoma wcześniej udostępnionymi odcinkami, wraz z którymi tworzy jedną z głównych tras rowerowych kraju hradeckiego. Razem z drogami wewnętrznymi, które w ostatnich latach zostały wyasfaltowane, ale ruch uliczny jest na nich ograniczony, tworzą niemal kompletny okrąg, który docenią przede wszystkim początkujący rowerzyści czy rolkarze.

Pozostałe dwie miejscowości – Masty i Roudné – również mają własne, mniejsze ośrodki kultury, jednak przede wszystkim znajduje się tu wiele zabytków oraz pomników przyrody. Punktem wysuwającym się na pierwszy plan Mastów jest mateřské a základní školy. V ní se pak nachází menší tělocvična. Nedaleké hasičské hřiště hostí vždy v červenci noční závody v požárním útoku. V chovatelském areálu na okraji obce se v létě konají výstavy drobného zvířectva. Většina kulturních a společenských akcí má zázemí v obecním sále hostince U Sekyrky. Nová zahrádka vybízí pocestné k posezení pod místní dominantou. Tou je pozdně gotická zvonice z 16. století se šindelovou střechou. Těšně pod jejím vrcholem je zaseknutá sekera, o jejímž původu se traduje hned několik pověstí. Z původních tří zvonů se do dnešních dnů zachoval vinou válečných událostí pouze jediný. Věřící svolává už od roku 1557. Zvonice chrání vstup na hřbitov a ke kostelu Proměnění Páně. Bílé stěny obou staveb neuniknou pozornosti návštěvníků a dělají tak čest újezdeckému přízvisku.

Silnici I/14 lemuje od roku 2022 nová cyklostezka, která umožňuje cyklistům i chodcům bezpečné spojení do dvou sousedních obcí – Podbřezí a Ještětic. Navazuje na dříve postavené úseky, s nimiž tvoří jednu z páteřních cyklotras Královéhradeckého kraje. Spolu s účelovými komunikacemi, které v posledních letech získaly asfaltový povrch, ale silniční provoz je zde omezen, vytvářejí téměř ucelený okruh, který ocení především začínající cyklisté nebo inline bruslaři.

Také zbylé dvě místní části – Masty a Roudné – mají své menší kulturní stánky. Především se zde ale nachází množství přírodních i historických pamětihodností. Dominantou Mastů je vodní mlýn vyhlížející jako kulisa z pohádky o vodnících. Na konci silnice do osady Roudné se nachází rozsáhlý kamenolom, kde se už přes sto let těží kvalitní kamenivo, především pro stavbu silnic. Výsledkem lidské činnosti je vodopád, kterému zimní měsíce propůjčují atraktivní vizáž.

Občanskou vybavenost obce Bílý Újezd doplňují dva obchody smíšeným zbožím, prodejna nářadí, autoservisy, pošta, kadeřnictví,

Wodospad / Vodopád

Kościół i dzwonnica
Kostel a zvonice

młyn wodny, wyglądający niczym tło z bajki o wodnikach. Na końcu drogi, wiodącej do osady Roudné, mieści się rozległy kamieniołom, w którym już od ponad stu lat wydobywa się wysokiej jakości kruszec, w głównej mierze do budowy dróg. W skutek działalności człowieka powstał wodospad, któremu zimowe miesiące nadają przyciągającego wyglądu.

Wśród obiektów użyteczności publicznej gminy Bílý Újezd znajdują się dwa sklepy ogólnospożywcze, sklep z narzędziami, serwisy samochodowe, poczta, salon fryzjerski, dwie biblioteki oraz dwie gminne świetlice, będące do publicznej dyspozycji.

Ci mieszkańcy, którzy nie dojeżdżają do pracy w okolicznych miastach ani pobliskiej strefie przemysłowej, są zatrudnieni przede wszystkim w rolnictwie oraz mniejszych zakładach rzemieślniczych. W gminie działa przedszkole, szkoła podstawowa pierwszego stopnia, szkolna świetlica oraz stołówka. Dzieci mogą spędzać wolny czas w kółkach, np. w sekcji sportowej czy w kółku mażoretek. Dorośli zaś mają do dyspozycji cały wachlarz stowarzyszeń, m.in. OSP Bílý Újezd, OSP Hroška, OSP Masty, Klub Nietradycyjnych Sportów, hokejowy klub Bílý Újezd, klub sportowy Sokol Hroška, Stowarzyszenie Myśliwych Šesterák, oddział Czeskiego Związku Hodowców – ČSCH základní organizace Bílý Újezd, klub samochodowy Podorlický autoklub, Spolek Šediváčkův long, Towarzystwo Rodziców i Przyjaciół Szkoły Podstawowej i Przedszkola Bílý Újezd czy nowy klub kobiet.

Bílý Újezd jest członkiem Dobrowolnych Stowarzyszeń Gmin Mikroregion Bělá i Mikroregion Rychnovsko, a także Związku wodociągów Císařská studánka.

dvě knihovny a dvě obecní klubovny, které jsou k dispozici široké veřejnosti.

Občané, kteří do zaměstnání nedojíždějí do okolních měst nebo blízké průmyslové zóny, pracují především v zemědělství a menších řemeslnických provozovnách. V obci funguje mateřská škola, první stupeň základní školy, družina a školní jídelna. Volný čas mohou děti trávit v některém z kroužků – například sportovním oddílu nebo v kroužku mažoretek. Dospělí se realizují v celé řadě spolků, mezi něž patří SDH Bílý Újezd, SDH Hroška, SDH Masty, Klub netradičních sportů, HC Bílý Újezd, TJ Sokol Hroška, Myslivecké sdružení Šesterák, ČSCH základní organizace Bílý Újezd, Podorlický autoklub, Spolek Šediváčkův long, Sdružení rodičů a přátel ZŠ a MŠ Bílý Újezd nebo nově spolek žen.

Obec Bílý Újezd je členem dobrovolných svazků obcí Mikroregion Bělá a Mikroregion Rychnovsko a také Vodovodního svazu Císařská studánka.

Staw Buchta / Rybník Buchta

Basen w Hrošce / Koupaliště v Hrošce

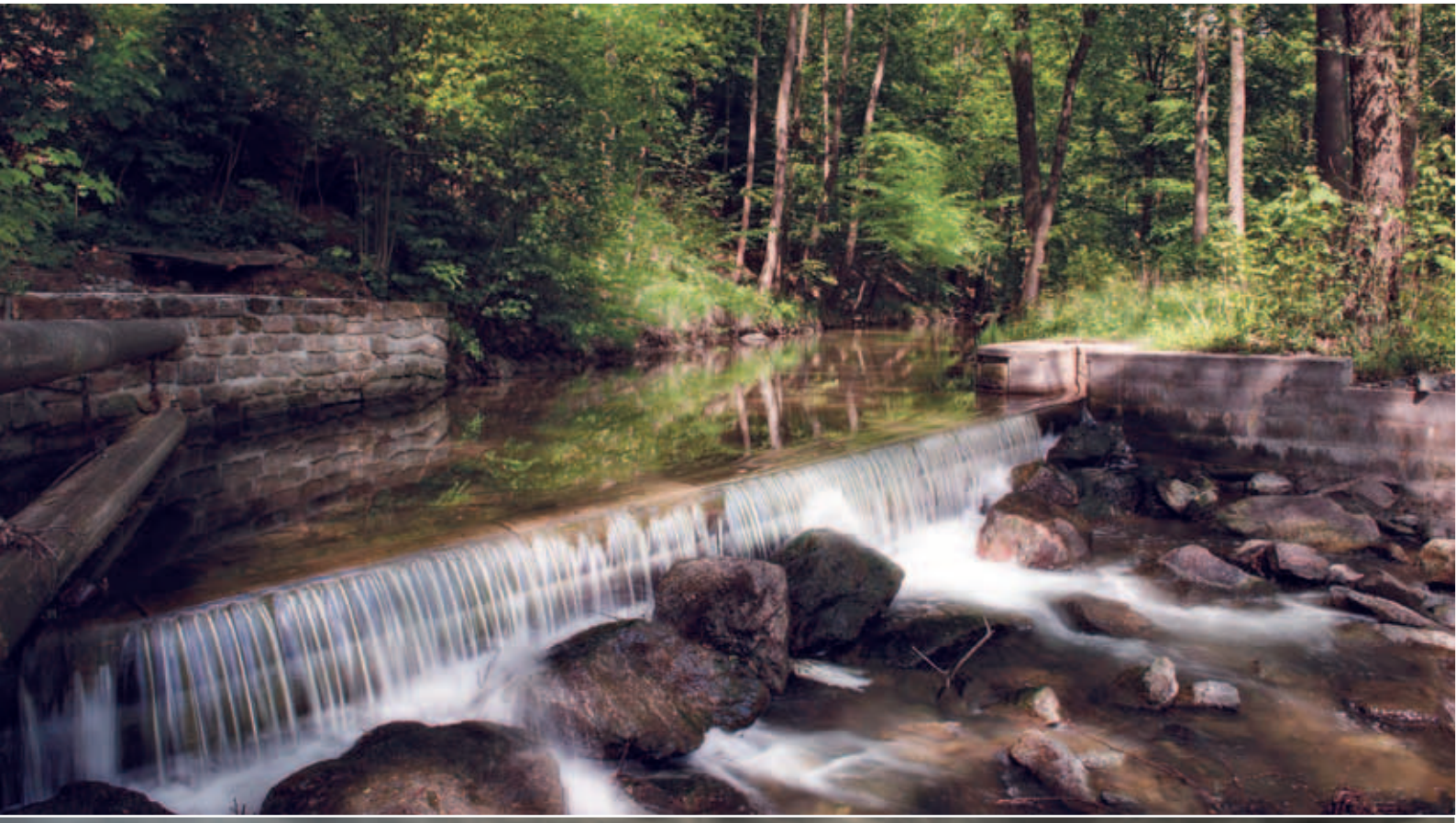

Śluza w Mastech / Splav v Mastech
Kościół o zachodzie słońca / Kostel v západu slunce

Mastecki młyn / Mastecký mlýn
Dom w Mastech / Roubená chalupa v Mastech

KVASINY

Przy dawnym szlaku handlowym bursztynu i soli powstała być może w XI wieku osada, która w XV wieku wymieniana jest jako Kwasinie. Pierwsze pisemne wzmianki przetrwały z 1544 roku. Sól transportowano z Włoch przez Czechy na Śląsk. Trasa ta była strzeżona przez zamki, stała tu warownia, a na jednym z miejsc zamkowych wybudowano później zamek. Wieś stopniowo zasłynęła z bielarni płótna i przędzy, a w XIX wieku działały tu: tartaki, papiernia, cegielnia i tkalnia. Dotarła tutaj kolej (linia Częstolovice – Solnice), a w latach 30. XX wieku przemysł samochodowy, dzięki któremu jest do dziś bardzo znana. W miejscowości założono firmę budującą nadwozia, która stopniowo rozrosła się w dzisiejszy nowoczesny zakład przemysłowy. Należy on do firmy Škoda Auto, a.s. Mladá Boleslav i produkuje kilka linii modelowych tego koncernu samochodowego. Pobliski zamek jest ściśle związany z początkami tutejszego biznesu. Dlaczego? Projektant Karel František Janeček wybrał go na swoją wiejską rezydencję w czasach I Republiki Czechosłowackiej. I to właśnie dzięki niemu w 1934 roku zaczęto tu produkować samochody. Za czasów

Při starodávné obchodní stezce – jantarové a solné – vznikla snad v 11. století osada, která byla v 15. století zmíněna jako Kwasinie, první písemné záznamy o obci se dochovaly z roku 1544. Sůl se dopravovala z Vlach přes Čechy až do Slezska. Tuto stezku střežily strážní hrady, stávala tu tvrz a na jednom z míst hradu byl později postaven zámek. Obec se postupně proslavila bělidly pláten a příze, v 19. Století tu stávaly pily, papírna, cihelna a tkalcovna. Dorazila sem železnice (trať Častolovice – Solnice) a ve 30. letech 20. století i automobilový průmysl, díky kterému je velmi známa až do současnosti. V obci byla založena karosářská firma, která se postupně rozrostla až do dnešního moderního průmyslového závodu. Ten patří společnosti Škoda Auto, a.s. Mladá Boleslav a vyrábí několik modelových řad této automobilky. Blízký zámek s počátky zdejšího podnikání úzce souvisí. Proč? Za své venkovské sídlo si ho totiž za první republiky zvolil konstruktér Karel František Janeček. A právě jeho zásluhou se tu auta v roce 1934 začala vyrábět. V časech minulého režimu byla památka rodině zabavena. Zpět ji dostala až v 90. letech minulého století, prošla rozsáhlou

Kvasiny – widok ogólny / Kvasiny – celek

Pałac Kvasiny/Zámek Kvasiny

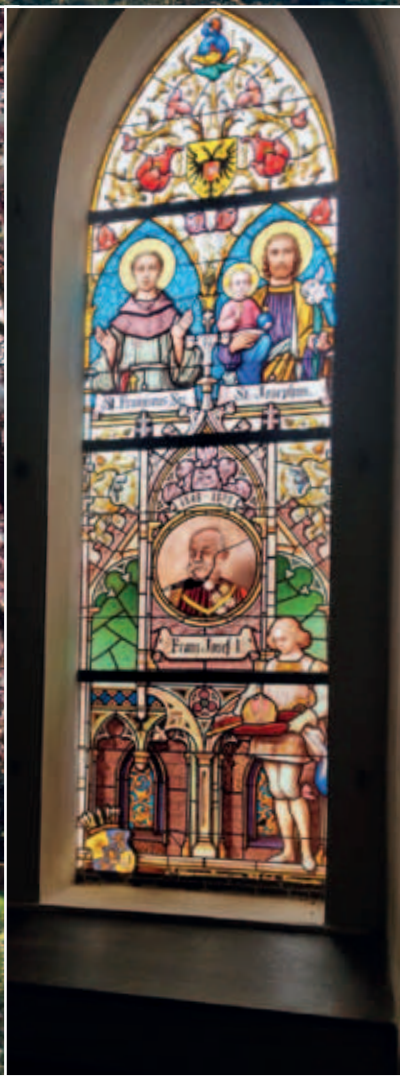

Ośrodek Opieki Społecznej w Kwasinach / Ústav sociální péče Kvasiny

poprzedniego reżimu zabytek został skonfiskowany rodzinie. Oddano go dopiero w latach 90. ubiegłego wieku, poddano gruntownej rekonstrukcji, a następnie udostępniono zwiedzającym. Wewnątrz można zobaczyć m.in. unikatowe organy, które od ponad 180 lat pracują tak samo jak w momencie ich budowy. Ściany ozdobione są pięknymi iluzjonistycznymi malowidłami. Piękne drewniane schody wznoszą się na pierwsze piętro z galerią zamkową, za którą znajduje się stała wystawa poświęcona historii zabytku. Można tu zobaczyć eksponaty ze świata samochodów i motocykli, a także lalki. W tym kukiełkę psa jamnika, która jest jedyną w Europie Środkowej. Trójskrzydłowy klasycystyczny renesansowy zamek, zabytek historyczny, zbudowany pod koniec XVII wieku na miejscu dawnej

rekonstrukcí a poté byla zpřístupněna veřejnosti. Uvnitř jsou k vidění mimo jiné unikátní varhany, které už přes 180 let fungují stejně jako v době výroby. Stěny zdobí krásné iluzivní malby. Po krásném dřevěném schodišti je možné vystoupat do prvního patra se zámeckou galerií, na kterou navazuje stálá expozice věnovaná historii památkového objektu. Spatřit zde můžete exponáty ze světa aut a motorek i loutky. Včetně loutky psa plemene jezevčík, která je jediná ve střední Evropě. Trojkřídlý klasicistní renesanční zámek, historická dominanta obce, který postavený koncem 17. století na místě bývalé tvrze na ostrohu nad řekou Bělou právem patří mezi skvosty obce, které stojí za návštěvu a pozornost. Dnes je zámek jedním z center zdejší kultury pod záštitou

twierdzy, na cyplu nad rzeką Białą, słusznie należy do klejnotów miejscowości, które warto odwiedzić i zwrócić na nie uwagę. Dziś zamek jest jednym z centrów lokalnej kultury pod patronatem organizacji Życie na Zamku. Skrzydło główne pełni funkcję wystawienniczą, w Sali Myśliwskiej odbywają się koncerty i wystawy, organizowane są tu liczne imprezy, np. spotkania weteranów samochodowych i motocyklowych. Warto zwiedzić dziesięciohektarowy park zamkowy ze stawami i wieloma ciekawymi, rzadkimi gatunkami drzew, w tym największym okazem choiny kanadyjskiej. Rozejrzyjcie się po wsi i jej okolicach. W górnej części miejscowości można przejść po pięknym kamiennym moście z posągami nad rzeką

organizace Život na zámku. Hlavní křídlo funguje jako výstavní prostor, lovecký sál slouží k pořádání koncertů a výstav a koná se tu řada akcí, například srazy auto a motoveteránů. Za pozornost jistě stojí desetihektarový zámecký park s rybníky a mnoha zajímavými vzácnými stromy včetně největšího jedlovce kanadského. Porozhlédněte se dále po obci a jejím okolí. V horní části obce se můžete projít po krásném kamenném mostě se sochami přes řeku Bělou, původní název Alba, která protéká Skuhrovem nad Bělou, Kvasinami, Solnicí, Černíkovicemi a Častolovicemi a vlévá se dále do Divoké Orlice. Kamenný most krášlí sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Antonína, patrona obce.

Staw / Rybník

KULTURNÍ DŮM KVASINY

Białą, pierwotnie nazywaną Alba, która przepływa przez Skuhrov nad Bělą, Kvasiny, Solnice, Černíkovice i Častolovice, a następnie wpada do rzeki Divoká Orlice (Dzika Orlica). Kamienny most zdobią rzeźby św. Jana Nepomucena i św. Antoniego, patrona miejscowości.

Wyjątkową spuścizną po przodkach to młynówka Dlouhá strouha, która zasilała młyny solne i do dziś zasila stawy v Opočnie lub cukrownię w Českim Meziříču. W centralnej części znajdziemy kaplicę, która była częścią nieistniejącego już browaru. Został on założony przez karmelitów i działał przez kilka wieków, ale w 1933 roku zniszczył go wielki pożar. Po tym wydarzeniu browar nie został odbudowany i do dziś zachowały się jedynie dwa budynki mieszkalne oraz kaplica browarna. Piwo warzone w tutejszym browarze podobno słynęło ze swojego smaku. Z centrum miejscowości można przejść wzdłuż młynówki Dlouhá strouha do stawu. Gminę zdobi kilka dzieł plastycznych, na przykład Kalwaria znajdująca się na górnej drodze prowadzącej w kierunku Lukavicy, rzeźby św. Jana Nepomucena i św. Wacława oraz piękna drewniana dzwonnica.

Od 2023 roku miejscowa ludność może korzystać z nowego centrum kultury z dużą salą i restauracją. W tym budynku mieści się również urząd gminy i biblioteka.

Kvasiny to perspektywiczna i rozwijająca się gmina u podnóża Gór Orlickich, z bogatym zapleczem socjalnym, oferująca swoim mieszkańcom komfortowe warunki mieszkaniowe, możliwości zatrudnienia na miejscu i w okolicy, obiekty miejscowej szkoły podstawowej i przedszkola oraz zajęcia kulturalne i sportowe. Blisko stąd do miast Rychnov nad Kněžnou lub Dobruška, latem i zimą do gór, których pilnie strzeże władca

Unikátním dědictvím po předcích je vodní dílo Dlouhá strouha, která dříve poháněla solnické mlýny a dodnes napájí rybníky až po Opočno, či cukrovar v Českém Meziříčí. Ve střední části obce naleznete kapličku, která byla součástí dnes již zaniklého pivovaru. Ten byl založen karmelitány, fungoval po několik staletí, avšak v roce 1933 ho zničil obrovský požár. Poté již pivovar nebyl obnoven, do dnešních dnů se dochovaly pouze dvě obytné budovy a pivovarská kaplička. Pivo čepované ve zdejším pivovaru bylo prý svou chutí vyhlášené v širokém okolí. Ze středu obce můžete vyrazit podél Dlouhé strouhy až k obecnímu rybníku. Obec zdobí několik dalších sochařských děl, například sousoší Kalvárie stojící na horní cestě vedoucí obcí směr Lukavice, socha svatého Jana Nepomuckého a svatého Václava a krásná dřevěná zvonička.

Od roku 2023 se místní obyvatelé mohou těšit z nového kulturního domu s velkým sálem a restaurací. V této budově sídlí i obecní úřad a knihovna.

Kvasiny jsou perspektivní a rozvíjející se obcí v podhůří Orlických hor s bohatou občanskou vybaveností, skýtají svým obyvatelům pohodlné bydlení, možnost zaměstnání v místě i v blízkém okolí, zázemí zdejší základní i mateřské školy a kulturní a sportovní vyžití. Blízká dojezdová vzdálenost do měst Rychnov nad Kněžnou nebo Dobruška, na hory za účelem letních i zimních radovánek, které pečlivě střeží vládce Rampušák se svou pomocnicí Kačenkou. Jsou zde obchody a služby, sportovní areály pro volejbal, tenis, nová moderní tělocvična v budově základní školy, areál pro výcvik psů a agility, kulturní dům, knihovna a mnohé další.

Nowy Urząd Miasta i Centrum Kultury Kvasiny / Nový Obecní úřad a Kulturní dům Kvasiny

Nowa szkoła podstawowa / Nová základní škola

Rampušák ze swoim pomocnikiem Kačenką. Są tu sklepy i usługi, obiekty sportowe do gry w siatkówkę, tenisa, nowa nowoczesna sala gimnastyczna w budynku szkoły podstawowej, teren do tresury psów i agility, dom kultury, biblioteka i wiele innych. Do podwyższania komfortu życia przyczyniają się liczne organizacje i stowarzyszenia – strażacy, rybacy, myśliwi i pszczelarze, którzy regularnie, a niektórzy okazjonalnie, angażują się w działalność społeczną na rzecz społeczeństwa i dzieci w ciągu roku. I to właśnie z tych młodych entuzjastów wychowują swoje przyszłe pokolenie.

K příjemnému životu v obci přispívá svou činností i řada organizací a spolků – hasiči, rybáři, myslivci i včelaři, kteří se během roku pravidelně a někteří příležitostně věnují společenským aktivitám pro veřejnost a děti a právě ze zmíněných mladých nadšenců vychovávají svou budoucí generaci.

Rzeka Bělá / Řeka Bělá

Kamienny most z figurami św. Jana Nepomucena i św. Antoniego / Kamenný most se sochami sv. Jana Nepomuckého a sv. Antonína

Osečnice Sekyrka / Osečnice Sekyrka

OSEČNICE

Gmina Osečnice położona jest na wysokości 580 m n.p.m. i ma powierzchnię 785 ha. Wieś ulokowana jest w krajobrazie typowo górskim, gdzie z jednej strony na horyzoncie widnieje panorama Gór Orlickich, zaś z drugiej strony rozciąga się widok na równinę okolic Hradca Králové i wznoszące się w oddali Karkonosze.

Pierwsza wzmianka o Osečnicy pochodzi z 1598 r. W starych źródłach historycznych wspominana jest jako odległy majątek ziemski klasztoru. Od 1849 roku jest samodzielną gminą, do której w 1960 r. przyłączono osady Proloh, Sekyrka i Lomy.

Punktem wysuwającym się na pierwszy plan w okolicy jest

Obec Osečnice se nachází ve výšce 580 m n.m. a zaujímá rozlohu 785 ha. Vesnice se rozkládá v typický podhorské krajině, kde na jedné straně tvoří obzor panorama Orlických hor a na druhé straně výhled do kraje Krkonoš přes rovinaté okolí Hradce Králové.

První zmínka o Osečnici pochází z roku 1598, kde je ve starých historických pramenech uváděna jako odlehlý klášterní újezd. Od roku 1849 je samostatnou obcí, k níž byly roku 1960 připojeny osady Proloh, Sekyrka a Lomy.

Dominantou obce Osečnice je kaplička, která je chloubou obce. Byla postavena v roce 1835 a zasvěcena sv. Janu Nepomuckému. I v současné době slouží věřícím

Osečnice – Proloh / Osečnice – Proloh

kapliczka, będąca chlubą gminy. Została postawiona w 1835 r. i poświęcona św. Janowi Nepomucenowi. Po dziś dzień służy wiernym i regularnie odbywają się w niej msze. Kolejnym interesującym obiektem jest zespół rzeźb kalwaryjskich znajdujący się przy drodze wiodącej z Osečnicy na Sekyrku.

Jesteśmy małą gminą, gdzie obecne żyje 300 mieszkańców. Dzięki pięknej naturze miejscowe obiekty są często używane w celach rekreacyjnych. Staramy się stwarzać a pravidelně se zde konají mše svaté. Další zajímavostí je sakrální stavba sousoší Kalvárie. Nachází se při cestě z Osečnice na Sekyrku.

Jsme malá obec, kde v současnosti žije 300 obyvatel. Díky krásné přírodě jsou místní objekty hojně využívány k rekreaci. Snažíme se našim obyvatelům vytvářet příjemné prostředí k životu na vesnici. Během posledních let bylo v obci vybudováno dětské a dopravní hřiště, které jsou dětmi hojně využívány. Z budovy bývalé školy

Kapliczka w Osečnicy / Kaplička Osečnice

Osečnice – cała panorama / Osečnice celek panorama

przyjazne środowisko do życia na wsi. W ciągu ostatnich lat w gminie utworzono plac zabaw oraz miasteczko ruchu drogowego chętnie odwiedzane przez dzieci. Z budowli byłej szkoły stworzono miejsce spotkań dla lokalnych stowarzyszeń. Przestrzenie na świeżym powietrzu są przystosowane do organizacji imprez towarzyskich i akcji sportowych. W 2022 r. odbyła się uroczystość poświęcona naszemu rodakowi, aktorowi teatralnemu i filmowemu – śp. Mirosławowi Zounarowi, który w 2022 r. świętowałby 90. jubileusz. Na jego cześć

bylo vytvořeno volnočasové zázemí pro místní spolky. Venkovní prostory jsou přizpůsobeny k pořádání společenských oslav i sportovních akcí. V roce 2022 byla našemu rodákovi, divadelnímu a filmovému herci panu Miroslavu Zounarovi, věnovaná oslava k nedožitému jubileu 90 let. Na jeho počest byla odhalena dřevěná plastika v životní velikosti, která připomíná filmovou postavu ztvárněnou panem Zounarem z filmové trilogie „Slunce, seno, …“

V obci působí firma Kaden s.r.o., která vyrábí vodoměry a tímto

Urząd Gminy Osečnice / Obecní úřad Osečnice

Osečnice – panorama gór / Osečnice – výhled na hory panorama

odsłonięta została drewniana rzeźba naturalnej wielkości przedstawiająca postać graną przez pana Zounara w filmowej trylogii „Słońce, siano, ...”

W gminie działa firma Kaden s.r.o., produkująca wodomierze, która zatrudnia małą część mieszkańców. Rodzinna firma Farma Poláček hoduje bydło i gospodaruje na okolicznych pastwiskach oraz polach. Większość mieszkańców zatrudniona jest w niedalekiej firmie Škoda Auto Kvasiny lub dojeżdża do pracy w Rychnovie nad Kněžnou. W gminie nie mamy szkoły ani przedszkola, dlatego dzieci korzystają z placówek oświatowych w Skuhrovie nad Bělou.

Wszystkie inwestycje w rozwój wsi oraz zaopatrzenie w pitną wodę finansowane są z budżetu gminy wspieranej przez państwowe, europejskie oraz krajowe (wojewódzkie) programy dotacyjne.

W ciągu ostatnich lat dostaliśmy od państwowego funduszu Státní fond životního prostředí ČR wsparcie finansowe w wysokości 1 349 361 Kč na budowę zastępczego źródła wody pitnej. Dzięki fundacji Škoda Auto oraz stowarzyszeniu SPLAV, a także mikroregionowi Bělá i mikroregionowi Rychnovsko, którego częścią jesteśmy, możemy czerpać wsparcie finansowe na zakup drobnych środków trwałych. Jesteśmy szczęśliwi, że jesteśmy członkami Mikroregionu Bělá. W naszym mikroregionie panuje doskonała współpraca w przyjacielskim tonie.

zaměstnává menší procento obyvatel. Rodinná firma Farma Poláček chová dobytek a obhospodařuje okolní pastviny a pole. Většina místních obyvatel je zaměstnaná v nedaleké firmě Škoda Auto Kvasiny nebo dojíždí za pracovními příležitostmi do Rychnova nad Kněžnou. V obci nemáme školu ani školku, proto děti využívají školní zařízení ve Skuhrově nad Bělou.

Všechny investiční akce pro rozvoj venkova i zásobování pitnou vodou zajišťujeme z rozpočtu obce za podpory státních, evropských nebo krajských dotačních programů. V posledních letech jsme získali finanční podporu ve výši 1.349 361 Kč na vybudování náhradního zdroje pitné vody od Státního fondu životního prostředí ČR. Díky nadačnímu fondu Škoda Autoa sdružení SPLAV i mikroregionu Bělá a mikroregionu Rychnovsko, jehož jsme součástí, se nám daří čerpat finanční podporu na pořízení drobného majetku. Jsme potěšeni, že jsme členy Mikroregionu Bělá. V našem mikroregionu je velice dobrá a přátelská spolupráce.

SKUHROV NAD BĚLOU

Skuhrov nad Bělou położony jest w malowniczej dolinie rzeczki Bělá u podnóża Gór Orlickich, na wysokości 379 m n.p.m., 7 km w linii prostej od Rychnova nad Kněžnou. Gminę tworzą części: Skuhrov, Hraštice, Rybníčky, Nová Ves, Debřece, Brocná oraz Svinná. W sumie żyje tu około 1100 mieszkańców, a powierzchnia wynosi 1663 ha.

Pierwsza wzmianka o Skuhrovie łączy się z Mutiną Skuhrovskim, wspominanym w Kronice Dalimila z 1279 r., jako dzielny wojownik z Brandenburczykami pod Albrechticami. Siedzibą rycerza był tutejszy zamek, dlatego mieszkańcy uważają Mutinę za patrona Skuhrova. XVIII wiek przyniósł gminie rozkwit. Na rzece Bělá budowano kuźnice, w których obrabiano rudę żelaza wydobywaną w okolicy miast Dobré i Lukavice. Pod koniec XVIII w. w miejscu starej kuźnicy postawiono hutę, kupioną później przez hrabiego F. K. Liebštejnskiego. Ten nazwał ją na cześć swojej żony Růženina huť (Huta Róży). W 1897 r. hutę kupili bracia Porkertowie, którzy wprowadzili produkcję żeliwa szarego. Z czasem nadszedł rozwój przemysłu, a z nim rzemiosła i życia towarzyskiego w gminie. Skuhrovskie produkty – sprzęty kuchenne, ramy pianin oraz wiele innych, marki J. Porkert były eksportowane praktycznie na cały świat. Stopniowo Skuhrov stał się centrum regionu, do którego zjeżdżali się

Skuhrov Nad Bělou se rozkládá v údolí malebné říčky Bělé v podhůří Orlických hor v nadmořské výšce 379 metrů, vzdušnou čarou 7 km od Rychnova nad Kněžnou. Katastr obce je tvořen částmi Skuhrov, Hraštice, Rybníčky, Nová Ves, Debřece, Brocná a Svinná. Celkem zde žije okolo 1 100 obyvatel, katastrální území má rozlohu 1663 ha.

První zmínka o Skuhrově je spojená s Mutinou Skuhrovským, který se připomíná v Dalimilově kronice roku 1279 jako chrabrý bojovník s Branibory u Albrechtic. Sídlem tohoto rytíře byl zdejší hrad. Pro místní obyvatele je proto Mutina dodnes patronem obce. Nový rozmach obce přineslo až 18. století. Na řece Bělé byly budovány hamry, které zpracovávaly železnou rudu těženou v okolí Dobrého a Lukavice. Koncem 18. století byla na místě bývalého hamru zbudována železárna, kterou později koupil hrabě F. K. Liebštejnský. Ten ji pojmenoval podle své manželky Růženina huť. Roku 1897 koupili huť bratři Porkertové a zavedli v ní výrobu šedé litiny. Následně nastal rozvoj průmyslu a s ním i živností, řemesel a společenského života v obci. Skuhrovské výrobky – kuchyňské strojky, pianové rámy a řada dalších se pod značkou J. Porkert vyvážely prakticky do celého světa. Skuhrov se postupně stal přirozeným spádovým centrem pro okolní obce. Firma s více

Rzeźby w drewnie w centrum wsi Brocná / Dřevořezby ve středu obce Brocná

mieszkańcy okolicznych gmin. Firma z ponadstuletnią tradycją zaczęła mieć jednak problemy finansowe, a w 2008 r. zbankrutowała. Fabryka została zburzona i ekologicznie zutylizowana. Dokumenty świadczące o przemysłowej historii gminy można obejrzeć w muzeum hutnictwa znajdującym się w budynku Urzędu Gminy Skuhrov.

Do innych atrakcji turystycznych należy zamkowy kompleks, do którego można się wygodnie dostać dzięki dwóm kładkom. Odwiedzający mogą zobaczyć pozostałości kamiennego muru i wałów obronnych. Gmina postawiła tu jedenastometrową wieżę widokową, z której rozciąga się widok zarówno

než stoletou tradicí se však dostala do ekonomických problémů a v roce 2008 zkrachovala. Tovární objekty byly zbourány a ekologicky zlikvidovány. Doklady o průmyslové historii obce je možné si prohlédnout v Muzeu železářské výroby v budově Obecního úřadu Skuhrov.

Mezi další turisticky zajímavé cíle patří hradní areál, který je zpřístupněn dvěma lávkami. Návštěvníci zde mohou spatřit zbytky kamenného zdiva a obranných valů. Obec zde vybudovala 11 m vysokou rozhlednu, která nabízí výhledy jak na obec, tak na panoráma Orlických hor. Od roku 2006 hlídá hrad dřevěná socha rytíře Mutiny Skuhrovského. V létě

Wieża widokowa na miejscu dawnego zamku / Rozhledna na místě starověk hradu Skuhrov

Kościół św. Jakuba Wielkiego / Kostel Sv. Jakuba Většího

na okolicę, jak i na panoramę Gór Orlickich. Od 2006 r. zamku strzeże drewniana rzeźba rycerza Mutiny Skuhrovskiego. Latem regularne odbywają się tu amatorskie przedstawienia teatralne pod gołym niebem. Na terenie zamkowego kompleksu co roku odbywa się rzeźbiarskie sympozjum Proměny dřeva, organizowane przez grupę Przyjaciół Zamku Skuhrov (Přátelé Hradu Skuhrov) ze wsparciem gminy. W czasie sympozjum spod rąk umiejętnych mistrzów wychodzą drewniane rzeźby, ozdabiające później zamek oraz różne zakątki w okolicy. Znaczenie tego wydarzenia sięga poza granice gminy i kraju (czeskiego odpowiednika województwa). Zamek i wieża widokowa są dostępne dla zwiedzających

se zde pravidelně konají ochotnická divadelní představení pod širým nebem. Spolek Přátelé Hradu Skuhrov s podporou obce pořádá každé léto v hradním areálu řezbářské symposium Proměny dřeva, při kterém vznikají pod rukama zručných mistrů dřevěné plastiky, které následně zkrášlují hrad i různá zákoutí obce. Svým významem tato akce přesahuje hranice obce i kraje. Hrad i rozhledna jsou celoročně volně přístupné. Dominantou obce je barokní kostel sv. Jakuba Většího z roku 1718. V něm návštěvníky upoutá pozlacený oltář, který je podle pověsti vyřezán ze dřeva památné lípy rostoucí kdysi na místě dnešního kostela. Návrší s památnou lípou na Hraštickém kopci ve výšce

Centrum Społeczne w Skuhrovie nad Bělou / Společenské centrum Skuhrov nad Bělou

cały rok. Punktem dominującym w okolicy jest barokowy kościół pw. św. Jakuba Większego z 1718 roku. Odwiedzających urzeknie pozłacany ołtarz, który – według legendy – został wydrążony z drewna starej lipy, rosnącej kiedyś w miejscu dzisiejszego kościoła. Wzniesienie Hraštický kopec (459 m n.p.m.), na którym rośnie wiekopomna lipa, oferuje wspaniałe widoki na małą ojczyznę pisarza Aloisa Jiráska i pogórze Gór Orlickich. Mówi się, że lipa ta została posadzona przez miejscowych chłopów w celu uczczenia zniesienia pańszczyzny, a więc prawdopodobnie w 1848 r.

Rzeźby św. Jana Nepomucena oraz św. Wacława stały pierwotnie na starym kamiennym moście. Po jego zburzeniu i budowie nowego mostu umieszczono je na brzegu rzeczki Bělá. Perłą architektoniczną

459 m. n. m. poskytuje nádherné výhledy do kraje Aloise Jiráska a podhůří Orlických hor. Pověst říká, že tato lípa byla zasazena místními sedláky na oslavu zrušení roboty, tedy snad roku 1848.

Sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Václava stávaly původně na starém kamenném mostě. Po jeho zbourání a výstavbě nového mostu byly umístěny na břeh říčky Bělé. Architektonickým skvostem je vila bývalých majitelů skuhrovského závodu, která byla postavena ve třicátých letech 20. století v tzv. maurském stylu.

V samém středu obce se nachází obecní úřad. Kromě kanceláří je zde výstavní síň, Muzeum železářské výroby, turistické informační centrum, obecní knihovna a pošta Partner. V obci je dobře vybavená mateřská škola Sluníčko s místy

jest willa Porkertów wybudowana w stylu mauretańskim w latach 30. XX w.

W centrum mieści się urząd gminy. Poza biurami znajduje się tu hala wystawowa, muzeum hutnictwa, centrum informacji turystycznej, biblioteka oraz poczta. W gminie jest dobrze wyposażone przedszkole Sluníčko, dysponujące 60 miejscami, oraz nowocześnie urządzona szkoła podstawowa, do której uczęszcza ponad 200 uczniów ze Skuhrova i okolic. O zdrowie mieszkańców dba się w miejscowej przychodni, w której przyjmuje lekarz pierwszego kontaktu. Skuhrov oferuje różnorodne możliwości zakwaterowania w pensjonatach. Gmina połączona jest stałą linią autobusową z Rychnovem nad Kněžnou, okolicznymi gminami oraz centrum sportów zimowych w oddalonej o dziesięć kilometrów gminie Deštné w Górach Orlickich. Najbliższy dworzec kolejowy znajduje się w oddalonym o cztery kilometry mieście Solnice. Zakupy można zrobić w dwóch sklepach spożywczych. Zmotoryzowani mogą zatankować paliwo, również LPG, na stacji benzynowej na skraju gminy. Ośrodkiem życia kulturalnego jest Společenské centrum, gdzie organizowane są różne wystawy, spotkania, zabawy i bale.

W gminie znajduje się boisko do gry w halową piłkę nożną pięcioosobową, kort tenisowy, siłownia pod gołym niebem, plac zabaw, szkolna sala gimnastyczna oraz siłownia. Okolice są poprzecinane turystycznymi szlakami i trasami rowerowymi, a przez samą gminę prowadzą dwie ścieżki dydaktyczne. Wędkarze znajdą dla siebie miejsce nad Debřeckim stawem i rzeką Bělá. W miejscowości Brocná gmina prowadzi gorzelnię, w której można wydestylować alkohol na własny użytek.

Skuhrov nad Bělou jest częścią Euroregionu Glacensis i Mikroregionu Bělá. W 2001 r. został ogłoszony Wsią Roku kraju Královéhradeckiego.

pro 60 dětí a základní škola, jejíž moderně zařízený areál navštěvuje více než 200 žáků ze Skuhrova i okolních obcí. O zdraví obyvatel je postaráno ve zdejším zdravotním středisku, kde se nachází ordinace praktické lékařky. Skuhrov nabízí nejrůznější možnosti ubytování penzionového typu. Obec má pravidelné autobusové spojení s Rychnovem nad Kněžnou, s okolními obcemi i s centrem zimních sportů, kterým je deset kilometrů vzdálené Deštné v O.h. Nejbližší železniční stanice je v Solnici, vzdálené 4 km. Možnost nákupu je ve dvou obchodech s potravinami. Motoristé mohou natankovat pohonné hmoty včetně LPG v čerpací stanici na okraji obce. Středem kulturního života je Společenské centrum, kde se pořádají různé výstavy, besedy, zábavy i plesy.

V obci se nachází hřiště na malou kopanou, tenisový kurt, posilovna pod širým nebem, dětské hřiště, školní tělocvična a posilovna. Okolí obce protínají turistické stezky a cyklotrasy, přímo v obci vedou dvě naučné stezky. Rybáři vyhledávají pro svůj sport Debřecký rybník i řeku Bělou. V místní části Brocná obec provozuje pěstitelskou pálenici.

Skuhrov n. B. je součástí Euroregionu Glacensis a Mikroregionu Bělá. V roce 2001 byl vyhodnocen jako Vesnice roku Královéhradeckého kraje.

Pamiątkowa lipa na Hraštickim Wzgórzu / Památná lípa na Hraštickém kopci

Strażnik przy wejściu do zamku / Strážce u vstupu na hrad

Letnia panorama Solnic / Letni panorama Solnice

SOLNICE

Miasto Solnice położone jest u podnóża Gór Orlickich, między Rychnovem nad Kněžnou (5 km) a Dobrušką (11 km) czy Častolovicami (11 km), a gminą Deštné w Górach Orlickich (16 km). Lokalizacja ta sprawia, że miasto stanowi ważny punkt przejazdowy na drodze do Gór Orlickich.

Stolicą naszego kraju (odpowiednika polskiego województwa) jest oddalony około 40 km na zachód Hradec Králové. Najbliższym większym miastem jest Rychnov nad Kněžnou. Miasto Solnice jest członkiem Stowarzyszenia Gmin Bělá i Rychnovsko oraz

Město Solnice leží v podhůří Orlických hor mezi Rychnovem nad Kněžnou (5 km) a Dobruškou (11 km) a nebo mezi Častolovicemi (11 km) a Deštným v Orlických horách (16 km). Touto polohou se stává důležitou křižovatkou při cestách do Orlických hor.

Naším krajským městem je Hradec Králové, vzdálený asi 40 km západně. Nejbližším větším městem je Rychnov nad Kněžnou. Město Solnice je členem dobrovolného svazku obcí Bělá a Rychnovsko a zároveň je členem dobrovolného svazku obcí Vodovodní svaz Císařská studánka. Dále spadá do

Stowarzyszenia Gmin Rychnovsko. Ponadto należy do Lokalnej grupy działania Splav, z.s. a także Euroregionu Glacensis.

W mieście nadane jest 690 adresów zamieszkanych przez 1719 mieszkańców (stan na 2023 rok). Do miasta należy również miejscowość Ještětice ze 110 adresami i 237 mieszkańcami. Miejscowość ta leży dwa kilometry na północ od Solnicy. Całkowita powierzchnia wynosi 1267,06 ha.

Na początek kilka słów o przeszłosci miasta. Jeśli spojrzymy na historię, należy zaznaczyć, że założenie miasta Solnice łączy się z kolonizacją północnowschodnich Czech przez Przemyślidów w drugiej połowie XIII wieku. To, že již pierwsi osadnicy zaprojektowali

zájmového území MAS SPLAV, z.s. a je členem Euroregionu Glacensis.

Solnice má v roce 2023 690 čísel popisných a žije v něm 1719 obyvatel. K našemu městu patří ještě část Ještětice s 110 popisnými čísly a s 237 obyvateli. Tato obec leží 2 km severně od Solnice. Plošná výměra Solnice včetně Ještětic je 1267,06 ha.

Nejprve něco k historii města: pokud se ohlédneme do historie, tak k založení Solnice je nutné poznamenat, že souvisí s přemyslovskou kolonizací severovýchodních Čech ve druhé polovině 13. století. To, že již první osadníci vyměřili prostorné náměstí dokazuje, že bylo zakládáno město. První písemná zmínka je z roku 1321. Moravští páni z Meziříčí, kteří

Widok na Solnice / Solnice z výšky

Widok na Solnice / Pohled na Solnici

Ratusz w Solnicach / Radnice Solnice

przestronny rynek dowodzi, iż zakładano miasto. Pierwsza pisemna wzmianka o nim pochodzi z 1321 roku. W 1386 roku morawscy panowie z Meziříčí, rezydujący na zamku Skuhrov, nadali miejscowości prawa miejskie oraz herb – orle skrzydła na srebrnej tarczy. Z ważnych obiektów nie możemy zapomnieć o ratuszu, który dawniej był symbolem samodzielności miasta i do dziś stanowi siedzibę urzędu miasta. Budynek stał na najwyższym miejscu na rynku i był częścią miasta już od nadania praw miejskich. Dzisiejsza budowla pochodzi z 1841 roku. Pośrodku rynku znajduje się kolumna z barokową rzeźbą Matki Boskiej Zwycięskiej, postawiona w 1714 roku w podzięce za ochronę miasta przed dżumą. Do miasta należy miejscowość Ještětice. Według legendy o powstaniu jej nazwy, w miejscu jeziorka Vrchoviště znajdowało się kiedyś głębokie mokradło, a okoliczni mieszkańcy długo próbowali je zasypać. Po marnych próbach i trudzie z głębin wody,

sídlili na hradě Skuhrov, udělili pak v roce 1386 Solnici městská práva a rodový znak – orlí křídla ve stříbrném poli. Z významných objektů nemůžeme nezmínit objekt Radnice (Rathaus), která byla symbolem samostatnosti města a dodnes je sídlem městského úřadu. Stála na nejvyšším místě náměstí a byla součástí města již od udělení městských práv. Dnešní budova radnice pochází z roku 1841. Uprostřed náměstí je sloup s barokní sochou P. Marie Vítězné, postavený v roce 1714. Vyjadřoval poděkování za odvrácení moru od města. K městu Solnice náleží obec Ještětice. Pověst o vzniku názvu obce říká, že v místech jezírka Vrchoviště býval hluboký močál. Zdejší obyvatelé se snažili dlouho močál zavézt. Po marných pokusech a námahách ozval se prý z hlubiny vod varovný hlas. „Zavážejte ještě víc, voda tu bude ještě týc!“ (J e š t ě t ý c). První doložená zpráva je z roku 1422 (z Jesstietyz).

Současnost města ve světle občanské vybavenosti:

Szkoła podstawowa / Základní škola Solnice

podobno, odezwał się ostrzegawczy głos i przemówił: „Zavážejte ještě víc, voda tu bude ještě týc!" (Zasypujcie jeszcze więcej, woda będzie ciekła jeszcze). Pierwszy dokument, w którym zamieszczono nazwę gminy (w formie Jesstietyz) pochodzi z 1422 roku.

Miasto dzisiaj – obiekty publiczne: W miejskim centrum zdrowia dostępna jest opieka lekarska. Mieszkańcy mogą korzystać z usług rodzinnego lekarza, pediatry, stomatologów a także fizjoterapeutów i ginekologów. Przy centrum zdrowia znajduje się nowo wyremontowana apteka. Na rynku mieści się dom usługowy, w którym, jak nazwa wskazuje, mieszkańcy znajdą wachlarz usług dla ciała.

W mieście sprawnie działa również poczta, a na rynku znajduje się bankomat banku Česká spořitelna a.s. Ponadto jest tu wydział polityki azylowej i migracyjnej policji. Do miasta zjeżdżają się dzieci uczęszczające do szkoły podstawowej – od pierwszej do dziewiątej klasy,

Ve městě je dostupná lékařská péče ve zdravotním středisku. Občané tak mají k dispozici obvodního lékaře, dětského lékaře, stomatology, a odborné lékaře v oboru fyzioterapie a gynekologie. U zdravotního střediska je k dispozici nově zrekonstruovaná lékárna. Na náměstí je budova domu služeb, ve kterém, jak název napovídá, občan najde celou řadu služeb pro péči o tělo.

Ve městě je rovněž zachován plně funkční provoz Pošty, na náměstí je k dispozici bankomat České spořitelny a.s. Funguje zde služebna Cizinecké policie ČR. Město je rovněž spádovou oblastí pro děti navštěvující základní školu – 1. až 9. třída(cca 330 dětí) a mateřskou školu - pro děti od 3 let věku (cca 135 dětí). Obě školy jsou po významných rekonstrukcích, přesto se budova základní školy neustále rozšiřuje, aktuálně o nové učebny vznikající v podkroví budovy. Solnice vybudovala mechanicko-biologickou čistírnu odpadních vod v Solnici s kapacitou čistit odpadní

Nowy Dom społeczny – widok z góry / Nový společenský dům z výšky

ok. 330 dzieci, a także do przedszkola – w wieku od 3 lat, ok. 135 dzieci. Oba obiekty są po gruntownych remontach, a szkoła podstawowa wciąż się rozbudowuje; aktualnie na poddaszu powstają nowe klasy. Miasto postawiło mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków zdolną oczyścić ścieki nawet 4500 mieszkańców. Oczywiście w mieście znajduje się również punkt selektywnej zbiórki odpadów, posiadający odpowiednie zaplecze do przyjmowania i segregowania różnorakich odpadów.

W sporcie można się realizować na boisku do piłki nożnej z bieżnią lekkoatletyczną. Można również skorzystać z boiska do siatkówki i kortu tenisowego w pobliskich Kvasinach (przy stacji kolejowej Solnice). W okolicy miasta i niedalekich Górach Orlickich można uprawiać zarówno pieszą jak i rowerową turystykę. Miejscowi turyści już 50 lat organizują tradycyjny marsz o nazwie Solnicka solna

vody až pro 4500 obyvatel. Samozřejmě ve městě najdete i sběrný dvůr s dostatečným zázemím pro oddělené odkládání odpadů nejrůznějšího charakteru.

Sportovní vyžití je možné na fotbalovém hřišti s atletickou dráhou. Nedaleko se též nachází venkovní fitness posilovna pod širým nebem. Pro děti je v různých částech města umístěno několik dětských hřišť. V blízkých Kvasinách (u vlakového nádraží Solnice) jsou k dispozici volejbalové a tenisové kurty. V okolí města Solnice a v blízkých Orlických horách je možné provozovat jak klasickou pěší turistiku, tak cykloturistiku. Místní turisté již 50 let organizují tradiční pochod s názvem Solnická solná stezka, každoročně pořádaný první víkend v červnu. V okolí města vede naučná stezka Bělá v délce 11 km a naučná stezka U císařské studánky v délce 1,7 km.

Solnice se pyšní velice moderním objektem společenského

Wnętrze Domu społecznego w Solnicach / Společenský dům v Solnici - interiér

ścieżka, który odbywa się co roku w pierwszy czerwcowy weekend. W otoczeniu miasta rozciągają się ścieżki dydaktyczne Bělá o długości 11 km oraz „U císařské studánky" o długości 1,7 km.

Miasto Solnice chlubi się nowoczesnym budynkiem domu kultury z niezwykle przytulnym wystrojem, wyposażeniem wysokiej jakości, bogatym zapleczem i niezapomnianą historią. Na jego deskach występowały największe gwiazdy czeskiej sceny kulturalnej, m.in. Karel Gott. Główną salę z balkonem i galerią można w krótkim czasie zmienić z tanecznego parkietu ze stołami w salę konferencyjną czy wykładową, a teleskopowa widownia zaspokoi każdego gościa teatru czy koncertu. Wolną przestrzeń można doskonale wykorzystać na kursach tańca lub większych występach muzycznych.

W mieście działa całe spektrum ugrupowań zrzeszających mieszkańców, np.: stowarzyszenie

domu s příjemným interiérem, technicky kvalitním vybavením, bohatým zázemím a nezapomenutelnou historií. Na jeho jevišti vystupovaly největší hvězdy české kulturní scény jako i Karel Gott. Hlavní velký sál s balkonem a ochozem lze v krátkém časovém úseku změnit z taneční plochy se stolovým vybavením na konferenční nebo přednáškové uspořádání, výsuvné hlediště uspokojí každého návštěvníka divadelního představení či koncertu. Volná plocha nabízí dokonalé využití při tanečních kurzech nebo větších hudebních vystoupeních.

Ve městě funguje celá řada spolků sdružujících obyvatele dle zájmových specifik jako jsou např. svaz žen, klub důchodců, mateřské centrum Brouček, Klub českých turistů, hasiči, rybáři, včelaři, sportovci (oddíl fotbalu, kuželek, atletiky, stolního tenisu), myslivci, zahrádkáři, klub vojenské historie, divadelníci, ale i třeba RC autoklub, který na dráze v Solnici

Tradycyjne pożegnanie lata w Solnicach / Tradiční Loučení s létem v Solnici

kobiet, klub emerytów, klub matek z dziećmi Brouček, Klub czeskich turystów, strażacy, rybacy, pszczelarze, sportowcy (oddział piłki nożnej, kręgli, lekkoatletyki, tenisa stołowego), myśliwi, ogrodnicy, klub historii wojennej, koło teatralne, ale również RC autoklub, który regularnie organizuje na miejskim torze mistrzostwa zdalnie sterowanych modeli samochodów – Czech Large Scale offroad.

Jeśli chodzi o przemysł, w Solnicy istnieje wiele ważnych firm z tradycjami, np. garbarnia Koželužna Josef Strnad z ponadstuletnią historią, firma Renova produkująca wodomierze, spółdzielnia ASV zajmująca się obróbką metali, AUTOSAS – sprzęt komunalny i urządzenia przeładunkowe, Gared – rozwój i wyrób środków ochrony balistycznej, MK Výšivky – haft maszynowy pravidelně pořádá závody mistrovství ČR Large Scale offroad rádiem řízených modelů aut.

Z hlediska průmyslu v Solnici existuje řada významných a tradičních firem jako např. Koželužna Josef Strnad se svou více než stoletou historií, f. Renova s výrobou vodoměrů, f. ASV výrobní družstvo kovovýroby, f. AUTOSAS s komunální a manipulační technikou, f. Gared na vývoj, výrobu prostředků balistické ochrany, MK Výšivky na strojové vyšívání a celá řada dalších firem působících jako subdodavatelé pro výrobu aut v závodě Škoda Auto a.s. v rámci průmyslové zóny Solnice-Kvasiny. Velká část solnických občanů je spjata se závodem Škoda Auto, který tvoří pracovní kulturu svého okolí již mnoho desítek let. Díky této průmyslové zóně Solnice – Kvasiny se také poda-

Mistrzostwa Czech Modeli Samochodów / Mistrovství ČR modelů aut

oraz mnóstwo innych firm działających jako poddostawcy w zakładzie Škoda Auto a.s. w ramach strefy przemysłowej Solnice-Kvasiny. Duża część solnickich mieszkańców jest związana z zakładem Škoda Auto, kształtującym kulturę pracy w okolicy już od wielu dekad. Dzięki wspomnianej strefie Solnice-Kvasiny w ciągu ostatnich dwudziestu lat w Solnicy udało się zrealizować wiele inwestycji takich jak: remont szkoły podstawowej i przedszkola, przebudowa domu kultury, rozwój sieci tras rowerowych, a także podjąć szereg działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa i usprawnienia transportu. Ponadto w przygotowaniu jest cały szereg dalszych działań. Solnice to po prostu dynamicznie się rozwijające miasto u podnóża Gór Orlickich.

řilo v posledních dvou dekádách v Solnici zrealizovat celou řadu investičních akcí jako je rekonstrukce základní školy, mateřské školy, již zmiňovaný společenský dům, síť cyklostezek a řadu dopravně bezpečnostních opatření na zkvalitnění dopravy. Celá řada těchto opatření je rovněž připravována. Solnice je zkrátka dynamickým místem v podhůří Orlických hor.

Krzyż w Solnicach / Křížek v Solnici

Położenie

NA MAPIE

Umístění

NA MAPĚ

Gmina / Obec

KŁODZKO

POLSKA

Gmina Kłodzko

ul. Okrzei 8a • 57-300 Kłodzko
www. gmina.klodzko.pl
FB Gmina Kłodzko

MIKROREGION
BĚLÁ

ČESKO

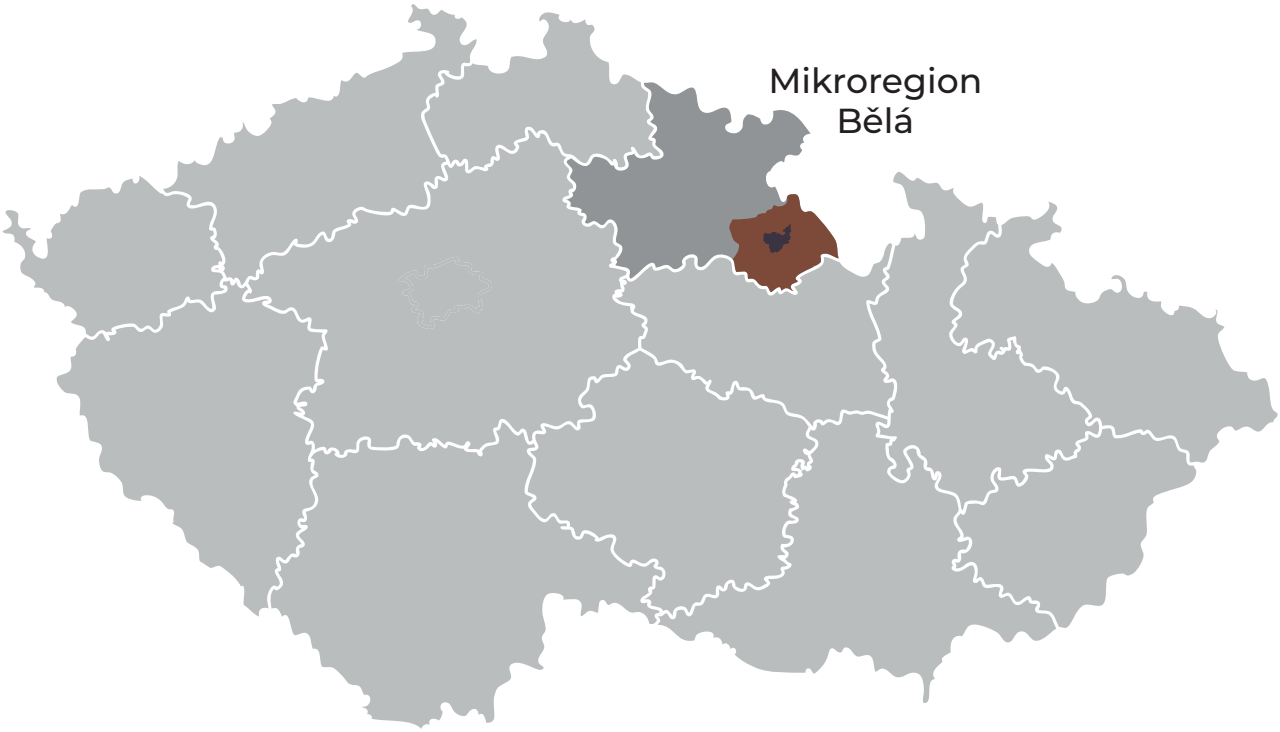

DSO Mikroregion Bělá

Masarykovo náměstí 1 · 51701 Solnice
www.mikroregion-bela.cz

ŹRÓDŁA

Część historyczna dotycząca wsi Gminy Kłodzko przygotowana została głównie w oparciu o przewodniki:

- *Wielokulturowe dziedzictwo Krosnowic*;
- *Szlak pomników – Polanica-Zdrój, Stary Wielisław, Szalejów Dolny, Szalejów Górny*;
- *Wielokulturowe dziedzictwo wsi – Jaszkowa Dolna*;
- *Najciekawsze zabytki Gminy Kłodzko*;
- *Znane i mniej znane zabytki kłodzkich wsi*;
- *Kulturowe skarby kłodzkich wsi. Zabytki, które warto zobaczyć!*;
- *Zapomniane i nieznane. Odkrywamy zabytki kłodzkich wsi*.

Wyżej wymienione publikacje zostały przygotowane przez nieformalną grupę młodzieży „Detektywni Przeszłości" pod kierunkiem Marka Królikowskiego.

Strony internetowe gmin i DSO Mikroregionu Bělá

wikipedia.pl

Historická část týkající se obce Kladsko byla zpracována s použitím těchto zdrojů:

- *Multikulturní dědictví Krosnowic*;
- *Stezka památek – Polanica-Zdrój, Stary Wielisław, Szalejów Dolny, Szalejów Górny*;
- *Multikulturní dědictví města obec – Jaszkowa Dolna*;
- *Nejzajímavější památky obce Kladsko*;
- *Známé i méně známé památky kladských vesnic*;
- *Kulturní poklady kladských vesnic. Památky, které stojí za to vidět!*;
- *Zapomenuté a neznámé. Objevujeme památky kladských vesnic*.

Podklady připravila neformální skupina Detektywni Przeszłości pod vedením Marka Królikowského.

Webové stránky obcí a DSO Mikroregion Bělá

wikipedia.pl

ISBN 978-83-917289-3-2

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt pn. „Mamy ze sobą wiele wspólnego" (nr CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_008/0003274) jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Glacensis